

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ : ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ.

ΦΑΡΜΑΚΟΥΛΑ ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Α.Μ: 267

Υπό την επίβλεψη του
Θεοδώρατου Φώτη

Πάτρα, Οκτώβριος 2004

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 4496

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα Διπλωματική εργασία, έχει ως αντικείμενο μελέτης τη συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ανάπτυξη και αναβάθμιση των αγροτικών περιοχών.

Η Διπλωματική Εργασία ανατέθηκε από τον καθηγητή του τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων, Θεοδωράτο Φώπιο, στην τελειόφοιτη φοιτήτρια Φαρμακούλα Χαρίκλεια.

Στο σημείο αυτό αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα-υπεύθυνο της εργασίας, Θεοδωράτο Φώπιο για την καθοδήγηση του και την αμέριστη βοήθεια που μου πρόσφερε καθ'όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας, χωρίς τον οποίο θα ήταν αδύνατη η ολοκλήρωση της.

Θα ήθελα πάρα πολύ να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές και τους προϊσταμένους του τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων του Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας για το σύνολο των γνώσεων που μου έδωσαν αυτά τα τέσσερα χρόνια και για το ενδιαφέρον που μου δημιούργησαν για το αντικείμενο σπουδών του τμήματος μέσω των μαθημάτων. Ως αποτέλεσμα αυτών είναι να βρίσκομαι στην ευχάριστη θέση να σας παρουσιάζω σήμερα την πτυχιακή μου εργασία.

Επιπλέον θα ήθελα να ευχαριστήσω την Υπεύθυνη των προγραμμάτων Leader Κατσώνη Νικολέτα της εταιρείας Αιτωλική-Αναπτυξιακή στην Ναύπακτο και τον υπεύθυνο Δυτικής Ελλάδος Πετρόπουλο Αθανάσιο που εργάζεται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος οι οποίοι μου προσέφεραν αβίαστα οποιαδήποτε πληροφορία και υλικό ήταν απαραίτητο για την περάτωση της εργασίας.

Τέλος θα ήταν παράλειψη εάν δεν έκανα ιδιαίτερη μνεία στους κατοίκους της Ορεινής Ναυπακτίας και τους κατοίκους του Δήμου Ναυπάκτου και Αντηρίου, για τον πολύτιμο χρόνο που αφιέρωσαν έτσι ώστε να συλλέξω τα απαραίτητα στοιχεία για την έρευνα μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση με τα διαρθρωτικά προγράμματα και τις κοινοτικές πρωτοβουλίες αποσκοπεί στην προώθηση της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών καθώς και στην στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης των περιοχών. Σκοπός είναι η αρμονική ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων καθώς και των ανθρωπίνων πόρων.

Στην παρούσα διπλωματική εργασία αντικείμενο μελέτης αποτέλεσε η ανάλυση των επιχειρησιακών προγραμμάτων του τρίτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης της προγραμματικής περιόδου 2000-2006.

Η εργασία έχει χωριστεί σε τέσσερις θεματικές ενότητες, με κύριο σκοπό την πιο σαφή ανάλυση του θέματος.

Στην 1^η ενότητα της εργασίας, παρουσιάζονται τα ιστορικά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γίνεται λόγος για την διεύρυνση της, καθώς και τις μελλοντικές προοπτικές της. Στη συνέχεια γίνεται ανάλυση των στόχων, της σημασίας, της χρηματοδότησης και της μεταρρύθμισης της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

Στην 2^η ενότητα αναλύονται τα τρία Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης, με λεπτομερέστερη αναφορά στο τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο (2000-2006). Επισημαίνονται επιπλέον οι γενικοί στόχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και οι εισροές που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέχει σε αυτό το Κοινοτικό Πλαίσιο.

Στην 3^η ενότητα γίνεται η ανάλυση των επιχειρησιακών προγραμμάτων του τρίτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης έτσι ώστε να καταλάβουμε πως αυτά τα προγράμματα έχουν βοηθήσει στην ανάπτυξη και αναβάθμιση των αγροτικών περιοχών. Σημαντική επίσης αναφορά γίνεται στο τέταρτο

Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης που θα αρχίσει να εφαρμόζεται στην Ελλάδα από το 2007.

Στην 4^η ενότητα παρουσιάζεται η περιοχή μελέτης και πιο συγκεκριμένα οι περιοχές των Δήμων Ναυπάκτου, Αντιρρίου και της Ορεινής Ναυπακτίας. Ειδικότερα, παρατίθενται στοιχεία προκειμένου να γίνουν γνωστές οι υφιστάμενες συνθήκες αλλά και να εκτιμηθούν ευκολότερα τα αποτελέσματα της εφαρμογής των προγραμμάτων αυτών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	2
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	4

A' ΕΝΟΤΗΤΑ

1. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.....	7
1.1) Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	9
1.2) Μελλοντικές προοπτικές.....	9
1.3) Αποτελέσματα διεύρυνσης Ε.Ε.....	10
2. ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (Κ.Α.Π.).....	11
2.1) Χρηματοδότηση του Ε.Γ.Τ.Π.Ε.	13
2.2) Ορισμός και μέσα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.....	14
2.3) Στόχοι της Κ.Α.Π.....	16
2.4) Η σημασία της Κ.Α.Π. στις χώρες της Ε.Ε.....	16
2.5) Μέγεθος Χρηματοδότησης & νέες προκλήσεις της Κ.Α.Π.....	18
2.6) Μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής πολιτικής.....	19
2.7) Ατζέντα 2000	21
2.8) Οι πολιτικές της νέας Κ.Α.Π.....	22
2.9) Η Κ.Α.Π. στις υποψήφιες χώρες προς ένταξη	24
2.10) Κοινή αγροτική πολιτική και παγκόσμιος οργανισμός εμπορίου.....	26
2.11) Μελλοντικές προοπτικές της Κ.Α.Π.....	27

B' ΕΝΟΤΗΤΑ

1. Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΣΠΙΘΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.....	29
1.1) Χαρακτηριστικά Ελληνικής γεωργίας.....	29

1.2) Γενικοί στόχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	30
1.3) Κοινωνικά πλαίσια στήριξης.....	31
1.4) Αναπτυξιακοί Στόχοι.....	34
1.5) Σύνολο Επιχειρησιακών προγραμμάτων χρηματοδότησης Γ΄ ΚΠΣ.....	37
1.6) Εισροές από Ευρωπαϊκή Επιτροπή.....	40

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ Γ΄ΚΠΣ.....	42
1.1) Κοινωνικές Πρωτοβουλίες & Καινοτόμες ενέργειες.....	42
1.1.1).Ε.Π. Κοινωνική Πρωτοβουλία LEADER +	43
➤ Οικονομικά Στοιχεία Προγράμματος LEADER+.....	45
➤ Τι είναι η Κοινωνική Πρωτοβουλία LEADER+;.....	46
➤ Η σημασία του plus (+) στο LEADER.....	47
➤ Οι αναπτυξιακοί στόχοι του LEADER+.....	47
➤ Σε ποιες περιοχές της χώρας μας εφαρμόζεται το LEADER+;.....	48
➤ Ποιοι μπορούν να υποβάλουν επενδυτική πρόταση στα πλαίσια ενός τοπικού προγράμματος LEADER+;.....	49
1.2) ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΥΠΑΙΘΡΟΥ 2000-2006.....	50
1.2.1) Παρουσίαση των Στόχων- επιδώξεων του Ε.Π κατά Άξονα Προτεραιότητας και των προγραμματικών χρηματοοικονομικών του στοιχείων.....	51
➤ Άξονας Προτεραιότητας (1).....	51
➤ Άξονας Προτεραιότητας (2).....	51
➤ Άξονας Προτεραιότητας (3).....	52
➤ Άξονας Προτεραιότητας (4).....	52
➤ Άξονας Προτεραιότητας (5).....	52
➤ Άξονας Προτεραιότητας (6).....	53
➤ Άξονας Προτεραιότητας (7).....	53
1.3) ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ(Π.Ε.Π.).....	54

1.3.1) Άξονας Προτεραιότητας 6: Αειφόρος Ανάπτυξη της υπαίθρου.....	56
1.3.2) Χρηματοδότηση του έκτου άξονα προτεραιότητας.....	57
1.3.3) Ειδικόί Στόχοι και Αναμενόμενες Επιπτώσεις.....	59
1.3.4) Ειδικόί Στόχοι και Αναμενόμενες Επιπτώσεις.....	61
1.4) ΕΓΓΡΑΦΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΕΠΑΑ).....	61
1.4.1) ΑΞΟΝΑΣ 1: Πρόωρη συνταξιοδότηση αγροτών.....	62
1.4.1.1) Πορεία εφαρμογής του προγράμματος/ απορρόφηση.....	63
1.4.2) ΑΞΟΝΑΣ 2: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στις μειονεκτικές περιοχές.....	63
1.4.2.1) Πορεία εφαρμογής του προγράμματος/ απορρόφηση	64
1.4.3) ΑΞΟΝΑΣ 3: Γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα.....	64
1.4.4) ΑΞΟΝΑΣ 4: Δάσωση γεωργικών γαιών	64
1.4.4.1) Πορεία εφαρμογής του προγράμματος/ απορρόφηση	65
1.5) Ε.Π ΑΛΙΕΙΑ (Ε.Π.Α.Λ.).....	65
1.5.1) Γενικοί στόχοι.....	66
1.5.2) Στρατηγική επίτευξης- κατηγορίες πράξεων.....	68
1.6) ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Γ' Κ.Π.Σ.....	69
1.7) ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ Δ' Κ.Π.Σ. (2007-2013).....	73

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

1) ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.....	76
2) ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	90
3) ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	94
4) ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ.....	98
5) ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	99
6) ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	101

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) είναι μια οικογένεια ευρωπαϊκών δημοκρατικών χωρών, οι οποίες έχουν δεσμευτεί να συνεργάζονται για την ειρήνη και την ευημερία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση σύμφωνα με πληροφορίες από την ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν είναι ένα κράτος που επιδιώκει να αντικαταστήσει τα υπάρχοντα κράτη και είναι μεγαλύτερη από κάθε άλλο διεθνή οργανισμό. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι όντως μοναδική.

Τα κράτη μέλη της έχουν θεσπίσει κοινά θεσμικά όργανα στα οποία εκχωρούν ορισμένες εξουσίες τους, έτσι ώστε να μπορούν να λαμβάνονται δημοκρατικές αποφάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο για συγκεκριμένα θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Αυτή η από κοινού άσκηση της εθνικής κυριαρχίας καλείται επίσης "Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση".

Οι ιστορικές ρίζες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανάγονται στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Η ιδέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης σχεδιάστηκε για να μπορεί να αποτραπεί η επανάληψη ενός παρομοίου αιματηρού και καταστροφικού πολέμου, και να αποτρέψει τις συγκρούσεις μεταξύ των κρατών που έχουν την ίδια ιστορία και γεωγραφία, διατηρώντας ταυτόχρονα την ταυτότητα τους, την γλώσσα και τον πολιτισμό τους.

Με αυτό το ιδεώδες, δημιουργήθηκε αυτό που γνωρίζουμε ως Ευρωπαϊκή Ένωση, και θεσμοθετήθηκε από πέντε βασικές συνθήκες:

- Την Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (Ε.Κ.Α.Χ.)
- Την Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Σ.Ε.Κ.)
- Την Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας
- Την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Σ.Ε.Ε.)
- Την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Οικονομική Ένωση (Ε.Ο.Κ.)

Οι πέντε αυτές συνθήκες έθεσαν τις βάσεις για μία ειρηνική συνύπαρξη των κρατών, με την συνειδητοποίηση ότι προϋπόθεση για την μελλοντική ανάπτυξη ήταν η ενότητα.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται όλα τα απαραίτητα μέσα για την εφαρμογή των δικαιοδοσιών της και την πραγματοποίηση των στόχων της, όπως για παράδειγμα:

- να προάγει την ενοποίηση της Ευρώπης
- να βελτιώσει τις συνθήκες εργασίας και διαβίωσης των πολιτών της
- να επιφέρει οικονομική ανάπτυξη, εμπορική ισορροπία και ελεύθερο ανταγωνισμό
- να μειώσει τις οικονομικές ανισότητες μεταξύ των περιοχών
- να βοηθήσει τα αναπτυσσόμενα κράτη
- να εξασφαλίσει ειρήνη και ελευθερία.

Η πραγματοποίηση των στόχων αυτών προϋποθέτει την ελεύθερη κυκλοφορία ατόμων, αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίων, και για τον σκοπό αυτό τα κράτη μέλη συνεργάζονται με βάση αμοιβαίως δεσμευτικές συμφωνίες μεταξύ αυτών και των οργάνων της Ένωσης, τα οποία είναι τα ακόλουθα:

- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (το οποίο εκλέγεται από τους πολίτες των κρατών μελών)
- Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (το οποίο εκπροσωπεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών)
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (κινητήριο δύναμη και εκτελεστικό όργανο)
- Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (διασφαλίζει την τήρηση του δικαίου)
- Ελεγκτικό Συνέδριο (ελέγχει τη χρηστή και νόμιμη διαχείριση του προϋπολογισμού της Ε.Ε.).

Στα πρώτα χρόνια της Ε.Ε., το μεγαλύτερο μέρος της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών αφορούσε το εμπόριο και τα οικονομικά θέματα. Σήμερα όμως η Ε.Ε. ασχολείται με πολλά άλλα θέματα που επηρεάζουν άμεσα την καθημερινή μας ζωή, όπως τα δικαιώματα των πολιτών, τη διασφάλιση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης, τη δημιουργία απασχόλησης, τη περιφερειακή ανάπτυξη, τη προστασία του περιβάλλοντος, και τη προώθηση των θετικών επιπτώσεων της παγκοσμιοποίησης.

ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Αρχικά, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελείτο από έξι μόνο χώρες: το Βέλγιο, τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο και τις Κάτω Χώρες. Το 1973, προσχώρησαν η Δανία, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, το 1981 η Ελλάδα, το 1986, η Ισπανία και η Πορτογαλία και το 1995 η Αυστρία, η Φινλανδία και η Σουηδία.

Η διεύρυνση της 1^{ης} Μαΐου 2004, με την οποία προστίθενται δέκα νέα μέλη η Δημοκρατία της Τσεχίας, η Εσθονία, η Ουγγαρία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Πολωνία, η Σλοβακία, η Σλοβενία και οι δυο νησιωτικές μεσογειακές χώρες Μάλτα και Κύπρος, αποτελεί τη μεγαλύτερη και πιο φιλόδοξη διεύρυνση από την αρχή ίδρυσης της Ε.Ε. το 1957. Με τον ερχομό των νέων κρατών, ο αριθμός των μελών από 15 γίνεται 25, με έναν πληθυσμό πού ξεπερνά τα 450 εκατ. κατοίκους, δηλαδή το συνολικό πληθυσμό Η.Π.Α. και Ρωσίας.

Όπως και οι προηγούμενες έτσι και η νέα διεύρυνση θέτει την Ε.Ε. προ νέων προκλήσεων.

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Ένα μέρος της ατζέντας της διεύρυνσης για τα επόμενα δέκα χρόνια έχει ήδη διαμορφωθεί. Σύμφωνα με το φυλλάδιο της Ευρωπαϊκής επιτροπής κορυφαία προτεραιότητα αποτελεί η βοήθεια προς την Βουλγαρία και την Ρουμανία ώστε να μπορέσουν οι χώρες αυτές να προσχωρήσουν μέχρι το 2007. Ακολουθεί η επανεξέταση της κατάστασης στην Τουρκία και η συνέχεια που θα δοθεί στην αίτηση της Κροατίας. Οι υπόλοιπες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων θα ενθαρρυνθούν να ακολουθήσουν η καθεμία το "χάρτη πορείας" της για την ενδεχόμενη προσχώρηση τους στην Ε.Ε.

Ωστόσο, λιγότερο ξεκάθαρος φαίνεται ο αντίκτυπος που θα έχει η διεύρυνση στις υπόλοιπες πιθανές υποψήφιες χώρες, δηλαδή τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (Ε.Ζ.Ε.Σ.), δηλαδή την Ισλανδία, τη Νορβηγία, την Ελβετία, και το Λινχτενστάιν. Η Νορβηγία ολοκλήρωσε δυο φορές τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις, που όμως απορρίφθηκαν και τις δυο φορές με δημοψήφισμα. Τέλος η Ελβετία υπέβαλε αίτηση προσχώρησης το 1992, αλλά επέλεξε να μη δώσει συνέχεια.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση με βάση πληροφορίες από το βιβλίο *Χωρικές Επιπτώσεις των Ευρωπαϊκών Πολιτικών* (1997) συνέβαλε στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, στην οικοδόμηση ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς, δημιούργησε το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα (€) και ενίσχυσε τη φωνή της Ευρώπης στον κόσμο.

Η Ευρώπη είναι μια ήπειρος με πολλές διαφορετικές παραδόσεις και γλώσσες, αλλά και με κοινές αξίες. Η Ε.Ε. προασπίζει αυτές τις αξίες. Προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των λαών της Ευρώπης, επιδιώκοντας την ενότητα, ενώ συγχρόνως διαφυλάσσει τη διαφορετικότητα και διασφαλίζει ότι οι αποφάσεις θα λαμβάνονται όσο το δυνατόν πλησιέστερα στους πολίτες.

Στο πλαίσιο των αυξανόμενων αλληλοεπιδράσεων που χαρακτηρίζουν τον 21ο αιώνα, κάθε Ευρωπαίος πολίτης θα πρέπει να συνεργάζεται με πολίτες άλλων χωρών σε ένα πνεύμα φιλοπραγμοσύνης, ανοχής και αλληλεγγύης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια πραγματικότητα που βιώνουμε καθημερινά, είτε άμεσα είτε έμμεσα, ως πολίτες μιας χώρας, όπως είναι η Ελλάδα, της οποίας η μελλοντική πορεία και ειδικότερα η ανάπτυξη, είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την αντίστοιχη πορεία και εξέλιξη της πρώτης.

Η προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης είναι ένα "πείραμα" με παγκόσμια μοναδικότητα. Όμως, η προσπάθεια αυτή αν και ο στόχος της είναι "ευγενής" (δηλαδή η δημιουργία καταρχήν μιας Ενιαίας Αγοράς), ελλοχεύει πολλούς κίνδυνους για την διατήρηση της απαραίτητης πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Ειδικότερα η επίτευξη ενός τέτοιου στόχου απαιτεί θυσίες από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με αυτόν τον τρόπο πολιτικές λιτότητας, περικοπές δαπανών και περιορισμοί στην κοινωνική πολιτική, βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη αγγίζοντας ευρύτατα στρώματα του πληθυσμού και δημιουργώντας εντάσεις και ανισότητες στοιχεία τα οποία απειλούν την κοινωνική συνοχή.

Σαν φυσικό επακόλουθο των παραπάνω έρχονται οι απογοητεύσεις και οι φυγόκεντρες τάσεις καθώς ο εντεινόμενος ανταγωνισμός της Ενιαίας αγοράς συνδυάζεται με τις διαφορετικές πολιτικές των εικοσιπέντε κρατών μελών. Ο κίνδυνος για μια πορεία της Ευρωπαϊκής ένωσης με κύρια

χαρακτηριστικά τις πολλαπλές ταχύτητες, την συνεχή διεύρυνση και την απόκλιση, είναι ορατός.

Μπροστά σε αυτόν τον κίνδυνο προτάσσεται σαν επιβεβλημένη λύση ο σχεδιασμός "Ευρωπαϊκής Πολιτικής" με στόχο την υπέρβαση των ανισοτήτων και την εξασφάλιση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

Οι Ευρωπαϊκές πολιτικές, δηλαδή οι πολιτικές που ασκεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με στοιχεία από το βιβλίο του (Καυκαλά Γρ., Ανδρικοπούλου Ε., 2000,) διακρίνονται σε δυο βασικές κατηγορίες:

α) κοινές πολιτικές, οι οποίες αντικαθιστούν ουσιώδη στοιχεία των εθνικών πολιτικών σε ορισμένους τομείς (όπως το εξωτερικό εμπόριο, η γεωργία, η αλιεία).

β) τις κοινοτικές πολιτικές, οι οποίες πλαισιώνουν και συμπληρώνουν τις εθνικές σε σχεδόν όλους τους υπόλοιπους τομείς.

Η βασική πηγή για τον εντοπισμό των Ευρωπαϊκών πολιτικών είναι η Συνθήκη της Ε.Ο.Κ. (Ρώμη 1957), όπως συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1986) και αργότερα με την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (1992). Η Συνθήκη της Ρώμης περιλαμβάνει τις εξής πολιτικές:

- Κοινή αγροτική πολιτική
- Κοινή πολιτική μεταφορών
- Πολιτική ανταγωνισμού, ιδίως κρατικές ενισχύσεις
- Οικονομική πολιτική, ιδίως κοινή εμπορική πολιτική
- Κοινή πολιτική
- Ευρωπαϊκή τράπεζα Επενδύσεων

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (Κ.Α.Π.) είναι η πιο σημαντική από τις πρώτες αυτές πολιτικές της κοινότητας.

ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (Κ.Α.Π.)

Από το διάστημα του μεσοπολέμου και ύστερα καταγράφεται μια ιδιαίτερη και συνεχής παρέμβαση του κράτους μέσα στο χώρο της αγροτικής οικονομίας. Χρειάζεται να υπογραμμισθεί ότι η κρατική παρέμβαση μέσα στη γεωργία σύμφωνα με στοιχεία της ιστοσελίδας του Υπουργείου Γεωργίας εκδηλώνεται πολύ πιο έντονα σε σύγκριση με τις κρατικές παρεμβάσεις στους άλλους τομείς της οικονομίας.

Η γεωργία κατείχε σημαντική θέση στην ημερήσια διάταξη για τη χάραξη της Ευρωπαϊκής πολιτικής, ιδιαίτερα την εποχή που διεξάγονταν οι διαπραγματεύσεις για τη συνθήκη της Ρώμης. Οι μνήμες της μεταπολεμικής έλλειψης τροφίμων ήταν ακόμα ζωντανές και συνεπώς η γεωργία διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο από την αρχή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Η συνθήκη της Ρώμης (1957) έθεσε τους γενικούς στόχους της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Οι αρχές της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.) καθορίστηκαν κατά τη διάρκεια της διάσκεψης στην Τρέσα τον Ιούλιο του 1958. Το 1960 τα έξι ιδρυτικά μέλη ενέκριναν τους μηχανισμούς της Κ.Α.Π. και δύο χρόνια αργότερα, το 1962, η Κ.Α.Π. άρχισε να ισχύει.

Η ιδρυτική Συνθήκη ΕΟΚ έβαλε τα θεμέλια για την βαθμιαία ενοποίηση των εθνικών αγροτικών αγορών των έξι αρχικών ιδρυτικών μελών. Με την έκδοση πολλών εκατοντάδων κανονισμών και αποφάσεων από τότε μέχρι σήμερα κατεβλήθησαν προσπάθειες ώστε να επιτευχθεί αν όχι η ενοποίηση, τουλάχιστον η εναρμόνιση των εθνικών αγροτικών τομέων.

Οι κοινοτικές αρχές και οι κυβερνήσεις των κρατών-μελών για να υλοποιήσουν τους στόχους της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής κατέβαλαν σημαντικές προσπάθειες. Και αν τούτο έγινε ειδικά στον αγροτικό και όχι στον βιομηχανικό υπάρχουν αρκετοί λόγοι:

- Επιδιώκεται να εξασφαλιστεί μια αυτάρκεια στον αγροτικό τομέα και να μην κινδυνεύουν τα κράτη- μέλη από απότομες ανατιμήσεις και ελλείψεις των αγροτικών ειδών. Γιατί τότε θα κινδυνεύει ολόκληρο το εποικοδόμημα.
- Χρειάζεται να υπάρχει μια σταθερότητα τιμών, ώστε οι βιομηχανίες να μην αντιμετωπίζουν διαφορετικές τιμές για τα αγροτικά προϊόντα από χώρα σε χώρα, κάτι που τελικά θα ανέτρεπε τις ίσες συνθήκες ανταγωνισμού και θα κατέστρεφε την ενότητα της Κοινής Αγοράς.
- Ο αγροτικός τομέας αποτελούσε και αποτελεί για αρκετές χώρες, ιδίως στη Γαλλία και στην Ιταλία, τομέα με βαθύτατες επιδράσεις μέσα στην εθνική οικονομική ζωή η οποία επηρεάζει άμεσα τη δραστηριότητα των συνδεόμενων με αυτόν μεταποιητικών βιομηχανιών.

Δυο πολιτικές συναρτώνται με τον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης:

- 1) η Κοινή Αγροτική ή Γεωργική πολιτική (Κ.Α.Π.)
- 2) η Διαρθρωτική Πολιτική για την αγροτική ανάπτυξη που εντάσσεται στα πλαίσια της διαρθρωτικής περιφερειακής πολιτικής.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ Ε.Γ.Τ.Π.Ε.

(Ευρωπαϊκό Ταμείο Γεωργικού Προσανατολισμού και Εγγυήσεων)

Μεταξύ 4.300 και 4.370 εκατ. € θα χορηγούνται ετησίως στα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και στα συνοδευτικά μέτρα για την περίοδο 2000-2006. Τα μέτρα αυτά χρηματοδοτούνται από τον Ε.Γ.Τ.Π.Ε. – τμήμα εγγυήσεων και προσανατολισμού, ανάλογα με το περιφερειακό πλαίσιο στο οποίο είναι ενταγμένα.

Η Κοινή Αγροτική πολιτική (Κ.Α.Π.) σύμφωνα με στοιχεία από το βιβλίο του (Καυκαλά Γρ, Ανδρικοπούλου Ε., 2000) αποτελεί ακόμα και σήμερα τη σημαντικότερη από πλευράς χρηματοδότησης, πολιτική της Ε.Ε. αφού το τμήμα εγγυήσεων του Ε.Γ.Τ.Π.Ε. απορροφά ένα πολύ σημαντικό κομμάτι του προϋπολογισμού της Ε.Ε. το οποίο, παρά τον σταδιακό περιορισμό του παρέμενε το 1996 στο 47,3 % (έναντι του 63,2 % που ήταν το 1989).

Το τμήμα Εγγυήσεων, χρηματοδοτεί τις δαπάνες που αφορούν την κοινή οργάνωση των αγορών (π.χ. αγορά ή αποθήκευση των πλεονασμάτων και ενθάρρυνση των γεωργικών εξαγωγών) καθώς επίσης καλύπτει τις ενισχύσεις για την πρόωρη συνταξιοδότηση, τις μειονεκτικές περιοχές, και τέλος τα μέτρα αναδάσωσης της γεωργικής γης.

Εκτός από το τμήμα εγγυήσεων, ένα μικρότερο κομμάτι του προϋπολογισμού της Ε.Ε. απορροφά το τμήμα προσανατολισμού του Γεωργικού Ταμείου το οποίο χρηματοδοτεί διαρθρωτικές παρεμβάσεις.

Το τμήμα Προσανατολισμού είναι ένα από τα διαρθρωτικά ταμεία, που συμβάλλει στις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στον τομέα της γεωργίας και στην ανάπτυξη των περιοχών της υπαίθρου (π.χ. επενδύσεις σε νέο εξοπλισμό και σε νέες τεχνολογίες).

Τέλος, τα μέτρα για την προσαρμογή και την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών που αφορούν την ανάπλαση και την ανάπτυξη των χωριών, την προστασία και τη διατήρηση της αγροτικής κληρονομιάς, τη διαφοροποίηση

των γεωργικών δραστηριοτήτων, και τη βελτίωση των υποδομών που συνδέονται με την ανάπτυξη της γεωργίας δεν χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) αλλά καλύπτονται από τον Ε.Τ.Γ.Π.Ε.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (Κ.Α.Π.) αποτελείται από σύνολο κανόνων και μηχανισμών, που ρυθμίζουν την παραγωγή, το εμπόριο και την επεξεργασία των γεωργικών προϊόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), δίνοντας όλο και μεγαλύτερη προσοχή στην ανάπτυξη της υπαίθρου.

Η Κ.Α.Π. απορροφούσε πάντα εξαιρετικά σημαντικό μερίδιο του κοινοτικού προϋπολογισμού, ποσοστό που στα τέλη της δεκαετίας του '70 και στις αρχές της δεκαετίας του '80 ξεπερνούσε το 75% του συνολικού προϋπολογισμού της Ε.Ο.Κ. Από τα ποσά αυτά σύμφωνα με στοιχεία από το βιβλίο του (Φένελ Ρόσμαρ), το 95% περίπου προοριζόταν για την εξυπηρέτηση της πολιτικής εγγυήσεων και μόλις το 5% για την πολιτική προσανατολισμού.

Από τη δεκαετία του '70 ως αποτέλεσμα της επιτυχίας της Κ.Α.Π., είχε ήδη επιτευχθεί αυτάρκεια στα περισσότερα από τα γεωργικά προϊόντα, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται τεράστια πλεονάσματα, τα οποία για να εξαχθούν έπρεπε να ενισχυθούν με εξαγωγικές ενισχύσεις, συμβάλλοντας έτσι στην αύξηση των δαπανών της Κ.Α.Π.

Στην δεκαετία του '80 σε μια προσπάθεια να αντιμετωπίσει τα προβλήματα αυτά, η Ε.Ο.Κ. έλαβε διάφορα μέτρα που μείωσαν τις δαπάνες για την Κ.Α.Π. (ως ποσοστό του προϋπολογισμού στο 60% περίπου το 1991), ενώ παράλληλα άρχισε και μια προσπάθεια ενίσχυσης της πολιτικής προσανατολισμού (το ποσοστό έφτασε στο 7% περίπου το 1991)

Το 1992, η Ε.Ο.Κ. προχώρησε στη λεγόμενη αναθεώρηση της Κ.Α.Π., αναπροσαρμόζοντας ορισμένους στόχους της, όπως την αύξηση της παραγωγικότητας που έδωσε τη θέση της στη μείωση του κόστους, την βελτίωση της ποιότητας και τον σεβασμό του περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα σημειώθηκε και νέα σχετική μείωση των δαπανών για την Κ.Α.Π. φτάνοντας το 1994 σε ποσοστό μόλις πάνω από 50% των συνολικών δαπανών του Κοινοτικού Πλαισίου ενώ ταυτόχρονα το ποσοστό των δαπανών της

πολιτικής προσανατολισμού βρίσκεται σχεδόν στο 10% των δαπανών της Κ.Α.Π.

Επενδύσεις του τομέα της αγροτικής ανάπτυξης έχουν ενταχθεί στα πλαίσια των σχετικών Επιχειρησιακών προγραμμάτων (Κ.Α.Π.) του Α΄ και του Β΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Κ.Π.Σ.) καθώς και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών (Κ.Π.). Οι παρεμβάσεις αυτές εμφανίζονται τόσο σε εθνικό επίπεδο στα πλαίσια του Κ.Α.Π. Γεωργίας όσο και σε περιφερειακό επίπεδο στα πλαίσια των Π.Ε.Π. και εκτελούνται με συγχρηματοδότηση από το τμήμα Προσανατολισμού του Ε.Γ.Τ.Π.Ε., ενώ μπορούν να συνεισφέρουν επίσης τα αλλά δυο διαρθρωτικά ταμεία, το ΕΚ και το ΕΠΤΑ.

Στην κατεύθυνση της αγροτικής ανάπτυξης εφαρμόζεται η Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader, η οποία επίσης χρηματοδοτείται από τα διαρθρωτικά ταμεία, και αποσκοπεί στη διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών.

Η Κ.Α.Π. αναφέρεται και εφαρμόζεται σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. χωρίς να γίνεται διάκριση και χωρίς να απαιτείται η εκπλήρωση κάποιων κριτηρίων ή δεικτών. Η Κ.Α.Π. εφαρμόζεται σε όλη την Ελλάδα με τον ίδιο τρόπο χωρίς να υπάρχουν εξαρχής διαφοροποιήσεις στο εσωτερικό της χώρας. Οι διαφορές που παρατηρούνται στις επιπτώσεις της εφαρμογής της μεταξύ των διαφορετικών ενοτήτων, οφείλονται στα διαφορετικά χαρακτηριστικά της γεωργίας (σύνθεση παραγωγής, αριθμός απασχολούμενων κλπ) που παρουσιάζει η κάθε χωρική ενότητα και όχι σε θεσμικούς παράγοντες.

Η διαφορετική σημασία της Κ.Α.Π. στις διάφορες περιφέρειες της χώρας φαίνεται κυρίως από το δείκτη του συνολικού εισοδηματικού οφέλους ανά κάτοικο ο οποίος δείχνει ποιες περιφέρειες ευνοούνται και ποιες υστερούν από την εφαρμογή της Κ.Α.Π. Πρέπει από την αρχή να τονιστεί ότι η Κ.Α.Π. (το τμήμα εγγυήσεων συγκεκριμένα) δεν έχει σχέση με το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Κ.Π.Σ.) αφού η αγροτική πολιτική της Ε.Ε. είναι ανεξάρτητη και διαφορετική πολιτική από την διαρθρωτική –ανάπτυξιακή, όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τα Κ.Π.Σ. (και χρηματοδοτείται ως προς τις διαρθρωτικές δαπάνες για τον αγροτικό τομέα από το τμήμα προσανατολισμού).

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ Κ.Α.Π.

Η οικονομική και κοινωνική συνοχή η οποία έγινε κυρίαρχο θέμα την τελευταία δεκαετία με βάση στοιχεία από την ιστοσελίδα (www.agrinet.gr), δεν αποτελούσε ξεχωριστό και συγκεκριμένο στόχο της Κ.Α.Π.

Η Κ.Α.Π. είναι προσανατολισμένη σε άλλους στόχους όπως η αύξηση της παραγωγικότητας, η σταθεροποίηση των αγορών, η στήριξη των γεωργικών εισοδημάτων και η εξασφάλιση του εφοδιασμού σε λογικές τιμές για τον καταναλωτή. Βέβαια μπορεί να υποστηριχθεί ότι τουλάχιστον κάποιοι από αυτούς τους στόχους, συνδέονται με την οικονομική και κοινωνική συνοχή. Το γεγονός όμως ότι η συνοχή δεν ήταν σαφώς καθορισμένος στόχος της Κ.Α.Π. δεν σημαίνει ότι η άσκηση της πολιτικής αυτής δεν επέδρασε σημαντικά και προς αυτό το σημείο, τόσο σε ευρωπαϊκό (διακρατικό) όσο και σε εθνικό (διαπεριφερειακό) επίπεδο. Αντίθετα και μόνο η ύπαρξη και εφαρμογή της Κ.Α.Π. είναι "υπεύθυνη" για ένα πολύ σημαντικό μέρος της γεωργικής παραγωγής και συνεπώς έχει και σημαντικές χωρικές επιπτώσεις (αφού η γεωργία ασκείται στο χώρο).

Για επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί, η Κ.Α.Π. "χρησιμοποιεί" αφενός τις άμεσες προς τους παραγωγούς εισοδηματικές ενισχύσεις και αφετέρου μέτρα προστασίας, δηλαδή μέτρα που στηρίζουν τις τιμές παραγωγού και τις διατηρούν σε επίπεδα υψηλότερα από τις τιμές των διεθνών αγορών.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ Κ.Α.Π. ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

Τα στοιχεία που ακολουθούν σύμφωνα με στοιχεία της ιστοσελίδας του Υπουργείου Γεωργίας αφορούν την διερεύνηση των χωρικών επιπτώσεων με την έννοια της γεωγραφικής κατανομής της χρηματοδοτικής προστασία και των ενισχύσεων της Κ.Α.Π. σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η Ελλάδα είναι μια από τις χώρες που έχει μεγάλες εισροές από το Ε.Γ.Τ.Π.Ε. εγγυήσεων ως άμεσες πληρωμές. Το γεγονός αυτό οφείλεται στη σύνθεση του παραγόμενου στην Ελλάδα γεωργικού προϊόντος. Συγκεκριμένα στο γεωργικό προϊόν της Ελλάδας κυριαρχεί σαφέστατα η φυτική έναντι της ζωικής παραγωγής. Όμως τα προϊόντα φυτικής παραγωγής όπως είναι το βαμβάκι, καπνός, και τα σιτηρά που κυρίως παράγει η χώρα μας είναι αυτά που σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Κ.Α.Π. απολαμβάνουν

περισσότερων άμεσων εισοδηματικών ενισχύσεων ενώ τα προϊόντα ζωικής παραγωγής απολαμβάνουν υψηλότερης προστασίας (δηλαδή στήριξης των τιμών) και λιγότερο άμεσων εισοδηματικών ενισχύσεων.

Σύμφωνα με έρευνες το ποσό της ΜΑΙΕ (Μονάδα Ετήσιας Εργασίας) παρουσιάζει πολύ σημαντική αύξηση στην διάρκεια της περιόδου φτάνοντας να είναι μαζί με την Ισπανία το μεγαλύτερο στην Ε.Ε. Το γεγονός αυτό δείχνει την πολύ μεγάλη σημασία που παίζει η Κ.Α.Π. για την στήριξη του εισοδήματος των Ελλήνων παραγωγών, ενώ βέβαια σημαντικό ρόλο στην αύξηση του ανά ΜΑΙΕ ποσού παίζει και η μείωση του αριθμού των ΜΑΙΕ στην Ελλάδα με την πάροδο των ετών.

Εκτός από τις άμεσες εισοδηματικές ενισχύσεις, η Κ.Α.Π. προβλέπει και την στήριξη των τιμών. Το συνολικό αποτέλεσμα από την εφαρμογή της Κ.Α.Π., οι καθαρές μεταβιβάσεις ανά πλήρως απασχολούμενο (ΜΑΙΕ) στον αγροτικό τομέα δείχνει ότι τρεις χώρες Ελλάδα, Ισπανία και Γαλλία έχουν τα σημαντικότερα οφέλη από την Κ.Α.Π., ενώ από την άλλη πλευρά οι χώρες που έχουν αρνητικό αποτέλεσμα είναι οι χώρες του Ηνωμένου Βασιλείου και της Γερμανίας.

Ως προς τους στόχους της συνοχής η κατάσταση αυτή δεν είναι ικανοποιητική επειδή αφενός στις περισσότερο ωφελημένες χώρες συμπεριλαμβάνεται η Γαλλία ενώ αφετέρου μια από τις χώρες συνοχής, η Πορτογαλία έχει καθαρή ζημία δηλαδή συνεισφέρει στην Κ.Α.Π. περισσότερο από ότι εισπράττει. Το συνολικό αποτέλεσμα από την εφαρμογή της Κ.Α.Π. με βάση τα ίδια στοιχεία, σε επίπεδο περιφερειών και σε δείκτη κατά κεφαλήν του πληθυσμού δείχνει ότι οι εσωτερικές διαφοροποιήσεις των χωρών, οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στη σχετική σημασία του πρωτογενή τομέα στις διάφορες περιοχές. Είναι σημαντικό το γεγονός ότι με εξαίρεση τις περιφέρειες Αττικής και Νότιου Αιγαίου, οι ελληνικές περιφέρειες ανήκουν σε αυτές που έχουν το υψηλότερο όφελος από την εφαρμογή της Κ.Α.Π.

ΜΕΓΕΘΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΗΣ Κ.Α.Π.

Οι επιπτώσεις της Κ.Α.Π. είναι εξαιρετικά σημαντικές για την Ελλάδα. Το ύψος των πόρων που προέρχονται από την Ε.Ε. και αφορούν την γεωργία σύμφωνα με στοιχεία του βιβλίου "Ανταγωνιστική Γεωργία και Αγροτική Ανάπτυξη" ανέρχεται στο 70% περίπου των συνολικών κοινοτικών πόρων και αποτελούν το 40-45% του συνολικού αγροτικού προϊόντος της χώρας .

Στα πλαίσια της Κ.Α.Π. (τμήμα εγγυήσεων του Ε.Γ.Τ.Π.Ε.) έχουμε δυο τύπους παρεμβάσεων :

- άμεσες εισοδηματικές ενισχύσεις προς τους παραγωγούς
- μέτρα προστασίας ,δηλαδή μέτρα που στηρίζουν τις τιμές παραγωγού

Στα πλαίσια της διαρθρωτικής πολιτικής (τμήμα προσανατολισμού του Ε.Τ.Γ.Π.Ε.), τα έργα στη θεματική ενότητα της αγροτικής ανάπτυξης είναι :

- εγγειοβελτιωτικά έργα
- αρδευτικά έργα
- αγροτική οδοποιό
- αναδασώσεις ,δασικά έργα

Τα έργα που περιλαμβάνει η Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader ποικίλουν, ανάλογα με το πρόγραμμα και την περιοχή εφαρμογής, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα παρεμβάσεων και πεδίων πολιτικής. Το κύριο χαρακτηριστικό αυτών των παρεμβάσεων είναι ότι αφορούν επενδύσεις σε διάφορους τομείς εκτός της γεωργίας.

Οι νέες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κ.Α.Π. είναι οι εξής:

- Με τις διάφορες διευρύνσεις της Ένωσης, η διεξαγωγή της Κ.Α.Π. γίνεται όλο και πιο πολύπλοκη, κάνοντας απαραίτητη την επινόηση νέων και απλούστερων κριτηρίων και μηχανισμών ελέγχου ιδιαίτερα ενόψει της διεύρυνσης προς τις χώρες της Ανατολής των οποίων οι οικονομίες στηρίζονται στον αγροτικό τομέα.
- Ένας από τους κύριους στόχους της κοινότητας είναι η διατήρηση της βιωσιμότητας των αγροτικών περιοχών, για τις οποίες απαραίτητη είναι η ανταγωνιστικότητα του αγροτικού τομέα. Για το λόγο αυτό θα πρέπει

να εξασφαλιστεί ότι οι δαπάνες για την γεωργία φέρουν περισσότερα αποτελέσματα από ότι μέχρι πρότινος σε θέματα όπως: η προστασία της φύσης, η διαχείριση του χώρου και η προσοχή στους νέους αγρότες. Αυτό εμπίπτει στην δικαιοδοσία ενός από τα δύο τμήματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Καθοδήγησης και Εγγυήσεων (Ε.Τ.Κ.Ε.).

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η Κ.Α.Π. κατόρθωσε να επιτύχει τους αρχικούς της στόχους:

- 1) προώθησε τόσο την παραγωγή όσο και την παραγωγικότητα,
- 2) σταθεροποίησε τις αγορές,
- 3) εξασφάλισε την προσφορά αγαθών και
- 4) προστάτεψε τους αγρότες από τις διακυμάνσεις στις παγκόσμιες αγορές.

Ωστόσο μαζί με την επιτυχία προέκυψαν και ορισμένες ανεπιθύμητες παρενέργειες και προβλήματα: οι αγρότες της Ε.Ε. παρήγαν περισσότερο από όσο μπορούσαν να απορροφήσουν οι αγορές, με συνέπεια να δημιουργούνται υπερβολικά πλεονάσματα και να αυξάνονται εκθετικά οι γεωργικές δαπάνες της Ε.Ε.

Το αποτέλεσμα ήταν ότι, κατά τη διάρκεια της σαραντάχρονης πορείας της, η Κ.Α.Π. υπέστη αρκετές μεταρρυθμίσεις.

Η πρώτη απόπειρα για μεταρρύθμιση πραγματοποιήθηκε μόλις δέκα χρόνια μετά την καθιέρωση της Κ.Α.Π. Το 1968 η Επιτροπή δημοσίευσε το «Υπόμνημα για τη μεταρρύθμιση της Κ.Α.Π.», ευρύτερα γνωστό ως σχέδιο Mansholt, από το όνομα του Sicco Mansholt, αντιπροέδρου της Επιτροπής, υπεύθυνου την εποχή εκείνη για την Κ.Α.Π. Το σχέδιο αποσκοπούσε στη μείωση του αριθμού των απασχολούμενων στον τομέα της γεωργίας και στην προώθηση της δημιουργίας πιο μεγάλων και πιο αποτελεσματικών μονάδων γεωργικής παραγωγής.

Το 1972 εισήχθησαν στην Κ.Α.Π. διαρθρωτικά μέτρα με στόχο τον εκσυγχρονισμό της Ευρωπαϊκής γεωργίας. Όμως παρά τις συνεχείς διαρθρωτικές αλλαγές των επόμενων χρόνων, τα προβλήματα εξακολουθούσαν να υφίστανται η προσφορά γεωργικών προϊόντων δεν ήταν αντίστοιχη με τη ζήτηση, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα τη συνεχιζόμενη αύξηση των πλεονασμάτων.

Το 1983 η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για ριζική μεταρρύθμιση, που διατυπώθηκε επίσημα δύο χρόνια αργότερα με τη δημοσίευση του πράσινου βιβλίου σχετικά με τις «Προοπτικές της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής» (1985). Στόχος του πράσινου βιβλίου ήταν η εξισορρόπηση της προσφοράς και της ζήτησης και σε γενικές γραμμές η ανάλυση εναλλακτικών λύσεων για το μέλλον της Κ.Α.Π.

Το 1988 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατέληξε σε συμφωνία σχετικά με δέσμη μεταρρυθμιστικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της «Κατευθυντήριας γραμμής για τις γεωργικές δαπάνες», που περιόριζε το ποσοστό του γενικού προϋπολογισμού που αντιστοιχεί στις δαπάνες της Κ.Α.Π.

Το 1991 η Επιτροπή, με επίτροπο Γεωργίας τον Ray MacSharry, παρουσίασε δύο έγγραφα προς συζήτηση σχετικά με την ανάπτυξη και το μέλλον της Κ.Α.Π. Τα έγγραφα αυτά αποτέλεσαν τη βάση πολιτικής συμφωνίας σχετικά με τη μεταρρύθμιση της Κ.Α.Π., που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 21 Μαΐου 1992. Η μεταρρύθμιση του 1992 σηματοδότησε μια σημαντική αλλαγή της Κ.Α.Π. και είχε ως βασικά στοιχεία τα εξής:

- ✓ τη μείωση των τιμών των γεωργικών προϊόντων ώστε να γίνουν πιο ανταγωνιστικά στην εσωτερική και στην παγκόσμια αγορά
- ✓ την αποζημίωση των αγροτών για την απώλεια εισοδήματος
- ✓ καθώς και άλλα μέτρα σχετικά με τους μηχανισμούς της αγοράς και την προστασία του περιβάλλοντος.

Η μεταρρύθμιση του 1992 θεωρήθηκε σε γενικές γραμμές επιτυχής, με θετικές συνέπειες για την Ευρωπαϊκή γεωργία. Ωστόσο οι εξελίξεις των επόμενων χρόνων - οι διεθνείς τάσεις, η διεύρυνση προς την Κεντρική και την Ανατολική Ευρώπη, η προετοιμασία για το ενιαίο νόμισμα που προκάλεσε δημοσιονομικούς περιορισμούς, η αύξηση του ανταγωνισμού από προϊόντα τρίτων χωρών και ο νέος γύρος των διαπραγματεύσεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου επέβαλαν περαιτέρω προσαρμογή της Κ.Α.Π., με άλλα λόγια, νέα μεταρρύθμιση. Η «Ατζέντα 2000» ήταν ένα βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση.

Τον Ιούλιο του 1997 η Επιτροπή πρότεινε μεταρρύθμιση της Κ.Α.Π. στο πλαίσιο της «Ατζέντας 2000», η οποία ήταν ένα προσχέδιο για το μέλλον

της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης εν όψει της αναμενόμενης διεύρυνσης. Οι διαπραγματεύσεις σχετικά με την «Ατζέντα 2000» και κατά συνέπεια η συμφωνία για τη μεταρρύθμιση της Κ.Α.Π. ολοκληρώθηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Βερολίνο το Μάρτιο του 1999.

ΑΤΖΕΝΤΑ 2000

Η «Ατζέντα 2000» υπήρξε η πιο ριζική και η πιο ολοκληρωμένη μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής από τη γέννησή της. Αξιοποίησε την πρόοδο που άρχισε το 1992 και έθεσε μία γερή βάση για τη μελλοντική ανάπτυξη της γεωργίας στην Ένωση, καλύπτοντας όλες τις λειτουργίες της Κ.Α.Π.: οικονομική, περιβαλλοντική και όσον αφορά την υπαίθρο.

Ειδικότερα, η μεταρρύθμιση περιλαμβάνει μέτρα με σκοπό:

- την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών αγαθών στην εσωτερική και στην παγκόσμια αγορά
- την προαγωγή δίκαιου και αξιοπρεπούς βιοτικού επιπέδου για την αγροτική κοινότητα
- τη δημιουργία εναλλακτικών θέσεων εργασίας και άλλων πηγών εισοδήματος για τους αγρότες
- τη χάραξη νέας πολιτικής για την ανάπτυξη της υπαίθρου, η οποία γίνεται ο δεύτερος άξονας της Κ.Α.Π.
- τη βελτίωση της ποιότητας και της ασφάλειας των τροφίμων
- την απλούστευση της γεωργικής νομοθεσίας και την αποκέντρωση της εφαρμογής της, προκειμένου να εξασφαλισθεί μεγαλύτερη σαφήνεια, διαφάνεια και δυνατότητα πρόσβασης στους κανόνες και στους κανονισμούς.

Η μεταρρύθμιση, όπως προβλέπεται στην «Ατζέντα 2000», θα δημιουργήσει τις συνθήκες για την ανάπτυξη πολυλειτουργικής, βιώσιμης και ανταγωνιστικής γεωργίας στην Ε.Ε. Επιπλέον, οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της

δεν θα επηρεάσουν μόνον τις υποψήφιες χώρες, αλλά επίσης θα ωφελήσουν τις μελλοντικές γενιές.

Η συζήτηση για την Ευρωπαϊκή γεωργία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της συζήτησης για το μέλλον της Ευρωπαϊκής οικονομίας και κοινωνίας. Συνδέεται άμεσα με τον ρόλο που η Ευρωπαϊκή Ένωση φιλοδοξεί να διαδραματίσει στον κόσμο, καθώς επίσης και με την ποιότητα ζωής που καλείται να εξασφαλίσει στους πολίτες της.

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ Κ.Α.Π.

Οι στόχοι της αναθεώρησης Κ.Α.Π. (Ιούνιος 2003) από στοιχεία του μηνιαίου περιοδικού της ΠΑΣΕΓΕΣ είναι :

- ✓ Η βιώσιμη γεωργία και η αγροτική ανάπτυξη.
- ✓ Η οικονομική βιωσιμότητα.
- ✓ Η κοινωνική αποδοχή.
- ✓ Η περιβαλλοντική ολοκλήρωση.

Οι πολιτικές και τα μέτρα της Κ.Α.Π. είναι:

- Η πλήρης αποσύνδεση των άμεσων ενισχύσεων που αρχίζουν από το 2005. Όμως το κάθε νέο μέλος μπορεί να αναβάλει την πλήρη αποσύνδεση μέχρι το 2007 ή να την εφαρμόζει σταδιακά. Επίσης να διατηρήσει ένα συνδεδεμένο μέρος σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο ή να επιχειρήσει ανά προϊόν μερική αποσύνδεση αλλά και να αποφασίσει την περιφερειακή εφαρμογή της ενιαίας ενίσχυσης ή να ορίσει ειδικά ανώτατα όρια εθνικών ενισχύσεων για το σχηματισμό εθνικού φακέλου. Με την αποσύνδεση οι παραγωγοί εισπράττουν μια ενιαία ενίσχυση βασισμένη στα ιστορικά στοιχεία των επιδοτήσεων της περιόδου 2000-2003. Τα δικαιώματα συνδέονται με επιλέξιμη έκταση για όλες τις καλλιέργειες εκτός από τις δενδρώδεις.
- Η πολλαπλή συμμόρφωση που είναι υποχρεωτική, διαφορετικά δεν παίρνει ο αγρότης τις προβλεπόμενες ενισχύσεις σκοπεύει στην βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών στη γεωργία και στη κτηνοτροφία.

- Η ενίσχυση της αγροτικής ανάπτυξης υλοποιείται από χρηματοδότηση που έχει ως πηγές τη σταδιακή περικοπή από 3%-5% των ενισχύσεων για επιδοτήσεις πάνω από 5000 € ανά εκμετάλλευση, καθώς και με τα ποσά της διακύμανσης μετά το 2006, βάση κοινοτικών και εθνικών κριτηρίων. Τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης επιδιώκουν την βελτίωση της ποιότητας, τη χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών, την ενίσχυση νέων αγροτών την καλύτερη διαβίωση των ζώων, την προστασία του περιβάλλοντος.

Υπάρχουν σημαντικά θέματα θεσμικού και διαχειριστικού χαρακτήρα που πρέπει να εφαρμοστούν σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο όπως π.χ. Ανασυγκρότηση Υπουργείου Γεωργίας, του μητρώου αγροτών, της διαχείρισης του εθνικού αποθέματος, ο προσανατολισμός των συνεταιριστικών επιχειρήσεων σε θέματα εμπορίας και πολλά άλλα.

Τέλος η νέα Κ.Α.Π. προσφέρει για πρώτη φορά στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να επιλέξουν διάφορες εναλλακτικές όσον αφορά το σύστημα ενιαίας ενίσχυσης τόσο για της αροτραίες καλλιέργειες όσο και για τις μέσες ενισχύσεις ανά περιφέρεια.

Ορισμένοι ζητούν κατάργηση της Κ.Α.Π. Στην πραγματικότητα ζητούν η Ευρωπαϊκή γεωργία ν' αφηθεί στο έλεος τυφλών και ανεξέλεγκτων δυνάμεων της παγκόσμιας αγοράς. Είναι φανερό ότι αυτό θα σήμαινε την εξαφάνιση εκατομμυρίων μικρών και μεσαίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και εκατομμυρίων θέσεων εργασίας που εξαρτώνται άμεσα ή έμμεσα από τη γεωργική παραγωγή. Θα σήμαινε το τέλος του ευρωπαϊκού αγροτικού προτύπου που βασίζεται στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις οικογενειακής μορφής, αλλά και στους κοινωνικούς ιστούς που συνθέτουν αγροτικές κοινότητες, μικρές πόλεις και χωριά στην ύπαιθρο, από άκρου εις άκρου της Ευρώπης. Η εγκατάλειψη της γεωργικής δραστηριότητας και της ανθρώπινης παρουσίας ιδίως στις ορεινές, μειονεκτικές και δυσπρόσιτες περιοχές θα είχε ιδιαίτερα αρνητικές οικολογικές επιπτώσεις.

Η Κ.Α.Π. ΣΤΙΣ ΥΠΟΨΗΦΙΕΣ ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΣ ΕΝΤΑΞΗ.

Η Ε.Ε. σύμφωνα με στοιχεία του (Ευθυμιόπουλου.Η,Ψωμάς.Σ)έχει ενισχύσει τις δραστηριότητες για την υποστήριξη της διαδικασίας αναδιάρθρωσης στις υποψήφιες χώρες της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης και, μεταξύ άλλων μέτρων, έχει εισαγάγει διάφορα προενταξιακά μέσα. Το μέσο παροχής προενταξιακής ενίσχυσης στο γεωργικό τομέα είναι το Sapard (Ειδικό Πρόγραμμα Ένταξης για τη Γεωργία και την Ανάπτυξη της Υπαίθρου), που αναπτύσσεται στο πλαίσιο της «Ατζέντας 2000». Το Sapard, που σχεδιάστηκε για να βοηθήσει τις υποψήφιες χώρες της Ε.Ε. στην αγροτική τους ανάπτυξη, θα διαθέτει ετήσιο προϋπολογισμό 520 εκατ. € για την περίοδο 2000-2006.

Οι στόχοι του προγράμματος είναι:

- να θεσπίσει κοινοτικό πλαίσιο για την υποστήριξη της βιώσιμης γεωργίας και ανάπτυξης της υπαίθρου στις υποψήφιες χώρες κατά την προενταξιακή περίοδο.
- να επιλύσει τα προβλήματα που επηρεάζουν τη μακροχρόνια προσαρμογή του τομέα της γεωργίας και των περιοχών της υπαίθρου.
- να συμβάλει στην εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου σε θέματα γεωργικής πολιτικής και συναφών πολιτικών.

Η προσαρμογή των γεωργικών πολιτικών στις υποψήφιες χώρες αποτελεί πολύπλοκο εγχείρημα, αλλά η συνεχιζόμενη μεταρρύθμιση της Κ.Α.Π., στο πλαίσιο της «Ατζέντας 2000», διευκολύνει τη διαδικασία.

Πρέπει να ομολογήσουμε ότι η εμπειρία που έδωσε στις υποψήφιες χώρες η εφαρμογή του Sapard, είναι πολύτιμη και συμφωνούμε με τον τρόπο που προτείνεται να αξιοποιηθεί περαιτέρω, με σκοπό την ομαλή προσαρμογή των νέων χωρών στο κοινοτικό κεκτημένο, δηλαδή τους ισχύοντες για τους 15 κανονισμούς αγροτικής ανάπτυξης.

Ειδική μέριμνα πρέπει να ληφθεί για τις υποψήφιες χώρες που ήδη εφαρμόζουν το Sapard, αλλά η ένταξή τους προβλέπεται για αργότερα. Η Ε.Ε. θα πρέπει να εντείνει την τεχνική και οικονομική της βοήθεια σε θέματα αγροτικής ανάπτυξης προς τις χώρες αυτές στο πλαίσιο του Sapard, ώστε να μην υστερήσουν αλλά να προχωρήσουν ασφαλέστερα και ταχύτερα.

Οι επικεφαλής των κρατών και των κυβερνήσεων από την Ε.Ε. και τις δέκα υποψήφιες χώρες κατέληξαν σε συμφωνία σχετικά με ένα τύπο για τη διεύρυνση της Ε.Ε. με δέκα νέα κράτη μέλη, από το 2004. Μετά την απόφαση της διάσκεψης κορυφής στην Κοπεγχάγη, η Κύπρος, η Δημοκρατία της Τσεχίας, η Εσθονία, η Ουγγαρία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Μάλτα, η Πολωνία, η Δημοκρατία της Σλοβακίας και η Σλοβενία προσχώρησαν στην Ε.Ε. την 1η Μαΐου 2004. Συμφωνήθηκαν τα ακόλουθα: τα νέα κράτη μέλη θα λάβουν δέσμη μέτρων για την αγροτική ανάπτυξη τα οποία είναι ειδικά προσαρμοσμένα στις ανάγκες τους και που χορηγούνται με ευνοϊκότερους όρους απ' αυτούς που εφαρμόζονται στα σημερινά κράτη μέλη της Ε.Ε.

Το διαθέσιμο ποσό για τις δέκα υποψήφιες χώρες καθορίστηκε σε 5,1 δισ. για το 2004-2006. Τα εν λόγω κράτη θα λάβουν έτσι το 25% του πλήρους ποσοστού των ενισχύσεων της Ε.Ε. το 2004, το οποίο θα αυξηθεί σε 30% το 2005 και σε 35% το 2006. Το επίπεδο αυτό μπορεί να συμπληρωθεί με ποσοστό 30 έως 55% το 2004, 60% το 2005 και 65% το 2006. Μέχρι το 2006, οι συμπληρωματικές πληρωμές μπορούν να συγχρηματοδοτηθούν έως ποσοστό 40% από δικά τους κεφάλαια για αγροτική ανάπτυξη. Αναλυτικά κάθε ένα από τα νέα κράτη μέλη μπορεί να αναμείνει τα ακόλουθα αρχικά κονδύλια:

ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ				
Αρχικό κονδύλιο (εκατ. €)				
	2004	2005	2006	2004-2006
<i>Τσεχική Δημοκρατία</i>	147,9	161,6	172,0	481,5
<i>Εσθονία</i>	41,0	44,8	47,7	133,5
<i>Κύπρος</i>	20,3	22,2	23,9	66,4
<i>Λετονία</i>	89,4	97,7	103,9	291,0
<i>Λιθουανία</i>	133,4	145,7	155,1	434,2
<i>Ουγγαρία</i>	164,2	179,4	190,8	534,4
<i>Μάλτα</i>	7,3	8,0	8,5	23,8
<i>Πολωνία</i>	781,2	853,6	908,2	2.543,0
<i>Σλοβενία</i>	76,7	83,9	89,2	249,8
<i>Σλοβακία</i>	108,2	118,3	125,8	352,3
Σύνολο	1.570,0	1.715,0	1.825,0	5.110,0

Πηγή: Στοιχεία από μελέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Από το 2007, τα νέα κράτη μέλη μπορούν να συνεχίσουν να συμπληρώνουν τις άμεσες ενισχύσεις της Ε.Ε. μέχρι 30% πάνω από το εφαρμοστέο επίπεδο της σταδιακής εφαρμογής κατά το σχετικό έτος, αλλά εξ ολοκλήρου από εθνικούς πόρους. Έχουν συμφωνηθεί ειδικές διατάξεις για την Κύπρο και τη Σλοβενία, ώστε να ληφθούν υπόψη τα οικεία εσωτερικά συστήματα στήριξης που εφαρμόζονταν πριν από την ένταξη. Οι γεωργοί από τα νέα κράτη μέλη θα έχουν πλήρη και άμεση πρόσβαση στα μέτρα αγοράς της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.), όπως είναι οι επιστροφές κατά την εξαγωγή, και η παρέμβαση στους τομείς των σιτηρών, του αποβουτυρωμένου γάλακτος σε σκόνη, του βουτύρου, τα οποία θα συμβάλουν στη σταθεροποίηση των εισοδημάτων τους.

Η απάντηση μας σήμερα προς τις υποψήφιες χώρες πρέπει να είναι σαφής και να σέβεται δύο βασικές αρχές:

- Πρώτη αρχή: *Όχι διακρίσεις, όχι Κοινή Αγροτική Πολιτική «δύο ταχυτήτων».*

Επομένως, το ισχύον κοινοτικό κεκτημένο για τους 15 να ισχύσει και για τις νέες χώρες. Αυτό άλλωστε ίσχυσε μέχρι σήμερα σε όλες τις διευρύνσεις που προηγήθηκαν.

- Δεύτερη αρχή: Η εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής να ξεκινήσει στις νέες χώρες αμέσως μετά την ένταξη, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες προσαρμογής και τις ιδιαιτερότητες των νέων χωρών.

ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Το εμπόριο γεωργικών προϊόντων σύμφωνα με στοιχεία από το βιβλίο *“Ανταγωνιστική Γεωργία και Αγροτική Ανάπτυξη”* είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την Ε.Ε., καθώς αποτελεί τον μεγαλύτερο εισαγωγέα καθώς και το δεύτερο σε μέγεθος εξαγωγέα γεωργικών προϊόντων στον κόσμο.

Η Ε.Ε. είναι μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.). Τον Οκτώβριο του 1999 οι Υπουργοί Γεωργίας της Ε.Ε. συμφώνησαν σχετικά με την κοινή θέση που θα υποστηρίξουν στον προσεχή γύρο διαπραγματεύσεων στο πλαίσιο του Π.Ο.Ε., το “γύρο της χιλιετίας”. Οι

διαπραγματεύσεις για θέματα γεωργίας στο πλαίσιο του Π.Ο.Ε. άρχισαν το Μάρτιο του 2000.

Σήμερα, η Επιτροπή υπέβαλε μία φιλόδοξη πρόταση για τις διαπραγματεύσεις του Π.Ο.Ε. σχετικά με τη γεωργία, καλώντας για μεγαλύτερο άνοιγμα της αγοράς και μείωση της στήριξης που προκαλεί στρεβλώσεις του εμπορίου. Τα βασικά στοιχεία του εγγράφου της Επιτροπής είναι προτάσεις για μείωση των εισαγωγικών δασμών κατά 36%, δραστική περικοπή των επιδοτήσεων κατά την εξαγωγή κατά 45% ώστε να μειωθεί η εσωτερική γεωργική στήριξη που στρεβλώνει το εμπόριο πάνω από το ήμισυ (55%) προβλέποντας να αναληφθούν ισότιμα τα βάρη, ιδίως από άλλες αναπτυγμένες χώρες. Η πρόταση περιλαμβάνει επίσης ειδικές δράσεις για να παράσχει καλύτερους όρους στις αναπτυσσόμενες χώρες:

1) πρόσβαση απαλλαγμένη από δασμούς και ποσοτώσεις για όλες τις γεωργικές εξαγωγές από τις φτωχότερες χώρες του κόσμου

2) οι πλουσιότερες χώρες θα παράσχουν πρόσβαση με μηδενικό δασμό για 50% τουλάχιστον των εισαγωγών τους από τις αναπτυσσόμενες χώρες

3) ένα σύνολο μέτρων για την επισιτιστική ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης και τη διατήρηση καλλιεργειών που είναι ζωτικής σημασίας για την επισιτιστική ασφάλεια μέσω ειδικής ρήτρας. Η πρόταση τονίζει επίσης τη σημασία θεμάτων που δεν αφορούν το εμπόριο, όπως το περιβάλλον, η αγροτική ανάπτυξη και η καλή διαβίωση των ζώων.

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ Κ.Α.Π.

Η μελλοντική προοπτική για τον τομέα της γεωργίας στην Ε.Ε. εξαρτάται από την ικανότητά του να επωφεληθεί από τις ευκαιρίες που παρέχονται τα τελευταία χρόνια στο εσωτερικό της Ε.Ε. και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Κ.Α.Π. έχει ήδη σημειώσει μεγάλη πρόοδο και έχει τώρα πολλές δυνατότητες να γίνει ένα πραγματικά ευρωπαϊκό μοντέλο για τη γεωργία του 21ου αιώνα.

Στο Λουξεμβούργο, στις 26.06.2003, το Συμβούλιο Υπουργών Γεωργίας της Ε.Ε. υπό την προεδρία του κ. Γ. Δρυ πήρε σημαντικές αποφάσεις για την στήριξη του αγροτικού τομέα αναμορφώνοντας την Κ.Α.Π.

Η αναμόρφωση θα ισχύσει από το 2005. Προβλέπεται μεταβατική περίοδος δυο ετών για όσους θα αντιμετωπίσουν δυσκολίες.

- Με Ελληνικό αίτημα, το Συμβούλιο διασφάλισε μέχρι και το 2013, τις σημερινές ενισχύσεις, για τα μεσογειακά προϊόντα, όπως το ελαιόλαδο, το βαμβάκι, το καπνό.
- Ένα μέρος των πόρων θα τροφοδοτεί ένα «σύστημα προσαρμογής των ενισχύσεων (modulation)» και τα ποσά που θα συγκεντρώνει αυτό το "σύστημα" θα διατίθενται για πρόσθετες ενισχύσεις στα προγράμματα Ανάπτυξης της Υπαίθρου. Αναμένεται η χώρα μας να εισπράξει επιπλέον 25 εκ € ετησίως (8,5 δις δρχ.). Από το "σύστημα" αυτό εξαιρούνται οι εκμεταλλεύσεις που δέχονται ετήσιες ενισχύσεις λιγότερες των 5000 € (1,7 εκ δρχ.) , έτσι το 92% των Ελληνικών εκμεταλλεύσεων δεν θα έχει την παραμικρή απώλεια πόρων.
- Για τις δαπάνες για την Ανάπτυξη της Υπαίθρου στην περιοχή που μέχρι τώρα συμπεριλαμβάνεται όλη η Ελλάδα η κοινοτική συμμετοχή από 50% καθορίζεται στο 60%.
- Οι πριμοδοτήσεις των επενδύσεων που πραγματοποιούν οι νέοι αγρότες από 55% αυξάνονται στο 60%.
- Ένα 10% των συνολικών ενισχύσεων θα κατευθύνεται σε συγκεκριμένες εκμεταλλεύσεις για να προωθηθεί η ποιότητα κυρίως στα προϊόντα ονομασίας προέλευσης , όπως το κρασί μας.
- Η κοινοτική συμμετοχή στα προγράμματα τα σχετικά με αγροπεριβαλλοντικές δράσεις από 60% φτάνει το 85%.
- Ότι ευνοϊκότερο ισχύει για τα νησιά του Αιγαίου διατηρείται.

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Τα γενικά χαρακτηριστικά της Ελληνικής γεωργίας σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας διαμορφώνονται από μια σειρά φυσικών και διαρθρωτικών παραγόντων: το ξηρό κλίμα το οποίο συνήθως επιτείνεται από μακρές περιόδους ξηρασίας, το μικρό μέγεθος και ο κατακερματισμός των γεωργικών μονάδων, το μεγάλο ποσοστό ορεινών και μειονεκτικών περιοχών. Η μέση γεωργική εκμετάλλευση μόλις προσεγγίζει τα 4,3 εκτάρια και περιλαμβάνει 6 αγροτεμάχια. Αυτά τα μεγέθη δεν έχουν μεταβληθεί από το 1989. Οι ορεινές και μειονεκτούσες περιοχές, αποτελούν το 80% της γεωργικά εκμεταλλεύσιμης επιφάνειας της χώρας. Η επιφάνεια αυτή ανέρχεται σε 9,1 εκατ. εκτάρια, από τα οποία 3,9 εκατ. είναι καλλιεργήσιμα και 5,2 εκατ. είναι βοσκότοποι. Τα 2,9 εκατ. εκτάρια αποτελούν δασικές εκτάσεις.

Οι αρδευόμενες εκτάσεις αποτελούν το 37% των καλλιεργούμενων, γεγονός που δείχνει τη σημαντική προσπάθεια που έγινε για τη βελτίωση της παραγωγικότητας της γεωργίας. Οι φυσικές συνθήκες στην Ελλάδα ευνοούν τις μεσογειακές παραγωγές, όπως είναι τα σπυροκηπευτικά, οι ελαιοκαλλιέργειες, οι καλλιέργειες βάμβακος, καπνού, αμπέλου, καθώς και την εκτατική κτηνοτροφία αιγοπροβάτων.

Τα παραπάνω ερμηνεύουν σε σημαντικό βαθμό την αδυναμία και τη συνεχή κάμψη της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής Γεωργίας. Προστίθενται όμως και άλλοι παράγοντες που επιδεινώνουν την κατάσταση. Οι πλέον κρίσιμοι από αυτούς είναι η γήρανση των αγροτών (το 57% των γεωργών είναι άνω των 55 ετών), το χαμηλό επίπεδο επαγγελματικών προσόντων, η ανεπαρκής οργάνωση του συστήματος παραγωγής -διάθεσης - μεταποίησης, αλλά και η άνιση χωροταξική κατανομή των γεωργικών και φυσικών πόρων: ζώνες εντατικής καλλιέργειας, ζώνες ορεινές αραιοκατοικημένες, ζώνες περιβαλλοντικά παθούσες, νησιά. Οι ανισότητες αυτές δημιουργούν επίσης πιέσεις στο περιβάλλον, κυρίως λόγω α) ρύπανσης από τις αγροτικές δραστηριότητες στις περιοχές εντατικής εκμετάλλευσης και στις ευαίσθητες περιοχές και β) αυξανόμενου ανταγωνισμού μεταξύ των χρήσεων γης,

διάβρωσης του εδάφους, έκθεσης σε φυσικές καταστροφές όπως είναι οι δασικές πυρκαγιές.

Οι αδυναμίες στον τομέα της ποιότητας των προϊόντων συνέβαλαν με την σειρά τους στην επιδείνωση της κατάστασης του γεωργικού τομέα. Αν και σημαντικά διαρθρωτικά πλεονάσματα συνεχίζουν να υπάρχουν σε ορισμένους τομείς της παραγωγής, π.χ. στα οπωροκηπευτικά, δεν πραγματοποιήθηκε καμία συστηματική προσπάθεια για την ενίσχυση της σημασίας και των προοπτικών των προϊόντων με ειδικά χαρακτηριστικά.

Η παραγωγή βιολογικών προϊόντων βρίσκεται σε αρχικό στάδιο και το μερίδιό τους στην αγορά είναι σχεδόν ανύπαρκτο. Εν τούτοις, οι φυσικές συνθήκες, οι τοπικές παραδόσεις και η τεχνογνωσία, το άνοιγμα των αγορών, οι αλλαγές στις συνήθειες και στις προτιμήσεις των καταναλωτών και μάλιστα υπό την επήρεια της συνειδητοποίησής τους για τη διατροφική ασφάλεια, παρέχουν αξιόλογες προοπτικές στην Ελλάδα για την εκκίνηση μιας πολιτικής ποιότητας σαν αξιόπιστη και βιώσιμη εναλλακτική πρόταση. Η προσέγγιση αυτή μπορεί επίσης να συμβάλει στην ενίσχυση της περιβαλλοντικής διάστασης της υπαίθρου. Στο πλαίσιο αυτό ο πλούτος, η ποικιλία και η πολυλειτουργικότητα του αγροτικού χώρου και των τοπίων στην Ελλάδα είναι παράγοντες που επιβάλλουν σαφή θεώρηση μιας ολοκληρωμένης αειφόρου αγροτικής ανάπτυξης, η οποία θα σέβεται κατά συνέπεια το περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση με τα διαρθρωτικά προγράμματα αποσκοπεί στην επίτευξη των παρακάτω γενικών στόχων:

- ❖ Προώθηση της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών
- ❖ Στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης των περιοχών που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές δυσκολίες
- ❖ Στήριξη της προσαρμογής και του εκσυγχρονισμού των πολιτικών και των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης.

Με την επίτευξη των στόχων αυτών επιδιώκονται:

- Προώθηση μιας αρμονικής, ισόρροπης και αειφόρου ανάπτυξης των οικονομικών δραστηριοτήτων
- Ανάπτυξη της απασχόλησης και των ανθρώπινων πόρων
- Προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος
- Εξάλειψη των ανισοτήτων

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Η εμπειρία του Α' Κ.Π.Σ. ενσωματώθηκε κατά την εφαρμογή του Β' Κ.Π.Σ. Η προσπάθεια για βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των κοινοτικών δράσεων, πέραν του θέματος της απορρόφησης των πόρων ενισχύθηκε. Η Ελληνική Κυβέρνηση συμφώνησε σ' ένα σημαντικό αριθμό μέτρων για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας σε ότι αφορά τόσο την υλοποίηση των έργων και ενεργειών, όσο και τη διαχείριση των επιχειρησιακών προγραμμάτων και του Κ.Π.Σ.

Το Πρώτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Α' Κ.Π.Σ. 1989-1993) αποτελεί την πρώτη κοινή προσπάθεια της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την δρομολόγηση της χώρας μας σε μια πορεία σύγκλισης με τα Ευρωπαϊκά πρότυπα.

Υπήρξε η φυσιολογική συνέχεια των Μεσογειακών Προγραμμάτων, παρέχοντας όμως τη δυνατότητα επιδότησης σημαντικά μεγαλύτερων έργων, καθώς επίσης και το αρχικό πεδίο δράσης της Αναπτυξιακής Ροδόπης, προσφέροντας την ευκαιρία για την απόκτηση τεχνογνωσίας η οποία αποδείχτηκε πολύτιμη στα προγράμματα του Β' Κοινοτικού Πλαισίου που ακολούθησαν.

Το Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Β' Κ.Π.Σ. 1994-1999), ευρύτερα γνωστό και ως Δεύτερο Πακέτο Delors, συντίθεται από ένα πλέγμα επιχειρησιακών προγραμμάτων, που αποσκοπούν στο σχεδιασμό και υλοποίηση σειράς αναπτυξιακών έργων στη χώρα μας.

Τα έργα συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (κοινοτική συμμετοχή) και από το Ελληνικό Δημόσιο (εθνική συμμετοχή) σε ποσοστό 75% και 25%, αντιστοίχως.

Ο χρονικός ορίζοντας χρηματοδότησης καλύπτει την πενταετία 1994-1999. Το Β΄ Κ.Π.Σ. αναπτύσσεται σε δύο διακριτά σκέλη, Εθνικό και Περιφερειακό με στόχο τον εκσυγχρονισμό και ανάπτυξη θεσμών και υποδομών, τόσο στον ενιαίο εθνικό χώρο, όσο και στις δεκατρείς Περιφέρειες της Επικράτειας.

Στα πλαίσια του Β΄ Κοινοτικού πλαισίου στήριξης υλοποιήθηκε το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη του Τομέα Γεωργίας 1994-1999» συνολικού προϋπολογισμού 3.203,488 εκατ. € .

Με το πρόγραμμα αυτό υλοποιήθηκαν :

- ✓ 35.500 Σχέδια Βελτίωσης
- ✓ εντάχθηκαν 20.313 Νέοι Γεωργοί
- ✓ δόθηκαν εξισωτικές αποζημιώσεις σε 205.000 δικαιούχους
- ✓ ενισχύθηκαν 257 ομάδες Παραγωγών
- ✓ Υλοποιήθηκαν 719 επενδυτικά σχέδια στο τομέα της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων
- ✓ Ολοκληρώθηκαν 69 εγγειοβελτιωτικά έργα σε συνέχεια του Α΄ Κ.Π.Σ., 21 νέα Εγγειοβελτιωτικά έργα, 15 ταμιευτήρες, Φράγματα, συνολικού προϋπολογισμού 198 εκατ. €
- ✓ Αναδασώσεις σε 90.000 στρ. εφαρμόστηκαν μέτρα προστασίας σε 432.000 στρ. και παρεμβάσεις για τη διευθέτηση χειμάρρων σε 232.000 στρ. με συνολικό προϋπολογισμό 159 εκατ. €
- ✓ Δόθηκαν αποζημιώσεις για θεομηνίες και άλλα έκτατα γεγονότα

Τα έξι χρόνια εφαρμογής του 2ου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης έχουν θέσει τις βάσεις για τον εκσυγχρονισμό των υποδομών, του παραγωγικού περιβάλλοντος και των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού της χώρας. Σε πολλές περιπτώσεις υιοθετήθηκε ένας διαφορετικός και καινοτόμος αναπτυξιακός προσανατολισμός. Οι αυξημένες διοικητικές ανάγκες και οι νέοι

θεσμοί που απαιτήθηκαν για την υλοποίηση του 2ου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, οδήγησαν σε οργανωτικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις, ιδίως σε ό,τι αφορά τα δημόσια έργα, τη βιομηχανική υποδομή, τη στήριξη και εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού.

Την εφαρμογή του 2ου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης δυσχέρανε μια σειρά προβλημάτων και δυσλειτουργιών που αφορούσαν τους μηχανισμούς διαχείρισης και υλοποίησης, οι οποίοι δεν ήταν επαρκείς για να αντιμετωπίσουν μια αυξημένη κλίμακα παρεμβάσεων. Για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής του 2ου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης μια σειρά θεσμικών και οργανωτικών μέτρων ελήφθησαν από τις Ελληνικές αρχές.

Ταυτόχρονα όμως το Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης έδωσε πολύτιμες εμπειρίες και μας "υπέδειξε" την ανάγκη έντασης της προσπάθειας μας προκειμένου να ανταποκριθούμε στις ποιοτικές και ποσοτικές απαιτήσεις τέτοιας εμβέλειας παρεμβάσεων. Όλοι πλέον γνωρίζουμε το είδος και τη φύση των δυσκολιών που είχε το σύστημα εφαρμογής της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου.

Η βελτίωση των συνθηκών της Ελληνικής οικονομίας κατά την περίοδο εφαρμογής του 2ου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, η συμβολή του ίδιου του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, και τα μέτρα για την επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας και διαρθρωτικών αλλαγών, έχουν δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για μεγαλύτερη απόδοση της νέας διαρθρωτικής παρέμβασης κατά την περίοδο 2000 – 2006.

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000 - 2006 (Γ' Κ.Π.Σ) αποτελεί ισχυρό εργαλείο και καθοριστικό μοχλό για την ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή, τον εκσυγχρονισμό της χώρας. Σε μια κρίσιμη καμπή της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και στις σημερινές ανταγωνιστικές συνθήκες, η Ελλάδα εξασφαλίζει σημαντικούς πόρους, που θα της επιτρέψουν να προσεγγίσει τις οικονομίες και το βιοτικό επίπεδο των άλλων χωρών της Ε.Ε. και να αντιμετωπίσει μείζονα προβλήματα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Το μεγαλύτερο Αναπτυξιακό πρόγραμμα της χώρας, το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006 (γνωστό και ως Γ' Κ.Π.Σ.) σχεδιάστηκε από την Ελλάδα, μέσα από διαφανείς και ανοικτές διαδικασίες με την κοινωνία, και υλοποιείται με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής

Ένωσης για το χρονικό διάστημα από 1^{ης} Ιανουαρίου 2000 έως 31^{ης} Δεκεμβρίου 2006.

Το Γ΄ Κ.Π.Σ. καταρτίστηκε με βάση το σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το οποίο υποβλήθηκε από την Ελλάδα στην επιτροπή στις 29 Σεπτεμβρίου 1999. Ένα πρόγραμμα που ανταποκρίνεται στις σημερινές ανάγκες και τις μελλοντικές συνθήκες ανταγωνισμού που θα αντιμετωπίσει η χώρα μας, στο διεθνές και Ευρωπαϊκό περιβάλλον.

Η συνέχιση και μεγαλύτερη ενίσχυση των πολιτικών για την πραγματική σύγκλιση, την περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή καθώς και ο εκσυγχρονισμός του παραγωγικού τομέα, συμπεριλαμβανομένου του τουρισμού και της γεωργίας, αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους στόχους του τρίτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

Οι στόχοι – προτεραιότητες του τρίτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 2000-2006 εστιάζονται σε επενδύσεις στο φυσικό, ανθρώπινο και γνωστικό κεφάλαιο, που μπορούν να συμβάλουν περισσότερο στην αύξηση της παραγωγικότητας και στην εμβάθυνση της ανάπτυξης στην Ελλάδα.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Οι γενικοί Αναπτυξιακοί Στόχοι με βάση στοιχεία από την ιστοσελίδα του Υπουργείου Γεωργίας για την περίοδο 2000-2006 είναι τρεις :

Ο πρώτος Γενικός Στόχος είναι *"η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας ενόψει των προκλήσεων ενός συνεχώς ανταγωνιστικότερου διεθνούς περιβάλλοντος"*.

Ο γενικός αυτός στόχος βρίσκεται σε αντιστοιχία με την προτεραιότητα της Ε.Ε. για την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών μέσω και της δημιουργίας ενός αγροτικού τομέα, προσαρμοσμένου στη νέα διεθνή οικονομική πραγματικότητα που χαρακτηρίζεται από αυξανόμενο ανταγωνισμό, τάσεις απελευθέρωσης του εμπορίου, ζήτηση για προϊόντα υψηλής ποιότητας που διασφαλίζουν την προστασία του καταναλωτή (π.χ. βιολογικά κ.α.), νέα καταναλωτικά πρότυπα, και μείωση των παρεμβατικών μηχανισμών της Κ.Α.Π. για τη στήριξη των τιμών των ευρωπαϊκών γεωργικών προϊόντων.

Η προετοιμασία για τη μετάβαση στο νέο περιβάλλον απαιτεί την ανάληψη δράσεων και πρωτοβουλιών, οι οποίες θα προωθήσουν την απαραίτητη αλλαγή στη σύνθεση του γεωργικού προϊόντος και την έγκαιρη ενσωμάτωση της ελληνικής γεωργίας στις νέες παγκοσμιοποιημένες ανταγωνιστικές διεθνείς αγορές.

Με τον στόχο αυτό επιδιώκεται η βελτίωση των συνθηκών ανταγωνισμού των προϊόντων της πρωτογενούς και μεταποιημένης ελληνικής γεωργικής παραγωγής, έτσι ώστε αυτή να ανταπεξέλθει στις πιέσεις που θα προέλθουν από τη πιθανή διεύρυνση της εισαγωγικής διείσδυσης αφ' ενός, και αφ' ετέρου να διευρύνει τις εξαγωγικές της επιδόσεις.

Οι συγκεκριμένες παρεμβάσεις θα συντελέσουν αποφασιστικά στη βελτίωση του εισοδήματος των παραγωγών αλλά και θα προσφέρουν στην κατανάλωση νέα και σαφώς βελτιωμένα ποιοτικά προϊόντα, τα οποία θα είναι πλήρως συμβατά με τους κανόνες της Ενιαίας Κοινοτικής Αγοράς, που σχετίζονται με την διασφάλιση της υγιεινής κατάστασης αυτών των προϊόντων και την προστασία του καταναλωτή.

Η προσπάθεια αυτή θα ισχυροποιήσει τον Γεωργικό Τομέα, έτσι ώστε αυτός να συμβάλει πιο αποδοτικά στην ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας βελτιώνοντας την παραγωγικότητά του αλλά δίνοντας επίσης περαιτέρω ώθηση στη βιομηχανία επεξεργασίας τροφίμων η οποία αποτελεί ένα σημαντικό κρίκο της "αγροδιατροφικής αλυσίδας" (παραγωγή-μεταποίηση-εμπορία γεωργικών προϊόντων). Η αλλαγή της σύνθεσης των γεωργικών προϊόντων, η παραγωγή νέων προϊόντων, η αναβάθμιση των συλλογικών οργανωτικών σχημάτων που εμπλέκονται στην παραγωγή αλλά και την διακίνηση των αγροτικών προϊόντων αποτελούν απαραίτητους τομείς παρέμβασης για την επίτευξη του στόχου αυτού. Ένας ανταγωνιστικός Γεωργικός Τομέας αποτελεί την ικανή αλλά όχι απαραίτητα και αναγκαία συνθήκη για την τοπική ανάπτυξη σε μεγάλο τμήμα του Ελληνικού χώρου. Η δημιουργία οικονομικά βιώσιμων οικογενειακών εκμεταλλεύσεων στις αγροτικές περιοχές που έχουν τις προϋποθέσεις δυναμικής αγροτικής ανάπτυξης προάγεται κατά προτεραιότητα από το πρώτο γενικό στόχο. Βασική επιδίωξη είναι ο οικονομικά άριστος συνδυασμός γης, ανθρώπινης εργασίας και κεφαλαίου υπό οποιαδήποτε μορφή.

Ο δεύτερος Γενικός Στόχος είναι "η βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου για να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα και η ελκυστικότητά της και να αποκατασταθεί η κοινωνική και οικονομική της λειτουργία"

Ο στόχος αυτός βρίσκεται σε πλήρη αντιστοιχία με την προτεραιότητα της Ε.Ε. για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών, μέσω της διαφοροποίησης της οικονομικής βάσης, της παροχής υπηρεσιών που σχετίζονται με τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και τη μείωση των διαφορών και ανισοτήτων στο επίπεδο των παρεχομένων υπηρεσιών μεταξύ των κατοίκων των αστικών και αγροτικών περιοχών.

Με το στόχο αυτό επιδιώκεται η αναβίωση φθινουσών περιοχών των οποίων η τοπική οικονομία εξαρτάται άμεσα από τον πρωτογενή τομέα. Ειδικότερα επιδιώκεται η ενσωμάτωση των περιοχών αυτών σε μια ολοκληρωμένη προσπάθεια δημιουργίας μιας ζωντανής και εξελισσόμενης υπαίθρου με προοπτικές ανάπτυξης, μέσω της δημιουργίας συνθηκών και προϋποθέσεων για την αναστροφή των δυσμενών δημογραφικών εξελίξεων, της προώθησης ευκαιριών πολυαπασχόλησης και τη διασφάλιση συνθηκών ίσων ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων.

Ο τρίτος Γενικός Στόχος είναι "η διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων της υπαίθρου"

Ο τρίτος γενικός στόχος σχετίζεται άμεσα με την προτεραιότητα της Ε.Ε. για τη διατήρηση της ευρωπαϊκής αγροτικής κληρονομιάς. Ο στόχος αυτός σχετίζεται με τη διατήρηση του περιβάλλοντος, τη διατήρηση της αγροτικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης του αγροτικού τοπίου και των φυσικών πόρων, της διατήρησης των αγροτικών δραστηριοτήτων στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές, της ενίσχυσης των γεωργοπεριβαλλοντικών δράσεων κλπ.

Με το στόχο αυτό επιδιώκεται η ανάπτυξη κατάλληλων υποδομών άρσης της απομόνωσης μέσα και από άλλα προγράμματα και πολιτικές προστασίας- όπως και η αντιμετώπιση των πυρκαγιών και λοιπών φυσικών καταστροφών, έτσι ώστε να βελτιωθεί η ελκυστικότητα του αγροτικού χώρου. Η αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών για τον κάτοικο των αγροτικών περιοχών, θα συμβάλει αποφασιστικά στην αναστροφή των τάσεων εγκατάλειψης της υπαίθρου.

Τέλος, επιδιώκεται η ισόρροπη και αειφόρος ανάπτυξη όλης της χώρας, της υπαίθρου, όσο και των αστικών περιοχών. Επισημαίνεται ότι το 30% των πόρων του Κ.Π.Σ. προορίζεται για τα δεκατρία περιφερειακά προγράμματα.

**ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ Γ' Κ.Π.Σ.**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ
Ε.Π. «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader+»	392 εκατ. € (134 δις δρχ.)
«Αγροτική Ανάπτυξη Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000-2006»	3.010,15 εκατ. € (1025 δις δρχ.)
Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα	2836 εκατ. € (966 δις δρχ.)
«Εγγραφο προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης» (Ε.Π.Α.Α.)	2686 εκατ. € (915 δις δρχ.)
Ε.Π. «Αλιεία» (Ε.Π.Α.Α.)	499 εκατ. € (170 δις δρχ.)
ΣΥΝΟΛΟ	9423 εκατ. € (3 τρις 210 δις δρχ.)

Πηγή: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης/ Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Οι συνολικοί πόροι του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και του Ταμείου Συνοχής ανέρχονται σε 47,54 δις € (16,2 τρις δρχ.). Η δημόσια δαπάνη, εθνική και κοινοτική, ανέρχεται σε 36,68 δις € (12,5 τρις δρχ.). Η εκτιμώμενη ιδιωτική συμμετοχή ανέρχεται σε 10,86 δις € (3,7 τρις δρχ.). Παράλληλα σημαντικοί πόροι ύψους 400 δις. Δρχ. θα αντληθούν μέσω των τεσσάρων Κοινοτικών πρωτοβουλιών (INTERREG, LEADER, EQUAL και URBAN). Επισημαίνεται ότι παραμένουν ως αποθεματικά (επίδοσης και προγραμματισμού) ακατανέμητοι πόροι για Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης ύψους 2,29 δις € (780 δις δρχ.) που θα κατανεμηθούν κατά τη διάρκεια της

νέας προγραμματικής περιόδου με συγκεκριμένα κριτήρια επίδοσης και αποτελεσματικότητας.

Η συνολική κοινοτική συμμετοχή τόσο για το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης όσο και για το Ταμείο Συνοχής και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες ανέρχεται σε 25 δις € (σε τιμές '99).

Ως επιστέγασμα μιας τριετούς επίπονης και μεθοδικής προσπάθειας και μιας ανοικτής συμμετοχικής διαδικασίας με την κοινωνία, το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο πολιτικών, θεσμικών και χρηματοδοτικών μέσων που συνδυάζεται με τους στόχους και τις προτεραιότητες και εφαρμόζεται μέσω ενός εξειδικευμένου επιχειρησιακού σχεδιασμού.

Για την επίτευξη των στόχων, η χώρα μας:

- Υλοποιεί 25 Προγράμματα που περιλαμβάνονται στο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και 4 Κοινοτικές Πρωτοβουλίες με τη συνδρομή των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ε.Ε., καθώς και τα έργα Περιβάλλοντος και Μεταφορών με τη συνδρομή του Ταμείου Συνοχής.
- Επεξεργάστηκε και εφαρμόζει ένα πλαίσιο κανονισμών και θεσμών με στόχο την εύρυθμη λειτουργία του συνολικού συστήματος διοίκησης των Προγραμμάτων και παραγωγής των έργων
- Συγκρότησε τις Αρχές των Προγραμμάτων, υπεύθυνες για την παρακολούθηση, τη διαχείριση, τους ελέγχους και τις πληρωμές των έργων
- Εξασφάλισε τους χρηματοδοτικούς πόρους που πρέπει να διατεθούν για την ολοκλήρωση των Προγραμμάτων
- Προέβη σε ορθολογική κατανομή των πόρων, με στόχο την εξυπηρέτηση των προτεραιοτήτων που είναι:
 - ✓ η σταθερή επιδίωξη για πραγματική σύγκλιση της ελληνικής οικονομίας,
 - ✓ η αντιμετώπιση του υψηλού επιπέδου ανεργίας και η βελτίωση των υπηρεσιών εκπαίδευσης και κατάρτισης,
 - ✓ η διασφάλιση της προόδου στον τομέα του περιβάλλοντος,
 - ✓ η ενίσχυση και ο εκσυγχρονισμός των παραγωγικών τομέων της οικονομίας.

Ο τρόπος υλοποίησης των πράξεων (έργα και δράσεις του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης) που εφαρμόζει η χώρα μας εγγυάται στο μέγιστο βαθμό τη διαφάνεια στην επιλογή και τη χρηματοδότηση, τον ορθολογισμό στην παρακολούθηση και διαχείριση, την ακρίβεια και αποτελεσματικότητα των ελέγχων και την ουσιαστική διαχείριση της πληροφορίας.

Τα Προγράμματα του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης αφορούν όλο τον Ελληνικό πληθυσμό. Οι δικαιούχοι και οι ωφελούμενοι είναι οι άνεργοι, οι νέοι, οι γυναίκες, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, τα άτομα κοινωνικά ευπαθών ομάδων, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και οι επιχειρήσεις τους, οι δημόσιες υπηρεσίες και οι οργανισμοί, οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις κ.λ.π., σε όλους τους τομείς της παραγωγικής και της κοινωνικής δραστηριότητας (Αγροτική ανάπτυξη, Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, Τουρισμός, Τεχνολογική έρευνα και καινοτομία, Κοινωνία της Πληροφορίας, Ενέργεια, Περιβάλλον, Κοινωνικές υποδομές και δημόσια Υγεία, Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες, αστική ανάπτυξη, ανάπτυξη ορεινών και μειονεκτικών περιοχών).

Τα αποτελέσματα από τη μέχρι σήμερα πορεία εφαρμογής του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, καταγράφουν ήδη μια εξαιρετικά σημαντική πρόοδο η οποία έχει επιτευχθεί. Η πρόοδος αυτή, καθώς και τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις από την εφαρμογή των Προγραμμάτων, αποτιμάται με τις διαδικασίες αξιολόγησης.

Η υλοποίηση των Προγραμμάτων του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης αναμένεται να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για υψηλότερη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, εμβάθυνση της ενσωμάτωσης της Ελλάδας στην Ε.Ε. και πραγματική σύγκλιση.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 2000-2006

ΕΙΣΡΟΕΣ ΑΠΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΤΑΜΕΙΟ	2001	2002	2003	2004	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ (ποσά σε €)
<i>Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ</i>	ΕΓΤΠΕ	181.478.386	51.997.624	79.357.914	25.127.015	337.960.939
ΣΥΝΟΛΟ		181.478.386	51.997.624	79.357.914	25.127.015	337.960.939
<i>Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ</i>	ΕΤΠΑ	1.784.702		1.361.016	996.092	4.141.809
	ΧΜΠΑ	14.777.000	37.478	41.440.722	5.179.561	61.434.760
ΣΥΝΟΛΟ		16.561.702	37.478	42.801.738	6.175.652	65.576.569
<i>Π.Ε.Π ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗΣ</i>	1. ΕΤΠΑ	36.041.250	41.729.364	28.309.738	8.127.429	114.207.781
	2. ΕΚΤ	4.458.322		852.734	3.487.130	8.798.186
	3. ΕΓΤΠΕ	11.819.076	4.742.653	11.494.248	5.500.830	33.556.807
ΣΥΝΟΛΟ		52.318.648	46.472.017	40.656.720	17.115.389	156.562.774
<i>Π.Ε.Π ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ</i>	1. ΕΤΠΑ	63.692.830	25.164.250	55.007.195	18.438.105	162.302.380
	2. ΕΚΤ	4.907.932		166.730	4.797.206	9.871.868
	3. ΕΓΤΠΕ	9.731.163		9.387.648	4.338.482	23.457.293
ΣΥΝΟΛΟ		78.331.925	25.164.250	64.561.573	27.573.792	195.631.541
<i>Π.Ε.Π ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ</i>	1. ΕΤΠΑ	18.718.000	6.619.399	24.453.255	19.893.699	69.684.353
	2. ΕΚΤ	1.635.991		1.087.379	1.426.502	4.149.871
	3. ΕΓΤΠΕ	6.191.542	900.949	6.952.102	2.821.106	16.865.699
ΣΥΝΟΛΟ		26.545.533	7.520.348	32.492.736	24.141.307	90.699.924
<i>Π.Ε.Π ΗΠΕΙΡΟΥ</i>	1. ΕΤΠΑ	22.729.000	11.917.838	8.434.869	3.742.945	46.824.652
	2. ΕΚΤ	2.233.022			2.379.011	4.612.033
	3. ΕΓΤΠΕ	6.102.207	240.677	2.325.015	1.846.033	10.513.932
ΣΥΝΟΛΟ		31.064.229	12.158.515	10.759.884	7.967.989	61.950.617
<i>Π.Ε.Π ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ</i>	1. ΕΤΠΑ	28.077.000	7.578.354	25.851.198	11.353.016	72.859.568
	2. ΕΚΤ	2.975.021			3.184.070	6.159.091
	3. ΕΓΤΠΕ	8.384.923	1.721.424	8.701.329	3.968.367	22.776.043
ΣΥΝΟΛΟ		39.436.944	9.299.778	34.552.527	18.505.453	101.794.702
<i>Π.Ε.Π ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ</i>	1. ΕΤΠΑ	13.650.000	12.833.871	6,806.835	7.850.984	41.141.689
	2. ΕΚΤ	1.638.021			2.407.230	4.045.251
	3. ΕΓΤΠΕ	1.839.923		422.296	837.131	3.099.350
ΣΥΝΟΛΟ		17.127.944	12.833.871	7.229.131	11.095.345	48.286.290

Π.Ε.Π ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	1. ΕΤΠΑ	25.942.000	41.799.344	41.593.762	14.541.234	123.876.340
	2. ΕΚΤ	2.229.591		181.397	3.928.743	6.339.732
	3. ΕΓΤΠΕ	5.496.383	5.212.385	5.734.748	2.100.535	18.544.051
ΣΥΝΟΛΟ		33.667.974	47.011.729	47.509.908	20.570.512	148.760.123
Π.Ε.Π ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	1. ΕΤΠΑ	28.372.119	14.408.671	4.081.181	4.774.563	51.636.534
	2. ΕΚΤ	2.982.021			2.355.796	5.337.817
	3. ΕΓΤΠΕ	9.912.147	1.281.441	3.024.595	2.537.917	16.756.100
ΣΥΝΟΛΟ		41.266.287	15.690.112	7.105.776	9.668.276	73.730.451
Π.Ε.Π ΑΤΤΙΚΗΣ	1. ΕΤΠΑ	72.328.179	120.878.19 2	140.765.78 8	27.657.375	361.629.534
	2. ΕΚΤ	4.760.022			4.278.557	9.038.579
	3. ΕΓΤΠΕ	1.308.973	289.988	690.808	281.855	2.571.624
ΣΥΝΟΛΟ		78.397.174	121.168.18 0	141.456.59 6	32.217.788	373.239.738
Π.Ε.Π ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣ ΟΥ	1. ΕΤΠΑ	24.955.000	19.701.304	10.435.949	5.738.364	60.830.618
	2. ΕΚΤ	1.484.022		340.322	684.281	2.508.625
	3. ΕΓΤΠΕ	6.030.839	1.653.023	1.296.460	1.003.706	9.984.028
ΣΥΝΟΛΟ		32.469.861	21.354.327	12.072.731	7.426.351	73.323.271
Π.Ε.Π ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	1. ΕΤΠΑ	19.824.000	6.657.088	12.422.586	6.036.954	44.940.628
	2. ΕΚΤ	2.379.462			2.562.181	4.941.643
	3. ΕΓΤΠΕ	3.107.973	938.976	459.599	520.119	5.026.667
ΣΥΝΟΛΟ		25.311.435	7.596.064	12.882.185	9.119.254	54.908.938
Π.Ε.Π ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	1. ΕΤΠΑ	21.014.000	23.755.022	7.170.597	6.978.886	58.918.505
	2. ΕΚΤ	2.525.649			1.968.015	4.493.664
	3. ΕΓΤΠΕ	3.225.410		405.422	831.790	4.462.622
ΣΥΝΟΛΟ		26.765.059	23.755.022	7.576.019	9.778.691	67.874.791
Π.Ε.Π ΚΡΗΤΗΣ	1. ΕΤΠΑ	23.610.647	15.702.047	25.682.343	26.408.228	91.403.265
	2. ΕΚΤ	2.972.226		302.575	3.755.338	7.030.139
	3. ΕΓΤΠΕ	6.487.355	14.429.146	1.935.140	10.139.624	32.991.265
ΣΥΝΟΛΟ		33.070.228	30.131.193	27.920.058	40.303.190	131.424.669

Στοιχεία έως 28/05/04 - Πηγή Πληροφόρησης Αρχή Πληρωμής

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ Γ' Κ.Π.Σ.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Σημαντική καινοτομία της νέας περιόδου προγραμματισμού 2000-2006 είναι η δραστική μείωση του αριθμού των κοινοτικών πρωτοβουλιών από δεκατρείς που ήταν την προηγούμενη περίοδο (και εφαρμόζονταν με πάνω από 400 προγράμματα) σε τέσσερις μόνον οι οποίες αφορούν :

- Τη διασυνοριακή, διεθνική και διαπεριφερειακή συνεργασία, με στόχο την αρμονική, ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη του κοινοτικού χώρου (INTERREG).
- Την οικονομική και κοινωνική αναβάθμιση των πόλεων και αστικών συνοικιών σε κρίση, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης (URBAN).
- Την αγροτική ανάπτυξη μέσω πρωτοβουλιών που αναπτύσσονται από τοπικές ομάδες δράσης (LEADER).
- Τη διεθνική συνεργασία για την προώθηση νέων μεθόδων καταπολέμησης των διακρίσεων και ανισοτήτων πάσης φύσεως στην αγορά εργασίας (EQUAL).

Η δεύτερη σημαντική καινοτομία είναι ότι κάθε μια από τις πρωτοβουλίες αυτές χρηματοδοτείται αποκλειστικά και μόνο από ένα Ταμείο : οι δυο πρώτες από το ΕΠΤΑ* , η τρίτη από το Ε.Γ.Τ.Π.Ε.-Π και η τελευταία από το Ε.Κ.Τ.* Η ίδια αρχή, κάθε τομέας δράσης να χρηματοδοτείται από ένα και μόνο Ταμείο, ισχύει και για τα πιλοτικά σχέδια των καινοτόμων ενεργειών.

*Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Ταμείο(Ε.Κ.Τ.): συγχρηματοδοτεί επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφαλαίο για Προγράμματα κατάρτισης, Έρευνας, Δικτύων Πληροφορικής, κ.λ.π.

*Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.): συγχρηματοδοτεί τη δημιουργία υποδομών που αφορούν την κατασκευή κτιριακών εγκαταστάσεων, επενδύσεων πληροφορικής, προμήθειας μηχανημάτων.

Από τις προαναφερθείσες πρωτοβουλίες αυτή που συντελεί στην ανάπτυξη και βελτίωση των αγροτικών περιοχών είναι η πρωτοβουλία Leader + που θα αναλύσουμε στη συνέχεια.

Ε.Π. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ LEADER +

Η πρωτοβουλία LEADER (Liaisons Entre de Développement de l'Économie Rurale, δηλαδή Δεσμοί μεταξύ των δράσεων για την Ανάπτυξη της Αγροτικής Οικονομίας) είναι πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης που τέθηκε σε εφαρμογή από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων το 1991, σαν μια πρωτοβουλία για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της δημογραφικής κατάρρευσης, της ανεργίας και των χαμηλών αγροτικών εισοδημάτων των πιο απομονωμένων περιοχών της Ευρωπαϊκής υπαίθρου.

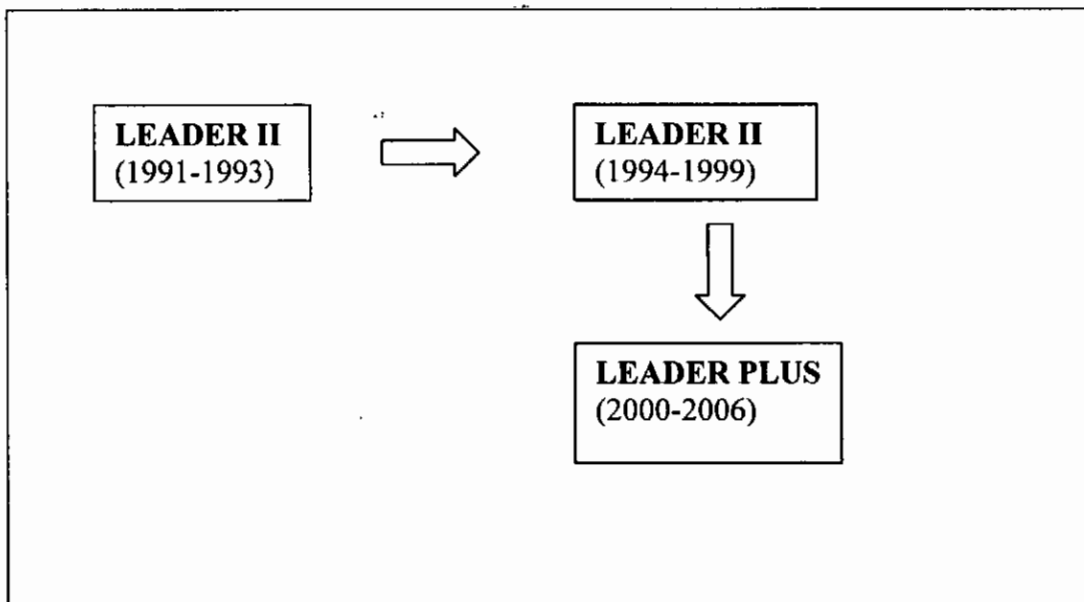
Πρόκειται λοιπόν σύμφωνα με στοιχεία πτυχιακής εργασίας του Παπαδόπουλου Θανάση (Μάρτιος 2003) για μια κοινοτική βοήθεια που γίνεται άδωρος στην αντιμετώπιση τέτοιου είδους προβλημάτων με την μορφή συνολικών επιδοτήσεων ή ολοκληρωμένων επιχειρησιακών προγραμμάτων, με στόχο την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου μέσα από την ανάπτυξη. Οι άνθρωποι των αγροτικών περιοχών, παράλληλα με την ενασχόληση τους με την γεωργία ή την κτηνοτροφία, μπορούν να αναπτύξουν νέες πρωτοβουλίες- επενδυτικές δραστηριότητες, οι οποίες συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η ανάπτυξη αυτή επιτυγχάνεται μέσα από δραστηριότητες των κατοίκων, που αξιοποιούν τους φυσικούς, ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους του τόπου τους, αναδεικνύουν τις ομορφιές τους, ανακαλύπτουν νέες πηγές εισοδήματος και παράλληλα προστατεύουν την φυσική και πολιτιστική κληρονομιά.

Αυτή όμως η πρωτοβουλία λόγω και του αναπτυξιακού χαρακτήρα της, δεν έμεινε στάσιμη και άκαμπτη αλλά εξελίχθηκε με την πάροδο των χρόνων προσαρμοζόμενη κάθε φορά στις απαιτήσεις των καιρών.

Για αυτό τον λόγο αυτοπροσδιορίζεται κάθε φορά ως προς τρεις παραμέτρους : επωνυμία, χρονική διάρκεια, διακήρυξη στόχων.

Έτσι παίρνει σάρκα και οστά για πρώτη φορά το 1991 με την επωνυμία LEADER I με καθαρά πιλοτικό χαρακτήρα και διάρκεια έως το 1993 η οποία στηρίζεται στην ολοκληρωμένη και συμμετοχική προσέγγιση σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο, συνέχισε με την επωνυμία LEADER II από το 1994 έως το 1999 όπου γενικεύτηκε η προσέγγιση της πρωτοβουλίας LEADER I δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στον καινοτόμο χαρακτήρα των σχεδίων για να πάρει στις μέρες μας και για το εγγύς μέλλον την επωνυμία LEADER PLUS εξαετούς διάρκειας 2000-2006. Η μετάβαση αυτή από το ένα πρόγραμμα στο άλλο φαίνεται παραστατικά στο παρακάτω σχήμα.

Σχήμα 1.1: Ιστορικό εξέλιξης της LEADER

Ειδικότερα η κοινοτική πρωτοβουλία LEADER I (1991-1993) έδωσε την δυνατότητα εφαρμογής προσεγγίσεων ολοκληρωμένης ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο, με καινοτόμο πολλές φορές χαρακτήρα και στόχο την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου, με όχι υποχρεωτικά γεωργικές ή κτηνοτροφικές δραστηριότητες. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας LEADER I πραγματοποιήθηκαν, σε εθνικό επίπεδο, 25 τοπικά προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης και περισσότερα από 1732 έργα και δράσεις συνολικού προϋπολογισμού 110 εκατ. €, από τα οποία 163 αφορούσαν ενέργειες τεχνικής υποστήριξης στην αγροτική ανάπτυξη, 154 επαγγελματική κατάρτιση, 807 επενδύσεις αγροτουρισμού, 258 επενδύσεις μικρών επιχειρήσεων και βιοτεχνιών, 264 επενδύσεις αξιοποίησης και εμπορίας

της γεωργικής, δασοκομικής και αλιευτικής παραγωγής, και τέλος 86 επενδύσεις αξιοποίησης και προστασίας του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η LEADER II (1994-1999) αποτέλεσε συνέχεια του προγράμματος LEADER I , γεγονός που αποδεικνύει ότι τα συμπεράσματα από την εφαρμογή του δεύτερου ήταν θετικά. Στο πλαίσιο των 49 τοπικών προγραμμάτων της πρωτοβουλίας LEADER II υλοποιήθηκαν 3200 έργα συνολικού προϋπολογισμού 330 εκατ. € και αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας ήταν η δημιουργία 7000 περίπου μόνιμων και εποχιακών θέσεων εργασίας. Βασικός στόχος του LEADER II είναι η εφαρμογή νέων προσανατολισμών και καινοτόμων κατευθύνσεων με σκοπό την περιφερειακή ανάπτυξη προκειμένου όχι μόνο να βελτιωθεί το εισόδημα των αγροτών και να συγκρατηθεί ο πληθυσμός στην ύπαιθρο, αλλά και να δοθεί ένας νέος ρόλος στο ανθρώπινο δυναμικό, το οποίο θα στηρίξει την οποία αναπτυξιακή προσπάθεια ενεργά και συντονισμένα.

Τέλος η διάδοχη πρωτοβουλία της προηγούμενης, καλείται LEADER PLUS (2000-2006).

Οικονομικά Στοιχεία Προγράμματος LEADER+

Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων - Τμήμα Προσανατολισμού (Ε.Γ.Τ.Π.Ε.-Π) και το πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Γεωργίας, ως ακολούθως:

Οικονομικά Στοιχεία

Συνολικό Κόστος	392.614.443 €
Δημόσια Δαπάνη	251.182.221 €
Κοινοτική Συμμετοχή (Ε.Γ.Τ.Π.Ε. - Π)	182.900.000 €
Εθνική Συμμετοχή (Υπουργείο Γεωργίας)	68.282.221 €
Ίδια Συμμετοχή	141.432.222 €

Πηγή: στοιχεία Υπουργείου Γεωργίας

Τι είναι η Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER+;

Η LEADER+ είναι μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχει ως βασικό σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου και την προσέλκυση των νέων, μέσω της υλοποίησης πλέγματος δράσεων που ικανοποιούν παράλληλα τις εθνικές και κοινοτικές προτεραιότητες για τη Γ΄ Προγραμματική Περίοδο (απασχόληση, ισότητα, προστασία του περιβάλλοντος κ.λ.π.).

Η LEADER+ είναι ένα πρόγραμμα που αξιοποιεί τις τοπικές πρωτοβουλίες για να αποκτήσει η ύπαιθρος προοπτικές ανάπτυξης. Επιδίωξη της πρωτοβουλίας είναι η ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών, με την καλύτερη αξιοποίηση των φυσικών, ανθρωπίνων και οικονομικών πόρων τους, την ανακάλυψη νέων πηγών εισοδήματος και την παράλληλη προστασία της φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς.

Στα πλαίσια της LEADER +, οι άνθρωποι της υπαίθρου:

- συμμετέχουν ενεργά και αποφασίζουν οι ίδιοι για την αναπτυξιακή προσπάθεια που γίνεται στην περιοχή τους,
- προβαίνουν σε μικρές επενδύσεις και δημιουργούν, παράλληλα, έναν ιδιαίτερα παραγωγικό ιστό,
- ενεργούν συλλογικά και μέσα από δίκτυα (clusters), στηρίζουν επιχειρηματικές δραστηριότητες και
- κάνουν οι ίδιοι πράξη όσα οραματίζονται για τον τόπο τους.

Για τους παραπάνω λόγους, τα κέντρα λήψης αποφάσεων δεν βρίσκονται σε κάποιο απομακρυσμένο από τα προβλήματα της υπαίθρου γραφείο κεντρικής υπηρεσίας αλλά εκεί, στη δική τους περιοχή.

ΔΡΑΣΕΙΣ

	Εκατ. €	Μερίδιο (%)
Δράση 1: Στήριξη των ολοκληρωμένων και πιλοτικών στρατηγικών ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, βάσει μιας προσέγγισης εκ-των-κάτω προς τα άνω	4.377,6	86,75
Δράση 2: Στήριξη της συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών	504,8	10,00
Δράση 3: Δικτύωση	68,7	1,36
Τεχνική βοήθεια	95,4	1,89

Πηγή: στοιχεία Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η σημασία του plus (+) στο LEADER

Παρά το γεγονός ότι το LEADER διατηρεί το περιεχόμενο των προηγούμενων εφαρμογών (LEADER I και LEADER II), ωστόσο, υπάρχει μια διαφοροποίηση που εκφράζεται με την προσθήκη του + (plus = επιπλέον). Το LEADER+ επιδιώκει, δηλαδή, κάτι επιπλέον απ' αυτό που πρόσφεραν οι προηγούμενες εφαρμογές και εξακολουθούν να δίνουν σήμερα τα υπόλοιπα προγράμματα του Γ' Κ.Π.Σ.

Ο πιλοτικός χαρακτήρας του προγράμματος εξασφαλίζεται κυρίως μέσω των δικτύσεων (clusters) και των συνεργασιών. Κατά συνέπεια, δίνεται βάρος στη δικτύωση ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων, την κοινή προβολή και προώθηση, τη συνεργασία και τη συλλογική στήριξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, που μπορούν να εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητα και τη συμπληρωματικότητα των δράσεων.

Έτσι η έννοια «πιλοτικός» επιτυγχάνεται με:

- Την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών που ενσωματώνουν τις τοπικές ιδιομορφίες.
- Την εφαρμογή νέων μεθόδων που αξιοποιούν τόσο το ανθρώπινο δυναμικό όσο και τους φυσικούς και χρηματοδοτικούς πόρους της περιοχής.
- Τη διασύνδεση έργων/ δράσεων ή και επιχειρήσεων όλων των τομέων της οικονομίας, οι οποίοι κατά παράδοση είναι ανεξάρτητοι.
- Την υιοθέτηση πρωτότυπων μορφών οργάνωσης και συμμετοχής του τοπικού πληθυσμού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Οι αναπτυξιακοί στόχοι του LEADER+

Το Εθνικό Πρόγραμμα LEADER+ έχει δύο γενικούς αναπτυξιακούς στόχους:

1ος στόχος: Η ολοκληρωμένη, υψηλής ποιότητας, αειφόρος* ανάπτυξη της υπαίθρου, μέσω πιλοτικών εφαρμογών.

*Αειφόρος ανάπτυξη: Μοντέλο διαχείρισης των φυσικών οικοσυστημάτων και των ανανεώσιμων φυσικών πόρων, σύμφωνα με το οποίο η περιβαλλοντική, οικονομική, και κοινωνική δραστηριότητα πρέπει να εξασφαλίζει τη διαρκή αξιοποίηση των φυσικών πόρων.

2ος στόχος: Η ενίσχυση της προσπάθειας για άρση της απομόνωσης των περιοχών, σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Οι στόχοι αυτοί επιτυγχάνονται τοπικά με την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής, η οποία διαρθρώνεται γύρω από ένα σημαντικό θέμα, που χαρακτηρίζει την ταυτότητα της περιοχής, το "Θέμα Συσπείρωσης".

Τα "θέματα συσπείρωσης" των τοπικών προγραμμάτων της χώρα μας είναι:

- Η βελτίωση της ποιότητας ζωής στις περιοχές εφαρμογής.
- Η χρήση σύγχρονης τεχνολογίας και τεχνογνωσίας για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας προϊόντων και υπηρεσιών.
- Η αξιοποίηση των τοπικών προϊόντων και η διευκόλυνση της πρόσβασης στις αγορές με την ενδυνάμωση διακλαδικών και διατομεακών σχέσεων, κυρίως για μικρές παραγωγικές μονάδες.
- Η αξιοποίηση, προστασία και ανάδειξη φυσικών και πολιτιστικών πόρων, συμπεριλαμβανομένης της αξιοποίησης των περιοχών κοινοτικού ενδιαφέροντος NATURA 2000.

Σε ποιες περιοχές της χώρας μας εφαρμόζεται το LEADER+;

Στην Ελλάδα, η πρωτοβουλία LEADER+ εφαρμόζεται σε ορεινές περιοχές χαρακτηρισμένες σύμφωνα με τον εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατάλογο των ορεινών, μειονεκτικών και με ειδικά προβλήματα περιοχών- και νησιωτικές περιοχές, στις οποίες παρουσιάζεται η εντονότερη κοινωνικοοικονομική υστέρηση.

Για την περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος προβλέπονται οι παρακάτω περιοχές παρέμβασης:

Για τον νόμο Αιτ/νιας έχουν εγκριθεί δυο περιοχές παρέμβασης, στις οποίες θα υλοποιηθούν δράσεις με προϋπολογισμό (δημόσια Δαπάνη) 10 εκατ. €.

Στον νομό Αχαΐας περιλαμβάνονται όλες οι ορεινές και ημιορεινές περιοχές. Στον νομό Ηλείας η περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνει σχεδόν

όλες τις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές του Νομού Ηλείας δημόσιας δαπάνης 5,5 εκατ. €.

Ωστόσο, σε αιτιολογημένες περιπτώσεις και εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις (γεωγραφική γεινίαση, ύπαρξη προβλημάτων αλλά παράλληλα αναπτυξιακών προοπτικών κ.λ.π.), περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα και μειονεκτικές περιοχές καθώς και περιοχές Natura 2000.

Τα τοπικά προγράμματα LEADER+ είναι δυνατόν να υλοποιηθούν και σε περιοχές που καλύπτονται εν μέρει ή στο σύνολό τους από Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου - Ο.Π.Α.Α.Χ. (άξονας 7 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη - Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000 - 2006» ή Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα Π.Ε.Π.). Σ' αυτές τις περιπτώσεις, η εφαρμογή του LEADER+ είναι δυνατή μόνο για δράσεις που:

- δεν καλύπτονται από το ολοκληρωμένο πρόγραμμα (Ο.Π.Α.Α.Χ.),
- δε θα συμπεριληφθούν τελικά στο σχεδιασμό του ολοκληρωμένου προγράμματος (Ο.Π.Α.Α.Χ.),
- λειτουργούν συμπληρωματικά, ενισχύοντας την αποτελεσματικότητα των δράσεων του ολοκληρωμένου προγράμματος (π.χ. συνεργασίες, δικτυώσεις κλπ.),
- εξασφαλίζουν την πιλοτική διάσταση του τοπικού προγράμματος και αναδεικνύουν την προστιθέμενη αξία της πρωτοβουλίας.

Ποιοι μπορούν να υποβάλουν επενδυτική πρόταση στα πλαίσια ενός τοπικού προγράμματος LEADER+;

Οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την υποβολή προτάσεων είναι:

- να υπάρχει εγκεκριμένο πρόγραμμα LEADER+ στη συγκεκριμένη περιοχή,
- η επενδυτική πρόταση να εντάσσεται στη φιλοσοφία και το περιεχόμενο του τοπικού προγράμματος,
- ο ενδιαφερόμενος να διαθέτει τους απαιτούμενους οικονομικούς πόρους (ίδια συμμετοχή).

Η Κοινοτική αυτή πρωτοβουλία διαφέρει από τα άλλα επιχειρησιακά προγράμματα ως προς την προσέγγιση, το περιεχόμενο, τη μεθοδολογία σχεδιασμού και τον τρόπο υλοποίησης προσφέροντας στην Ελληνική

ύπαιθρο και στις νησιωτικές περιοχές μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης.

Στόχος είναι η διασφάλιση ικανοποιητικού επιπέδου ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών για την συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο και την ενίσχυση της περιφέρειας με συμπληρωματικό προς την γεωργία εισόδημα, σε συνδυασμό με την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

(2000-2006).

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Αγροτική Ανάπτυξη Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000 – 2006" είναι ένα μονοταμειακό πρόγραμμα που αφορά το σύνολο της Χώρας.

Το συνολικό κόστος του για το διάστημα 2000 – 2006 είναι 3.010.155.271 € (περισσότερα από 1 τρις δραχμές) όπου η Κοινοτική Συμμετοχή (από το Ε.Γ.Τ.Π.Ε.-Π) είναι 1.233.418.499€ (περισσότερα από 410 δις δραχμές) ενώ του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα είναι 542792525 και 1233944246 € αντίστοιχα σύμφωνα με πληροφορίες του Υπουργείου Γεωργίας.

Οι Στρατηγικοί και Αναπτυξιακοί Στόχοι για την προγραμματική περίοδο 2000 – 2006, όπως αναλύονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Αγροτική Ανάπτυξη - Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000- 2006" είναι τρεις:

- Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής Γεωργίας ενόψει των προκλήσεων ενός συνεχώς αυξανόμενου διεθνούς ανταγωνισμού.
- Η βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου για να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα και η ελκυστικότητά της και να αποκατασταθεί η κοινωνική και οικονομική της λειτουργία.
- Η διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων της υπαίθρου.

Παρουσίαση των Στόχων- επιδιώξεων του Ε.Π. κατά Άξονα Προτεραιότητας και των προγραμματικών χρηματοοικονομικών του στοιχείων.

Το εν λόγω Επιχειρησιακό Πρόγραμμα διαρθρώνεται σε επτά (7) Άξονες και τριάντα τέσσερα (34) επιμέρους Μέτρα.

Άξονας Προτεραιότητας (1)

“Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις σε επίπεδο Αγροτικής Εκμετάλλευσης”.
Εγκεκριμένη δημόσια δαπάνη 380,367 εκ. €.

Ο Άξονας αυτός υλοποιείται με τρία μέτρα και αποσκοπεί :

- Στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων
- Στη δημιουργία ενός συνεχώς ενημερωμένου μητρώου αγροτών καθώς και στην ενίσχυση των φορέων που εξειδικεύονται στην ανάδειξη της ποιότητας των γεωργικών προϊόντων
- Στην κάλυψη των υποχρεώσεων για τις ενταγμένες στο Πρόγραμμα Ομάδες Παραγωγών

Άξονας Προτεραιότητας (2)

“Παρεμβάσεις στο Επίπεδο Μεταποίησης και Εμπορίας του Πρωτογενούς Γεωργικού και Δασικού Προϊόντος”. *Εγκεκριμένη δημόσια δαπάνη 392,264εκ.€.*

Ο Άξονας αυτός υλοποιείται με δύο μέτρα και αποσκοπεί :

- Στη, μέσω των επενδύσεων, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών προϊόντων, στη βελτίωση της ποιότητας και της υγιεινής των προϊόντων, στην ικανοποίηση των αιτήσεων της αγοράς, στην προστασία του περιβάλλοντος και στη βελτίωση του εισοδήματος των παραγωγών των πρωτογενών προϊόντων
- Στον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης και εκμετάλλευσης των δασών και στην ορθολογική οργάνωση της διαδικασίας μεταποίησης και διακίνησης των δασικών προϊόντων

Άξονας Προτεραιότητας (3)

Βελτίωση της ηλικιακής σύνθεσης του αγροτικού πληθυσμού. Εγκεκριμένη δημόσια δαπάνη 254,957 εκ. €.

Ο Άξονας, ο οποίος περιλαμβάνει δύο μέτρα, στοχεύει στη συγκρότηση και διατήρηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην ύπαιθρο και συμβάλλει στην άμβλυση του προβλήματος που έχει δημιουργηθεί στον αγροτικό χώρο, λόγω της γήρανσης του αγροτικού πληθυσμού, μέσω της ενθάρρυνσης της εγκατάστασης νέων ανθρώπων στις αγροτικές περιοχές.

Άξονας Προτεραιότητας (4)

Βελτίωση των υποστηρικτικών μηχανισμών και ενημέρωσης του αγροτικού πληθυσμού με αξιοποίηση νέων τεχνολογιών. Εγκεκριμένη δημόσια δαπάνη 81,195 εκ. €.

Ο Άξονας περιλαμβάνει πέντε μέτρα και έχει σαν στόχο:

- Την άμεση και έγκαιρη πληροφόρηση των κατοίκων της υπαίθρου, με την αξιοποίηση προηγμένων μέσων επικοινωνίας
- Την αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό των εκπαιδευτικών δομών του Υπουργείου
- Την προώθηση εξαγωγών προϊόντων ποιότητας και υψηλής προστιθέμενης αξίας, την τοποθέτησή τους σε νέες αγορές και την αύξηση των εξαγωγών
- Τη δημιουργία και εκσυγχρονισμό δομών και υποδομών για βελτίωση της ποιότητας προϊόντων και προστασία της δημόσιας υγείας
- Την ανάπτυξη και υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών και την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση προβλημάτων φυτοπροστασίας

Άξονας Προτεραιότητας (5)

Παρεμβάσεις στο γεωργικό προϊόν. Εγκεκριμένη δημόσια δαπάνη 35,411 εκ. €.

Στον Άξονα περιλαμβάνονται δύο μέτρα που στοχεύουν κυρίως στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα, οι οποίες σχετίζονται άμεσα με τη βελτίωση της ποιότητας των παραγομένων προϊόντων.

Άξονας Προτεραιότητας (6)

Ανάπτυξη και προστασία φυσικών πόρων και περιβάλλοντος. Εγκεκριμένη δημόσια δαπάνη 294,617 εκ.€.

Ο Άξονας αυτός υλοποιείται με πέντε (5) μέτρα που αποσκοπούν :

- Στην ορθή διαχείριση και αξιοποίηση του υδατικού δυναμικού της χώρας
- Στην προστασία δασικών και οικολογικά ευαίσθητων περιοχών
- Στη δημιουργία ολοκληρωμένου μηχανισμού καταγραφής και παρακολούθησης των εξελίξεων της γεωργικής γης τόσο σε οικονομικούς όσο και περιβαλλοντικούς όρους
- Στην αποκατάσταση των ζημιών στη γεωργία και στο φυσικό περιβάλλον από θεομηνίες και έκτακτα γεγονότα

Άξονας Προτεραιότητας (7)

Προγράμματα ανάπτυξης αγροτικού χώρου. Εγκεκριμένη δημόσια δαπάνη 311,903 εκ. €.

Στόχοι του άξονα είναι η:

- Προστασία των οικονομικά και κοινωνικά ασθενέστερων περιοχών, καθώς και εκείνων που πλήττονται από τις αναπόφευκτες διαρθρωτικές μεταβολές και την προσαρμογή της ελληνικής οικονομίας στις διεθνείς εξελίξεις και προώθηση της μείωσης των ανισοτήτων στις ευκαιρίες και τις αμοιβές μεταξύ φύλων και ομάδων του πληθυσμού.
- Συνέχιση της προσπάθειας μείωσης των περιφερειακών ανισοτήτων και στήριξης της ανάπτυξης στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της χώρας.
- Επανεένταξη των ορεινών περιοχών και του νησιωτικού χώρου στο εθνικό παραγωγικό σύστημα έτσι, ώστε να αποφευχθεί η περιθωριοποίησή τους.

Τους στόχους του άξονα 7 εξυπηρετούν 14 μέτρα των οποίων το συνολικό κόστος ανέρχεται σε € 581.971.621. Στα πλαίσια του άξονα αυτού που υλοποιείται μέσω δέκα τεσσάρων (14) μέτρων, θα εφαρμοσθεί μια σειρά δραστηριοτήτων για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.

Οι δράσεις αυτές θα εφαρμοσθούν σε επιλεγμένες κυρίως ορεινές και μειονεκτικές περιοχές λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των περιοχών αυτών και έχουν στόχο να δώσουν πνοή οικονομικής και κοινωνικής ανανέωσης στην ύπαιθρο, περιλαμβάνοντας και υποδομές και υπηρεσίες εξυπηρέτησης του αγροτικού πληθυσμού και της αγροτικής οικονομίας στην ύπαιθρο.

Το σύνολο του Επιχειρησιακού Προγράμματος καθώς και τα επιμέρους μέτρα αυτού υποβοηθούνται με ένα ξεχωριστό μέτρο "Τεχνική Στήριξη του Προγράμματος", (εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης 25,496 εκ. €) ώστε να είναι αποτελεσματική η εφαρμογή και αξιολόγησή τους καθ' όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου 2000 – 2006.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η Ελλάδα είναι μια περιφερειακή χώρα στην Ε.Ε., η οποία δεν έχει κοινά σύνορα με άλλα κράτη-μέλη. Η Ελλάδα είναι επίσης μια χώρα με έντονη γεωγραφική πολυμορφία καθώς η αναπτυξιακή της πορεία και η σύγκλιση παρουσιάζει πολυπλοκότητα και ανομοιογένεια μεταξύ των περιφερειών. Ωστόσο, μολονότι υπάρχουν περιφερειακές διαφορές, δεν είναι τόσο έντονες όσο και σε άλλες χώρες της Ε.Ε.. Η χώρα αποτελείται από 13 περιφέρειες, οι οποίες μπορούν να διακριθούν σε τρεις κατηγορίες. Η πρώτη περιλαμβάνει τις περιφέρειες Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας και τις δυο νησιωτικές περιφέρειες (Κρήτη, Νότιο Αιγαίο). Αυτές οι περιφέρειες αναπτύσσονται με ικανοποιητικούς ή σχετικά ταχείς ρυθμούς. Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τις περιφέρειες της Δυτικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Δυτική Ελλάδα, Πελοποννήσου και Β. Αιγαίου. Οι περιφέρειες αυτές είναι αραιοκατοικημένες ή βρίσκονται στην ορεινή ραχοκοκαλιά της Ελλάδας και φαίνεται να ακολουθούν όλες τις υπόλοιπες με βραδύτερους ρυθμούς ανάπτυξης. Η τρίτη και τελευταία κατηγορία περιλαμβάνει τις υπόλοιπες, με ενδιάμεσους ρυθμούς ανάπτυξης, περιφέρειες. Οι περιφέρειες αυτές είναι η Αν. Μακεδονία και Θράκη, η Θεσσαλία, τα Ιόνια και η Στερεά Ελλάδα.

Στην παρούσα εργασία θα ασχοληθούμε με την περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Δυτική Ελλάδα εγκρίθηκε από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 9-4-2001 σύμφωνα με στοιχεία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος στην Πάτρα. Περιλαμβάνει επτά (7) άξονες προτεραιότητας συνολικού προϋπολογισμού 781,435 € από τα οποία τα 637,935 € αποτελούν Δημόσια Δαπάνη και τα 143,500 € Ιδιωτική Συμμετοχή. Η συμμετοχή των Διαρθρωτικών Ταμείων ανέρχεται σε 478,451 Μ€ εκ των οποίων η συμμετοχή του Ε.Τ.Π.Α. ανέρχεται σε 370,600 €, του Ε.Κ.Τ. σε 31,851 € και του Ε.Γ.Τ.Π.Ε.-Π σε 76,000 €. Η Εθνική Συμμετοχή ανέρχεται σε 159,484 €. Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στην 1^η συνεδρίαση στις 15-5-2001 ενέκρινε το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού και τα κριτήρια ένταξης πράξεων.

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος καταλαμβάνει το ΒΔ τμήμα της Πελοποννήσου και το Δυτικό άκρο της Στερεάς Ελλάδος. Περιλαμβάνει τους Νομούς Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας.

Η συνολική της έκταση είναι 11.350 km² και αποτελεί το 8,6% της συνολικής έκτασης της χώρας. Στο μεγαλύτερο ποσοστό τα εδάφη της είναι ορεινά (45,3%) και ημιορεινά (25,6%) ενώ μόλις το 29,1% είναι πεδινές εκτάσεις. Έχει εκτεταμένα παράλια και στους τρεις νομούς, που βρέχονται από τη θάλασσα του Ιονίου Πελάγους και των κόλπων : Αμβρακικού, Πατραϊκού και Κορινθιακού.

Οι άξονες προτεραιότητας του Επιχειρησιακού προγράμματος Δυτικής Ελλάδος 2000 - 2006 είναι οι εξής:

- Ενίσχυση και αξιοποίηση της θέσης της Περιφέρειας ως Δυτικής Πύλης της Χώρας
- Πολιτιστική και Τουριστική ανάπτυξη - Αξιοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004
- Αναδιάρθρωση και επέκταση της βιομηχανικής βάσης της Περιφέρειας και προώθηση της καινοτομίας
- Ενίσχυση αστικών υποδομών – Βελτίωση ποιότητας ζωής
- Προώθηση της απασχόλησης και εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού
- Αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου
- Τεχνική Βοήθεια

Από τους 7 αυτούς άξονες προτεραιότητας ο άξονας που θα μας απασχολήσει στην παρούσα εργασία είναι ο άξονας προτεραιότητας 6 (αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου).

Άξονας Προτεραιότητας 6: Αειφόρος Ανάπτυξη της υπαίθρου

Έχει συνολικό κόστος 214,448 € εκ των οποίων 176,346 € αποτελούν Δημόσια Δαπάνη ήτοι περίπου το 26,7% του προϋπολογισμού του Π.Ε.Π. Δυτικής Ελλάδας 2000-2006 και 38,102 € Ιδιωτική Συμμετοχή. Η συμμετοχή του Ε.Τ.Π.Α. ανέρχεται σε 53,647 €, του Ε.Κ.Τ. σε 3,187 € και του Ε.Γ.Τ.ΠΕ-Π σε 75,425 €.

Οι στόχοι του άξονα προτεραιότητας είναι:

- Η ολοκληρωμένη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου και η στήριξη των ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών
- Η βελτίωση της ποιότητας και ανταγωνιστικότητας των προϊόντων πρωτογενούς παραγωγής
- Η αναδιάρθρωση της παραγωγής σε προϊόντα που έχουν ζήτηση.
- Η συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού στις εστίες τους και η προσέλκυση νέων αγροτών
- Η προστασία, ανάπτυξη και ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος

Η απορρόφηση του άξονα 6 μέχρι της 31/12/2003 είναι 38453434 € και η Δημόσια δαπάνη είναι 176345574 €.

**ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΟΥ ΔΕΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ
ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ**

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΜΕΤΡΟ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	% επί της Συνολικής Δημόσιας δαπάνης	% επί της συνολικής Δημόσιας δαπάνης ΠΕΠ	ΤΑΜΕΙΟ ΕΕ
Αγροτική Ανάπτυξη	Διαχείριση και προστασία υδάτινων πόρων - Έγχειρες βελτιώσεις	38.810.200	22,01	6,08	ΕΓΤΠΕ
	Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις	21.246.440	12,05	3,33	ΕΓΤΠΕ
	Δράσεις Στήριξης - Ανάπτυξη δικτύων για την Γεωργική Οικονομία και τον Αγροτικό Πληθυσμό	849.860	0,48	0,13	ΕΓΤΠΕ
	Αγροτικές υποδομές	12.747.870	7,23	2,00	ΕΓΤΠΕ
	Διαχείριση και προστασία δασικών οικοσυστημάτων	12.747.870	7,23	2,00	ΕΓΤΠΕ
	Προστασία του Περιβάλλοντος σε συνδυασμό με την δασοκομία, τη γεωργία, την υγιεινή και καλή διαβίωση των ζώων	1.416.430	0,80	0,22	ΕΓΤΠΕ
	Αλιεία	12.039.660	6,83	1,89	ΕΤΠΑ
	Βελτίωση επαρχιακού οδικού δικτύου	53.824.360	30,53	8,44	ΕΤΠΑ
	Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού της υπαίθρου	4.249.291	2,41	0,66	ΕΚΤ
Παρεμβάσεις στις ορεινές & ημιορεινές περιοχές	Ανάπτυξη ορεινών και ημιορεινών περιοχών, βελτίωση του οικιστικού ιστού σε οικισμούς της υπαίθρου	5.665.720	3,21	0,89	ΕΓΤΠΕ
	Στήριξη της επιχειρηματικότητας σε ορεινές και ημιορεινές περιοχές	5.665.720	3,21	0,89	ΕΓΤΠΕ
	Συγκρότηση ορεινών κέντρων- Βελτίωση ποιότητας ζωής	5.665.718	3,21	0,89	ΕΤΠΑ
	Μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων στα πλαίσια των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων	1.416.434	0,80	0,22	ΕΓΤΠΕ
	ΑΘΡΟΙΣΜΑ	176.345.573	100,00	27,64	

Πηγή: στοιχεία Υπουργείου Γεωργίας

Ο υποάξονας προτεραιότητας "Αγροτική Ανάπτυξη" περιλαμβάνει δράσεις που συμβάλλουν στον αναπροσανατολισμό της πρωτογενούς παραγωγής, στην ανασυγκρότηση της υπαίθρου και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων περιλαμβανομένης και της καινοτομίας, ενόψει των προκλήσεων ενός συνεχώς ανταγωνιστικότερου διεθνούς περιβάλλοντος με αειφορική ανάπτυξη της υπαίθρου.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στη βελτίωση των αγροτικών και αλιευτικών υποδομών, στις δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και ορθολογικής αξιοποίησης των φυσικών πόρων, στις ιδιωτικές επενδύσεις αναδιάρθρωσης της παραγωγής και στην προώθηση οικολογικών προϊόντων και προϊόντων ποιότητας.

Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας στον πρωτογενή τομέα: εκτεταμένες πεδινές εκτάσεις, υδάτινοι πόροι, ήπιο κλίμα, υψηλή αγροτική παράδοση στο ανθρώπινο δυναμικό, ύπαρξη κρίσιμης μάζας προϊόντων για καθετοποίηση - μεταποίηση συνιστούν το βέλτιστο δυνατό πλαίσιο για αναδιάρθρωση και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της αγροτικής παραγωγής.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στην εισαγωγή νέας τεχνολογίας και η υιοθέτηση καινοτομικών μεθόδων για την παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας που διασφαλίζουν την προστασία του καταναλωτή και έχουν ζήτηση στην αγορά.

Αναλυτικότερα προβλέπονται δράσεις που αφορούν:

- Τη διαχείριση και προστασία φυσικών πόρων και περιβάλλοντος και ειδικότερα σε δύο ιδιαίτερα κρίσιμους περιβαλλοντικά τομείς, που είναι τα δάση και η διαχείριση υδάτινων πόρων.
- Τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργικής παραγωγής και της κτηνοτροφίας της Περιφέρειας, τη στήριξη δράσεων της κτηνοτροφίας προς παραγωγή ανταγωνιστικών, υγιεινών και καλής ποιότητας ζωοκομικών προϊόντων, δράσεις για τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας και για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ζώων. Τη διαφοροποίηση της

παραγωγής σε εναλλακτικές καλλιέργειες και ενέργειες διάθεσης και προώθησης των προϊόντων.

- Την αναβάθμιση και ανασυγκρότηση του αγροτικού χώρου μέσω της βελτίωσης των αγροτικών υποδομών.
- Την ενίσχυση της αλιείας.
- Την εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού της υπαίθρου.

Ο υποάξονας "Αγροτική Ανάπτυξη" είναι συμβατός προς το Κ.Π.Σ. Οι περιλαμβανόμενες σ' αυτόν δράσεις συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της πολιτικής για τον αγροτικό τομέα κατά την προσεχή προγραμματική περίοδο. Ο άξονας ανταποκρίνεται επίσης στην στρατηγική του Κ.Π.Σ. για την προώθηση των διαρθρωτικών αλλαγών που απαιτεί η υπό διαμόρφωση νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική (Κ.Α.Π.) και εξυπηρετεί τον γενικότερο στόχο για μία ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου.

Ειδικοί Στόχοι και Αναμενόμενες Επιπτώσεις

Οι ειδικοί στόχοι του υποάξονα προτεραιότητας "Αγροτική Ανάπτυξη" είναι οι εξής:

- Η ολοκληρωμένη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.
- Η βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων πρωτογενούς παραγωγής, καθώς και των μεταποιημένων προϊόντων, που θα ικανοποιεί τις απαιτήσεις της αγοράς και θα συμβάλλει στην αύξηση της εξαγωγιμότητας των αγροτικών προϊόντων.
- Η μείωση του κόστους των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων.
- Η συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού στις εστίες τους και η προσέλκυση νέων αγροτών στην ύπαιθρο.

Με την υλοποίηση των προβλεπόμενων δράσεων του υποάξονα προτεραιότητας "Αγροτική Ανάπτυξη" αναμένεται να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα της γεωργίας και αλιείας της Περιφέρειας, να σταθεροποιηθεί η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα, να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής στην ύπαιθρο και να διατηρηθεί το επίπεδο του αγροτικού εισοδήματος.

Ο υποάξονας προτεραιότητας "Παρεμβάσεις σε ορεινές και ημιορεινές περιοχές" περιλαμβάνει δράσεις που συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών ευκαιριών απασχόλησης και στη δημιουργία συμπληρωματικών εισοδημάτων στις ορεινές περιοχές της Περιφέρειας, έργα άρσης των προβλημάτων απομόνωσης των περιοχών αυτών και έργα υποδομών που διασφαλίζουν ένα καλύτερο επίπεδο υπηρεσιών υγείας, εκπαίδευσης, πολιτισμού και αναψυχής στους κατοίκους που διαμένουν μόνιμα σ' αυτές τις περιοχές.

Οι παρεμβάσεις σχεδιάζονται κατά το δυνατό με τη μορφή ολοκληρωμένων προγραμμάτων σε επίπεδο ορεινών μικροπεριφερειών, κατά προτίμηση των νέων Δήμων, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των περιοχών αυτών.

Οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις των ειδικά επιλεγμένων περιοχών, ορεινών – μειονεκτικών, με ιδιαίτερα αναπτυξιακά προβλήματα θα προσδιορισθούν στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού βάσει κριτηρίων. Στόχος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος ή Π.Ε.Π. είναι να διαθέσει τουλάχιστον 4% συνολικά της Δημόσιας Δαπάνης του Π.Ε.Π. στα προγράμματα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων και έργων Ε.Τ.Π.Α. που θα περιλαμβάνονται στα αντίστοιχα ολοκληρωμένα προγράμματα της αγροτικής ανάπτυξης. Το 4% αυτό είναι πολυταμειακό και περιλαμβάνει τουλάχιστον 3% για έργα της Περιφέρειας και ενδεικτικά 1% για τις δράσεις Ε.Τ.Π.Α. των ολοκληρωμένων προγραμμάτων του Υπουργείου Γεωργίας.

Οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις του προγράμματος της Περιφέρειας θα χρηματοδοτηθούν από τα παρακάτω μέτρα του άξονα προτεραιότητας:

- ✓ Αγροτικές υποδομές.
- ✓ Διαχείριση και προστασία δασικών οικοσυστημάτων.
- ✓ Βελτίωση επαρχιακού δικτύου.
- ✓ Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού της υπαίθρου.
- ✓ Ανάπτυξη ορεινών και ημιορεινών περιοχών, βελτίωση του οικιστικού ιστού σε οικισμούς της υπαίθρου
- ✓ Στήριξη της επιχειρηματικότητας σε ορεινές και ημιορεινές περιοχές.
- ✓ Συγκρότηση ορεινών κέντρων – βελτίωση ποιότητας ζωής.

- ✓ Μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων στα πλαίσια των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων.

Ο υποάξονας προτεραιότητας "Παρεμβάσεις σε ορεινές και ημιορεινές περιοχές" είναι συμβατός προς το Κ.Π.Σ. Οι δράσεις που περιλαμβάνονται σ' αυτόν συμβάλλουν στην τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές, στη συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού στις εστίες τους και στην ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής. Επίσης τα προτεινόμενα μέτρα είναι εναρμονισμένα με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές για την ανάπτυξη της υπαίθρου, την απασχόληση, την προστασία του περιβάλλοντος .

Ειδικόί Στόχοι και Αναμενόμενες Επιπτώσεις

Οι ειδικοί στόχοι του υποάξονα προτεραιότητας «Παρεμβάσεις στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές» είναι οι εξής:

- συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού στην ύπαιθρο και η προσέλκυση νέων αγροτών προκειμένου να επιτευχθεί σταθεροποίηση του πληθυσμού.
- Η συγκρότηση ορεινών κέντρων ανάπτυξης, η άρση της απομόνωσης και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.
- Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των τοπικών οικονομιών.

Με την εφαρμογή του άξονα προτεραιότητας "Παρεμβάσεις σε ορεινές και ημιορεινές περιοχές" αναμένεται να μειωθεί η δημογραφική συρρίκνωση των περιοχών αυτών και να αυξηθούν η εξωγεωργική απασχόληση και τα εισοδήματα των κατοίκων

ΈΓΓΡΑΦΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΕΠΑΑ)

Το Έγγραφο Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.Α.), το οποίο εγκρίθηκε με την αριθ. Ε (2000) 2733/27.9.2000 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι πρόγραμμα εθνικού επιπέδου. Το συνολικό κόστος του (Δημόσια Δαπάνη) για την περίοδο 2000-2006 είναι 2,69 δις

σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας.

Το **ΕΠΑΑ** κινείται στο πλαίσιο των Γενικών Στόχων της στρατηγικής της προγραμματικής περιόδου 2000- 2006 για την ανάπτυξη της γεωργίας που είναι:

- Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας σε συνθήκες όξυνσης του ανταγωνισμού.
- Η βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου σε αρμονία με το κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον.
- Η διατήρηση του περιβάλλοντος και της κοινωνικής συνοχής για το σύνολο του αγροτικού πληθυσμού.

Το Ε.Π.Α.Α. μαζί με τα άλλα προγράμματα του Υπουργείου Γεωργίας (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης και Ανασυγκρότησης της Υπαιθρου, Leader +) για να αντιμετωπίσει τις διαρθρωτικές αδυναμίες του αγροτικού τομέα της χώρας μας προωθεί μέτρα που στοχεύουν την στήριξη των τοπικών κοινωνιών, την διατήρηση και προστασία της πλούσιας Ελληνικής χλωρίδας και πανίδας, την διαμόρφωση μοναδικών αγροτικών τοπίων και την διάσωση σπάνιων αγροτικών ζώων και καλλιεργούμενων ποικιλιών.

ΑΞΟΝΑΣ 1: ΠΡΟΩΡΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ ΑΓΡΟΤΩΝ

Ο πρώτος άξονας του Ε.Π.Α.Α. περιλαμβάνει μία δράση: την πρόωρη συνταξιοδότηση αγροτών ηλικίας 55 έως και 64 ετών. Η γήρανση του αγροτικού πληθυσμού και το μικρό μέγεθος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων αποτελούν δύο από τα σημαντικότερα διαρθρωτικά προβλήματα του αγροτικού τομέα. Στόχος της πρόωρης συνταξιοδότησης είναι η ανανέωση του γεωργικού πληθυσμού της χώρας που εμφανίζει έντονα φαινόμενα γήρανσης και η μεταβίβαση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε νέους αγρότες (διαδόχους), ώστε να δημιουργηθούν νέες, διευρυμένες, οικονομικά βιώσιμες επιχειρηματικές εστίες στον αγροτικό τομέα. Ταυτόχρονα εξασφαλίζεται ένα ικανοποιητικό εισόδημα στους ηλικιωμένους αγρότες, που αποφασίζουν να σταματήσουν τη γεωργική δραστηριότητα.

Για την επιτάχυνση των διαδικασιών επίτευξης των στόχων θα

χορηγηθούν πρόσθετα κίνητρα και σε περιοχές που εμφανίζουν έντονο το πρόβλημα της γήρανσης του πληθυσμού, σε περιοχές με παραδοσιακή μονοτομεακή ανάπτυξη όπου για την βελτίωση της βιωσιμότητας απαραίτητη προϋπόθεση εκτός των άλλων είναι η αποχώρηση του γηρασμένου πληθυσμού και είσοδος νέου ικανού να αφομοιώσει και να προχωρήσει στις απαραίτητες προσαρμογές για μία αειφόρο πολύ-λειτουργική γεωργία ενώ θα δοθεί προτεραιότητα στις μικρές ηλικίες διαδόχων.

Η βαρύτητα του μέτρου σε σχέση με το συνολικό πρόγραμμα είναι σε ότι αφορά τη Δημόσια δαπάνη 45,38% και σε ότι αφορά την κοινοτική συμμετοχή το 50,46%.

ΠΟΡΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ/ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ
Δεδομένα μέχρι 15/10/03

	1999-2000	2002-2003	Σύνολο
Δημόσια Δαπάνη σε εκατ. (προϋπολογισμός) 2000 – 2006	1.147.250.000		
Πληρωμές σε εκατ.	361.242.303	159.458.635,25	520.700.938,25
Απορρόφηση %	31,48	13,87	45,28

Για το έτος 2003

Δημόσια Δαπάνη σε εκ. (προϋπολογισμός)	Πληρωμές σε εκ.	Απορρόφηση %
149,11	159,458	106,94

Πηγή: Στοιχεία Υπουργείου Γεωργικής Ανάπτυξης & Τροφίμων

ΑΞΟΝΑΣ 2 : ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΕΣ
ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Ο δεύτερος άξονας του Ε.Π.Α.Α. περιλαμβάνει την εξισωτική αποζημίωση, που αφορά στην παροχή ενίσχυσης προς τους αγρότες των μειονεκτικών, ορεινών περιοχών και τους μετακινούμενους κτηνοτρόφους, ως αντιστάθμιση για τα προβλήματα που τους δημιουργούν τα μόνιμα φυσικά μειονεκτήματα των περιοχών τους.

Είναι γνωστό ότι οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών δίνουν χαμηλό εισόδημα στον παραγωγό εξαιτίας των μόνιμων φυσικών αντιξοοτήτων τους, όπως μεγάλα υψόμετρα, απότομες κλίσεις, μικρή βλαστική περίοδος, πτωχά - υποβαθμισμένα εδάφη κ.λ.π. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την απουσία εναλλακτικών πηγών απασχόλησης, δημιουργεί σοβαρά προβλήματα για την παραμονή των κατοίκων στις περιοχές αυτές και για τη συνέχιση της άσκησης γεωργικών

δραστηριοτήτων.

Σκοπός του μέτρου είναι να αμβλύνει την κατάσταση αυτή, αντισταθμίζοντας ένα μέρος της απώλειας εισοδήματος με τη χορήγηση ετησίως εξισωτικής αποζημίωσης στους γεωργοκτηνοτρόφους, μόνιμους κατοίκους των περιοχών αυτών και σε μετακινούμενους κτηνοτρόφους.

ΠΟΡΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ/ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ
Δεδομένα μέχρι 15/10/03

	1999-2000	2002-2003	Σύνολο
Δημόσια Δαπάνη σε εκατ. (προϋπολογισμός) 2000 - 2006			779.860.000
Πληρωμές σε εκατ.	270.680.358	134.554.979,35	405.235.337,35
Απορρόφηση %	34,71	17,25	51,96

Για το έτος 2003

Δημόσια Δαπάνη σε εκ. (προϋπολογισμός)	Πληρωμές σε εκ.	Απορρόφηση %
175,97	134,55	76,46

Πηγή: Στοιχεία Υπουργείου Γεωργικής Ανάπτυξης & Τροφίμων

ΑΞΟΝΑΣ 3: ΓΕΩΡΓΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Ο τρίτος άξονας του Εγγράφου Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης περιλαμβάνει δέσμη μέτρων (στο Σχέδιο Τροποποίησης 2002 περιλαμβάνονται 13 υπομέτρα) που ενισχύουν εκείνες τις μεθόδους γεωργικής παραγωγής, με τις οποίες επιτυγχάνεται η προστασία του περιβάλλοντος, η διατήρηση της φυσιογνωμίας του αγροτικού χώρου και η παραγωγή προϊόντων ποιότητας.

Σκοπός του άξονα 3 είναι η στήριξη μεθόδων γεωργικής παραγωγής που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος και στη διατήρηση του φυσικού χώρου.

ΑΞΟΝΑΣ 4: ΔΑΣΩΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΓΑΙΩΝ

Ο τέταρτος άξονας του Ε.Π.Α.Α. περιλαμβάνει μέτρα για την ενίσχυση της δάσωσης γεωργικών εκτάσεων, έχοντας στόχο την αύξηση της δασοκάλυψης της χώρας.

Ο κύριος σκοπός του άξονα είναι η ανάπτυξη των δασικών πόρων, η βελτίωση της βιοποικιλότητας, η προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος, καθώς επίσης η διατήρηση του τοπίου και του φυσικού χώρου γενικότερα.

ΠΟΡΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ

Δεδομένα μέχρι 15/10/03

	1/1/93 - 15/10/02	16/10/02 - 15/10/03	Σύνολο
Δημόσια Δαπάνη σε εκατ. (προϋπολογισμός) 2000 - 2006	165.403.000		
Πληρωμές σε εκατ.	56.192.810	16.906.139	72.382.664, 73
Απορρόφηση %	33,97	9,79	43,76

Για το έτος 2003

Δημόσια Δαπάνη σε εκ. (προϋπολογισμός)	Πληρωμές σε εκ.	Απορρόφηση %
23.00	16,190	70,39

Πηγή: Στοιχεία Υπουργείου Γεωργικής Ανάπτυξης & Τροφίμων

Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ (Ε.Π.Α.Λ.)

Ο Τομέας της Αλιείας, ως κλάδος της πρωτογενούς παραγωγής σύμφωνα με στοιχεία του βιβλίου *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2000-2006*, θεωρείται σημαντικός για την εθνική οικονομία κυρίως επειδή συμβάλει στην διατήρηση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής μεγάλων περιοχών της χώρας (παράκτιες περιοχές, Νησιά Αιγαίου και Ιόνιου Πελάγους). Η σημασία της Αλιείας στην εθνική οικονομία, πορεία να συνοψιστεί στα εξής:

- Συμβάλει ουσιαστικά στην εξασφάλιση ζωικών πρωτεϊνών υψηλής βιολογικής αξίας. Το 30% περίπου της εγχώριας παραγωγής ζωικών πρωτεϊνών προέρχεται από την Αλιεία
- Καθώς εντοπίζεται σε νησιωτικές και παράκτιες ζώνες, σημαντικό μέρος του πληθυσμού ασχολείται σε αλιευτικές δραστηριότητες και εξασφαλίζει σημαντικό μέρος του εισοδήματός του από αυτές
- Αξιοποιεί τοπικούς πλουτοπαραγωγικούς πόρους (π.χ λιμνοθάλασσες) λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη την περιβαλλοντική σημασία τους.
- Στα πλαίσια του τομέα, αναπτύσσονται οι νέοι κλάδοι της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης που έχουν επιδείξει

σημαντικές εξαγωγικές επιδόσεις, συμβάλουν στην κάλυψη των αναγκών της εγχώριας αγοράς και τη μείωση του αρνητικού εμπορικού ισοζυγίου με προϊόντα προσαρμοσμένα στα σύγχρονα καταναλωτικά μοντέλα και δημιουργούν νέες ευκαιρίες απασχολήσεις (επιστημονικού, τεχνικού και εργατικού δυναμικού). Παράλληλα ο τομέας εξασφαλίζει θέσεις εργασίας και σε συναφείς κλάδους (ναυπηγεία, βιοτεχνίες κατασκευής αλιευτικού και υδατοκαλλιέργεικού εξοπλισμού, συνεργεία κλπ).

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Στόχοι της πολιτικής για τον αλιευτικό τομέα κατά την προγραμματική περίοδο 2000-2006 είναι:

- Η επίτευξη κατά βιώσιμο τρόπο ισορροπίας μεταξύ των αλιευτικών πόρων και της εκμετάλλευσής τους
- Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και η συμβολή στην ανάπτυξη βιώσιμων από οικονομικής απόψεως επιχειρήσεων στον τομέα
- Η συμβολή στην τοπική ανάπτυξη, ιδίως περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία
- Η βελτίωση της ποιότητας του εφοδιασμού της αγοράς και η αξιοποίηση των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
- Η προώθηση ίσων ευκαιριών για εργασία

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα περιλαμβάνει 17 μέτρα και 40 δράσεις τα πιο σημαντικά από τα οποία είναι:

Μέτρο 1.1: Διάλυση Αλιευτικών Σκαφών. Χορηγεί οικονομικές ενισχύσεις ανάλογα με τη χωρητικότητα αλιευτικών σκαφών σε GET, για να διαλυθούν τα αλιευτικά σκάφη.

Μέτρο 2.1 : Κατασκευή αλιευτικών σκαφών σε αντικατάσταση υπαρχόντων .

Το μέτρο αφορά Αλιείς και πλοιοκτήτες αλιευτικών σκαφών. Πρόκειται για την εφαρμογή ενός συστήματος ανανέωσης του αλιευτικού στόλου, με την αντικατάσταση των σκαφών, με νέα πλοία κατασκευασμένα σύμφωνα με τις απαιτήσεις της τεχνολογικής προόδου.

Μέτρο 2.2 : Εκσυγχρονισμός υπαρχόντων σκαφών. Πρόκειται για την εφαρμογή ενός συστήματος εκσυγχρονισμού των υπαρχόντων εν ενέργεια αλιευτικών σκαφών, προκειμένου να βελτιωθούν οι συνθήκες των εργαζόμενων, η επιλεκτικότητα των αλιευτικών αργαλειών και τεχνικών, η υγιεινή και διατήρηση των αλιευμάτων. Η επιδότηση ανέρχεται στο 40%

Μέτρο 3.2: Υδατοκαλλιέργεια: Το μέτρο αφορά επιχειρήσεις υδατοκαλλιέργειας, συνεταιρισμούς, καταναλωτές Ερευνητικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα επιδότηση για επενδύσεις κυμαίνονται μεταξύ 45-55%.

Μέτρο 3.3 : Εξοπλισμός λιμένων αλιείας. Στόχος του μέτρου είναι η βελτίωση των συνθηκών εκφόρτωσης, συντήρησης και διακίνησης αλιευμάτων, η βελτίωση των συνθηκών λιμενίσκου των αλιευτικών σκαφών. Η χρηματοδότηση για έργα που υλοποιούνται από δημόσιους φορείς ανέρχεται στις 100% του κόστους του έργου ενώ για έργα του ιδιωτικού τομέα είναι μέχρι 60% του κόστους του έργου

Μέτρο 3.4: Μεταποίηση και εμπορία. Το μέτρο στόχο έχει την αύξηση της ικανότητας μεταποίηση και κατασκευής νέων ή επέκταση υπαρχουσών μεταποιητικών μονάδων αλιευμάτων, εκσυγχρονισμό υπαρχουσών μονάδων μεταποίηση, χωρίς αύξηση της δυναμικότητας, την κατασκευή νέων εγκαταστάσεων εμπορίας, των εκσυγχρονισμό υπαρχουσών εγκαταστάσεων εμπορίας. Η επιχορήγηση κυμαίνεται από 0-55% του κόστους του έργου

Μέτρο 4.2: Κοινωνικοοικονομικά μέτρα. Κύρια και κατ'έξοχήν απασχόληση του πληθυσμού πολλών Παρακτίων απομακρυσμένων και Νησιωτικών περιοχών όπου τις περισσότερες φορές η αλιεία αποτελεί μορφή οικογενειακής επιχείρησης και αντιπροσωπεύει το βασικό εισόδημα της οικογένειας. Μεγάλος αριθμός εργαζόμενων, κυρίως μεγάλης ηλικίας χαμηλού μορφωτικού επιπέδου και χωρίς επαγγελματική εκπαίδευση.

Είναι προφανής η ανάγκη βελτίωσης και ανανέωσης της ηλικιακής πυραμίδας των επαγγελματιών αλιέων με την :

- Είσοδο νεαρών ατόμων
- Αποχώρηση ηλικιωμένων
- Χορήγηση κίνητρων για επαγγελματικό επαναπροσανατολισμό (διαφοροποίηση προς τον τουρισμό).

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ- ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

Για την ουσιαστική αναδιάρθρωση του τομέα της αλιείας, είναι απαραίτητη η εφαρμογή ενός ευρέως φάσματος συνοδευτικών μέτρων, τα οποία θα εξσοροπήσουν τις αρνητικές συνέπειες που αντιμετωπίζει ο αλιευτικός κόσμος εξ' αιτίας της μεκώσεως των δραστηριοτήτων του, που αποφασίστηκε ως απάντηση στο πλεονάζον δυναμικό του στόλου. Τα συνοδευτικά μέτρα τα όποια είναι "κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα" περιλαμβάνουν τις εξής δράσεις:

Δράση 1: Πρόωρη συνταξοδότηση αλιέων

Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να είναι επαγγελματίες αλιείς ηλικίας από 55-64 ετών και το ύψος της χορηγούμενης ενίσχυσης κυμαίνεται από 3600 έως 4380 €.

Δράση 2: Η πριμοδότηση για επαγγελματικό επαναπροσδιορισμό ή διαφοροποίηση των αλιευτικών δραστηριοτήτων.

Το ύψος της χορηγούμενης οικονομικής ενίσχυσης δεν μπορεί να ξεπερνάει τα 50000 και για διαφοροποίηση τα 20000€.

Δράση 3: Ατομικές αντισταθμίσεις σε εργαζόμενους που έχασαν τη δουλειά τους λόγω απόσυρσης του αλιευτικού σκάφους

Το ύψος της χορηγούμενης οικονομικής ενίσχυσης δεν μπορεί να ξεπερνάει τα 10000€.

Δράση 4: Ατομικές πριμοδοτήσεις στους νέους αλιείς

Το ύψος της χορηγούμενης οικονομικής ενίσχυσης δε μπορεί να ξεπερνά το 10% του κόστους απόκτησης της κυριότητας του σκάφους.

Στο πλαίσιο του Π.Ε.Π. Δυτικής Ελλάδας όσον αφορά την Αλιεία, υλοποιούνται ή έχουν προγραμματιστεί έργα υποδομής και μελέτες συνολικού προϋπολογισμού 12.039.658 €. Μέχρι στιγμής έχουν ενταχθεί 8 έργα συνολικού προϋπολογισμού 9.371.000 €τα οποία είναι :

- Βελτίωση υποδομών και εγκαταστάσεων ΝΘ Μεσολογγίου-Αιτωλικού

- Μελέτη αλιευτικού καταφύγιου Αγ. Παντελεήμονα Λεχαινών Ν. Ηλείας
- Συμπληρωματικά έργα Αλιευτικού καταφύγιου Παλουκίου Ν. Ηλείας
- Κατασκευή αλιευτικού καταφύγιου Μυθικά Ν.Αιτ/νίας
- Ανακατασκευή γεφυρών στη ΝΘ Μεσολογγίου – Αιτωλικού Ν.Αιτ/νίας
- Επέκταση αγωγού διάθεσης λυμάτων Β/Κ Αιτωλικού για την προστασία ΝΘ Μεσολογγίου – Αιτωλικού Ν.Αιτ/νίας
- Βελτίωση οικίσκων εργασίας και διαμονής αλιέων ΝΘ Μεσολογγίου- Αιτωλικού
- Βελτίωση λιμενίσκου ιχθυόσκαλας Πατρών

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Γ΄ Κ.Π.Σ.

Από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του γεωργικού τομέα, αλλά και την εμπειρία εφαρμογής του Α΄ και του Β΄ Κ.Π.Σ., της πρωτοβουλίας LEADER II και LEADER +, καθώς και σημαντικού αριθμού άλλων Κοινοτικών Κανονισμών προκύπτουν ορισμένα βασικά συμπεράσματα, που οδηγούν στην ανάγκη της αναθεώρησης και επαναδιατύπωσης των στόχων της ασκούμενης αγροτικής πολιτικής.

Ο γεωργικός τομέας της χώρας μας παρουσιάζει αρκετά, ακόμα, συγκριτικά πλεονεκτήματα, εμφανίζει όμως παράλληλα και σημαντικές αδυναμίες. Ο αγροτικός μας πληθυσμός θα πρέπει να κατανοήσει ότι έφθασε το τέλος των επιδοτήσεων και μαζί του, το τέλος της καλλιέργειας του βαμβακιού, αλλά και του καπνού. Το μέλλον στον χώρο αυτό ανήκει σε νέες εντατικές καλλιέργειες ειδών με υψηλή προστιθέμενη αξία και στα οικολογικά προϊόντα, ενώ θα πρέπει να υπογραμμισθεί η σημασία της τυποποίησης της γεωργικής μας παραγωγής, της συνεχούς βελτίωσης της ποιότητας και της παραγωγικότητας και της δημιουργίας αγροτικών εκμεταλλεύσεων που να πληρούν τα αντίστοιχα επιχειρησιακά κριτήρια και να παράγουν με ανταγωνιστικό, διεθνώς κόστος.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση διαμορφώνεται μια νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική που θα αλλάξει σημαντικά την κατάσταση στην ύπαιθρο. Για πρώτη φορά ευνοούνται το περιβάλλον αλλά και οι μικροί και μεσαίοι αγρότες, οι

ορεινές, οι νησιωτικές και οι λεγόμενες μειονεκτικές περιοχές, αφού οι ενισχύσεις δεν συνδέονται πλέον αποκλειστικά με την παραγωγή αλλά και με το βαθμό συμβολής του αγρότη στην προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας του καταναλωτή.

Οι αγρότες σε αυτές τις περιοχές μπορούν σχετικά εύκολα να προσαρμοστούν στις νέες απαιτήσεις και πολύ περισσότερο να εφαρμόσουν στις καλλιέργειες σωστές πρακτικές ή και οικολογικές μεθόδους, να αποκτήσουν συμπληρωματικά εισοδήματα (αγροτουρισμός, οικοτουρισμός), καθώς και να επωφεληθούν από την γενικότερη πολιτισμική και κοινωνική ανάπτυξη της υπαίθρου.

Αλλά και οι αγρότες στις υπόλοιπες περιοχές μπορούν να επωφεληθούν από τις νέες ρυθμίσεις, αρκεί να προετοιμαστούν μέχρι το 2007, όταν θα ξεκινήσει η εφαρμογή της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Η ποιότητα στην παραγωγή είναι το κλειδί, ώστε να μην υπάρχουν απώλειες εισοδήματος για τους αγρότες.

Αν η προσαρμογή είναι έγκυρη και σωστή, οι αγρότες θα παίρνουν ενισχύσεις στη βάση κυρίως των περιβαλλοντικών αποτελεσμάτων τους. Κινδυνεύουν να υποστούν μείωση των εισοδημάτων τους, αν δεν ακολουθούν τους κανόνες της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής που στοχεύει σε μείωση των πιέσεων στο περιβάλλον, με τη μείωση της χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, την ορθολογική κατανάλωση νερού κτλ.

Στη χώρα μας, ιδιαίτερα μετά την μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ε.Ε., οι στρατηγικοί στόχοι της αγροτικής πολιτικής και ανάπτυξης αποτελούσαν κυρίως σύνθεση της πολιτικής προώθησης και στήριξης της οικονομικής βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων μέσω του εκσυγχρονισμού των μέσων παραγωγής και της αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών, της βελτίωσης (εκσυγχρονισμός και επεκτάσεις) των μονάδων μεταποίησης και εμπορίας των πρωτογενών γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων, της υλοποίησης εγγειοβελτιωτικών έργων και των παρεμβάσεων στο δασικό τομέα, μέσα σε ένα γενικό πλαίσιο άσκησης περιφερειακής πολιτικής μέσω της παροχής οικονομικών ενισχύσεων ή κινήτρων.

Κατά την κατάρτιση του Κ.Π.Σ. 2000-2006, υιοθετήθηκε μια στρατηγική προσαρμοσμένη προς τις νέες κατευθύνσεις της Κ.Α.Π. που περιλαμβάνεται στις αποφάσεις της Agenda 2000. Η στρατηγική αυτή περιλαμβάνει μια πιο

ολοκληρωμένη θεώρηση των προβλημάτων της αγροτικής οικονομίας της χώρας, ως αναπόσπαστο τμήμα της ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών.

Η ανάπτυξη του αγροτικού τομέα ως υποσυνόλου του πρωτογενή τομέα εντάσσεται στην περίπτωση αυτή σε ένα ενιαίο σύνολο που περιλαμβάνει τις κατευθύνσεις της Ε.Ε. για την ανταγωνιστικότητα των περιφερειών, την διατήρηση και ενίσχυση της απασχόλησης, την προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών σε ένα πλαίσιο αναπτυξιακών παρεμβάσεων που διασφαλίζει την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο αξιοποίηση των φυσικών πόρων, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των αγροτικών περιοχών καθώς και τα έντονα διαρθρωτικά και κοινωνικοοικονομικά προβλήματα που αυτές αντιμετωπίζουν.

Η ελληνική γεωργία βρίσκεται σήμερα μπροστά σε καθοριστικής σημασίας εξελίξεις, οι οποίες απαιτούν θεσμικό, διαρθρωτικό, περιφερειακό και κλαδικό επαναπροσανατολισμό της αγροτικής μας πολιτικής. Η έναρξη από 1^η Ιανουαρίου 1999 του νέου κύκλου διαπραγματεύσεων για τη γεωργία στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.) και το κλείσιμο των συμφωνιών της αγροτικής πτυχής της AGENDA 2000 μέχρι τον προσεχή Μάρτιο, οδηγούν μέσα από αναλύσεις και σενάρια μακροχρόνιου σχεδιασμού σε στρατηγικές αποφάσεις, που θα στηρίζονται στο τρίπτυχο:

- ανάπτυξη
- ανταγωνιστικότητα
- ανασυγκρότηση της υπαίθρου

Σήμερα, που η ίδια η Παγκόσμια Κοινότητα και η Ευρωπαϊκή Ένωση επανασχεδιάζουν τη γεωργική πολιτική της πρώτης δεκαετίας του εικοστού πρώτου αιώνα, οφείλουμε να αξιολογήσουμε τη μέχρι σήμερα πορεία μας, να εγκαταλείψουμε αποσπασματικές αντιμετωπίσεις και με οικονομικό ρεαλισμό, κοινωνική ευαισθησία και όραμα προοπτικής, να προωθήσουμε μια εθνική αγροτική στρατηγική.

Στα χρόνια που πέρασαν και ιδιαίτερα μετά το 1981, ο αγροτικός τομέας της οικονομίας διαμόρφωσε νέες δυναμικές, μέσα από τις κοινοτικές ενισχύσεις και τους εθνικούς πόρους. Η μεγέθυνση όμως που επιτεύχθηκε

δεν ανέστρεψε τα ελλείμματα της ελληνικής γεωργίας και τις διαρθρωτικές της αδυναμίες. Το γεωργικό εισόδημα εξακολουθεί να διαμορφώνεται κατά 45% από τις επιδοτήσεις και τους προστατευτικούς μηχανισμούς της Κ.Α.Π.

Η εμπορική ανάδειξη και καθιέρωση στις αγορές των προϊόντων μας αντιμετωπίζει προβλήματα. Το ζητούμενο σήμερα είναι όχι τι θα παράγουμε αλλά πως θα το διαθέσουμε, η μετάβασή μας από την ποσότητα στην ποιότητα, η εξισορρόπηση των εσωτερικών ανισοτήτων, αφού σε μια αγροτική Ελλάδα πολλών επιπέδων οι εύφορες περιοχές απορροφούν τα συντριπτικά ποσοστά των ενισχύσεων.

Οι επενδύσεις στον αγροτικό χώρο, το ελλειμματικό εμπορικό ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων, η πολυαπασχόληση, η συρρίκνωση της τοπικής οικονομίας αποτελούν προβλήματα, τα οποία πρέπει να ξεπεραστούν καθολικά μετά στην επόμενη κρίσιμη περίοδο του 2000-2006, ιδίως μέσα από το Γ' Κ.Π.Σ. Το ίδιο ισχύει και για τη θεσμική και οργανωτική συγκρότηση του διοικητικού, συνεταιριστικού μοντέλου της ελληνικής γεωργίας. Γεωργική ανάπτυξη, χωρίς πλήρως αποκεντρωμένους θεσμούς, χωρίς ισχυρούς συνεταιρισμούς και χωρίς διεπαγγελματική συνεργασία ανάμεσα σε όλους τους συντελεστές παραγωγής, εμπορίας, μεταποίησης, εξαγωγών, δεν μπορεί να υπάρξει.

Με το τέλος αυτού του αιώνα ένας μεγάλος ιστορικός κύκλος πολιτικών, θεσμών και λογικών έκλεισε. Η ανάπτυξη θα έρθει μέσα από νέους θεσμούς. Η ανταγωνιστικότητα θα κριθεί στο εμπορικό πεδίο. Χωρίς μία ελκυστική, ζωντανή και οικονομικά ισχυρή ύπαιθρο, με ισόρροπη ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών, διατήρηση της αριθμητικής σχέσης, με προσέγγιση εισοδημάτων και όρων ζωής, των κατοίκων της υπαίθρου και των πόλεων, ούτε ανάπτυξη, ούτε ανταγωνιστικότητα θα επιτευχθεί. Γι' αυτό η κύρια πολιτική κατεύθυνση, για το σύνολο του πληθυσμού που κατοικεί στη ύπαιθρο και έχει σχέση μερική και ολική με τη γεωργία, θα είναι η εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης πολιτικής ανασυγκρότησης της υπαίθρου.

Με αυτή την πίστη στον αγρότη, τον αγροτικό κόσμο και τις οργανώσεις του, η κυβέρνηση θα προχωρήσει στις αναγκαίες προσαρμογές στις νέες συνθήκες, με θεσμικές και διαρθρωτικές μεταβολές και με τομεακές, κλαδικές και περιφερειακές παρεμβάσεις, που θα χαράζουν τις μακροπρόθεσμες επιδιώξεις και θα υπηρετούν τις βραχυχρόνιες ανάγκες της

ελληνικής αγροτικής οικονομίας.

ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ Δ΄ Κ.Π.Σ. (2007-2013)

Ο στρατηγικός στόχος της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης με κοινωνική συνοχή μπορεί να επιτευχθεί με την προώθηση μιας ανταγωνιστικής και δυναμικής οικονομίας βασιζόμενης στη γνώση, που να οδηγεί στην πλήρη απασχόληση με τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας.

Οι προσανατολισμοί αυτοί αφορούν στο σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ταυτόχρονα, στρατηγικός στόχος για την Ελλάδα είναι η επίτευξη της πραγματικής σύγκλισης και συνοχής προς το μέσο ευρωπαϊκό επίπεδο. Με τις προοπτικές αυτές, ξεκινούν, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, οι διαδικασίες σχεδιασμού της περιόδου που θα ακολουθήσει την υλοποίηση του τρέχοντος Κ.Π.Σ. 2000-2006. Για τη νέα προγραμματική περίοδο 2007-2013, η χώρα μας πρέπει να υποβάλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως τις αρχές του 2006 ένα νέο κείμενο προγραμματισμού, με τη μορφή ενός Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης, όπου θα περιγράφονται οι κύριοι αναπτυξιακοί στόχοι της χώρας μας σε εθνικό, τομεακό και περιφερειακό επίπεδο.

Το σχέδιο αυτό πρέπει να προκύψει μέσα από ένα γόνιμο διάλογο με τους πολίτες. Η αποτελεσματικότητα του κοινωνικού διαλόγου προϋποθέτει τη συμμετοχή των πιο ζωντανών δυνάμεων του πνευματικού και επιστημονικού κόσμου, των κοινωνικών και οικονομικών εταίρων, της πολιτικής και των μη κυβερνητικών οργανώσεων.

Ο διάλογος με τους πολίτες θα πρέπει να ξεκινήσει άμεσα και να συνεχιστεί, σε πρώτη φάση, τουλάχιστον μέχρι το τέλος του 2004, παράλληλα με άλλες ενέργειες που θα υλοποιηθούν στα πλαίσια των προβλεπόμενων επιπέδων επεξεργασίας, όπως αυτά παρουσιάζονται στη συνέχεια της Εγκυκλίου.

Τα συμπεράσματα του κοινωνικού διαλόγου ως προς τις γενικές κατευθύνσεις στρατηγικής της επόμενης προγραμματικής περιόδου, θα συζητηθούν και θα «επικυρωθούν» στα πλαίσια συνεδρίου που θα πραγματοποιηθεί στις αρχές του 2005.

Ο προγραμματισμός 2007-2013 αποτελεί μέρος μίας συνολικής, μακροχρόνιας προοπτικής ανάπτυξης που καλύπτει ολόκληρο το πρώτο τέταρτο του 21ου αιώνα. Ως εκ τούτου, οι βασικοί άξονες ανάπτυξης περιλαμβάνονται ήδη στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2000-2006 και θα συνεχίσουν να αποτελούν στόχο και κατά την επόμενη εικοσαετία. Παράλληλα, για την επίτευξη των επιμέρους στόχων απαιτείται μια αυστηρή ιεράρχηση προτεραιοτήτων.

Κύριο μέλημα της επιτροπής, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, θα είναι ο προσδιορισμός του ρόλου της χώρας κατά το πρώτο τέταρτο του 21ο αιώνα στο νέο περιβάλλον της παγκοσμιοποιημένης αγοράς της Ε.Ε. και των υπόλοιπων οικονομικά ανεπτυγμένων χωρών, των νέων αναδυόμενων χωρών της περιοχής (Βαλκάνια – Τουρκία - χώρες της Μαύρης Θάλασσας - κέντρο-ανατολική Μεσόγειος) και του ευρύτερου περιγύρου (χώρες της Κεντρικής Ασίας).

Στα πλαίσια αυτά η επιτροπή θα προσδιορίσει και εξειδικεύσει τις τομές που απαιτούνται ώστε η ελληνική κοινωνία να ανταποκριθεί στις προκλήσεις σε μια σειρά από θέματα στα οποία ο πολίτης καθημερινά διαπιστώνει την ύπαρξη προβλημάτων προσαρμογής π.χ. Δημόσια Διοίκηση, παιδεία, ενσωμάτωση μεταναστών, «εξασφάλιση» της τρίτης ηλικίας, βαθμός παρέμβασης του κράτους κλπ. Θα πρέπει επίσης να εντοπίσει, εξετάσει και ερμηνεύσει τις αποκλίσεις μεταξύ στόχων και αποτελεσμάτων των προηγούμενων Κ.Π.Σ. και να επεξεργασθεί συγκεκριμένες προτάσεις για την υπέρβαση των δυσκολιών υλοποίησης του νέου σχεδίου ανάπτυξης.

Ιδιαίτερη μνεία επιβάλλεται να γίνει στην μεγάλη επιτυχία της Χώρας μας σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, αφού κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ψηφίστηκε με μεγάλη πλειοψηφία η νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική, που εξασφαλίζει στήριξη για τους Αγρότες μας για πολλά χρόνια.

Η Ελλάδα πέτυχε μια σημαντική επιτυχία για την Ελληνική Γεωργία καθώς, στα πλαίσια της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής(Κ.Α.Π.), ανάμεσα στα άλλα :

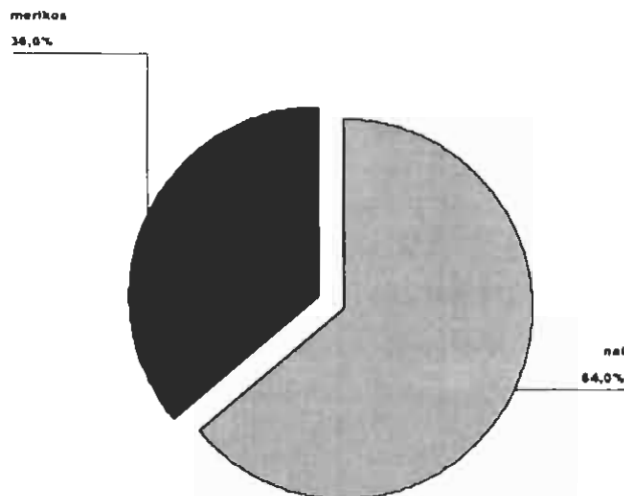
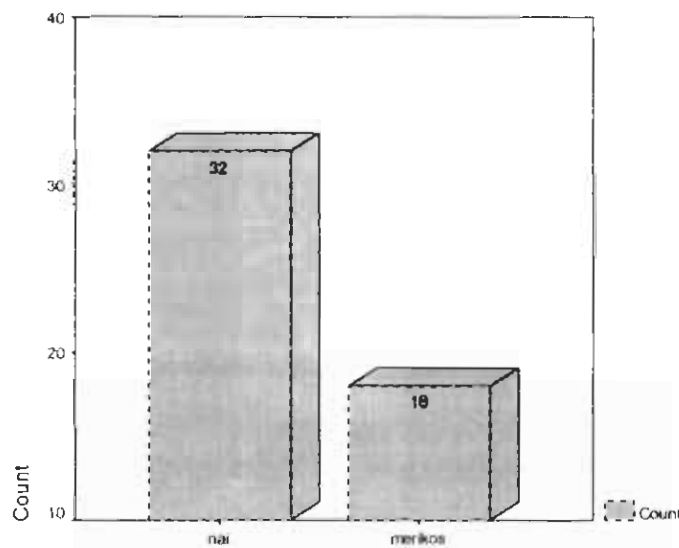
- ❖ Εξασφάλισε την Κοινοτική χρηματοδότηση έως το 2013. Μέρος της στήριξης υπέρ των μεγάλων παραγωγών μεταβιβάζεται στα μέτρα υπέρ της αγροτικής ανάπτυξης.
- ❖ Διασφάλισε την τύχη των μεσογειακών προϊόντων (βαμβάκι, καπνός, ελαιόλαδο κ.λ.π.) εξασφαλίζοντας τις επιδοτήσεις έως το 2013.
- ❖ Επιτρέπει στους παραγωγούς μέσω της αποδέσμευσης να προσαρμόζονται καλύτερα στις τάσεις της αγοράς
- ❖ Εξασφάλισε την αύξηση της Ελληνικής ποσόστωσης αγελαδινού γάλακτος κατά 120.000 τόνους, ενώ παρατείνεται το σύστημα γαλακτοκομικών ποσοστώσεων έως το 2014.
- ❖ Φρόντισε για την ένταξη των νησιών του Αιγαίου με λιγότερους από 100.000 κατοίκους στο καθεστώς των υπερπόντιων περιοχών της Ευρώπης.
- ❖ Αύξησε σημαντικά την ενίσχυση για τους ξηρούς καρπούς και το ρύζι ενώ μείωσε τη συνυπευθυνότητα σε περίπτωση υπερπαραγωγής.

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

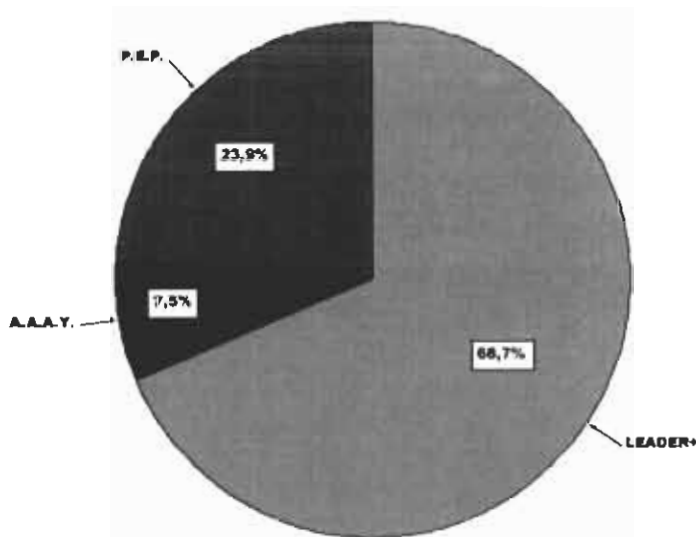
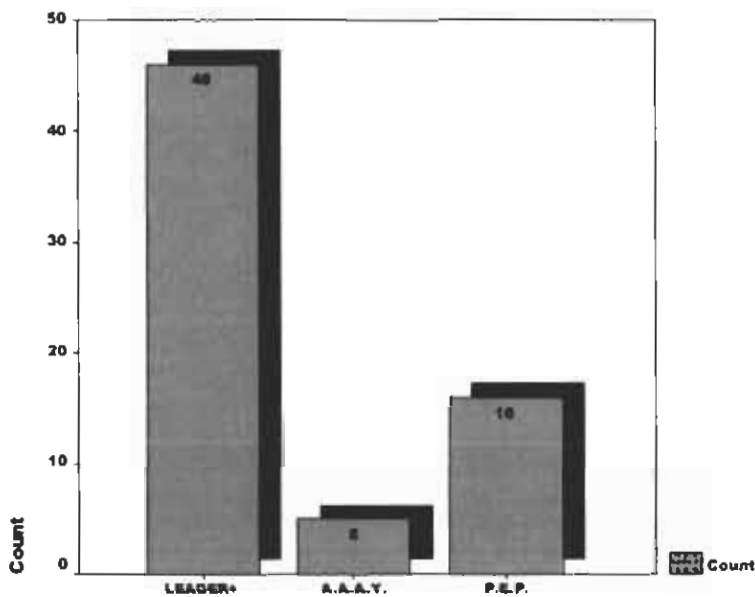
Τυχαίο δείγμα 50 ανθρώπων από την Ορεινή Ναυπακτία (ορεινός όγκος) και συγκεκριμένα από τους Δήμους Αποδοτίας, Πυλίνης, Πλατάνου καθώς και από τον Δήμο Ναυπάκτου και Δήμο Αντιρρίου (μειονεκτικός όγκος) ερωτήθηκαν και προέκυψαν τα παρακάτω :

- 1) Πιστεύετε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει βοηθήσει στην αναβάθμιση και ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών;

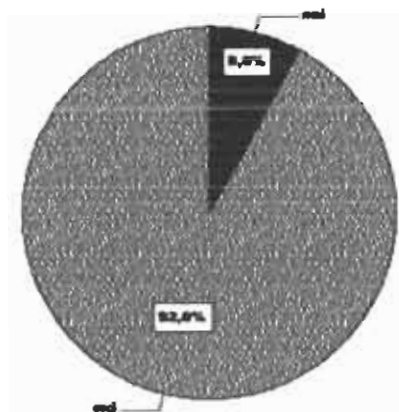
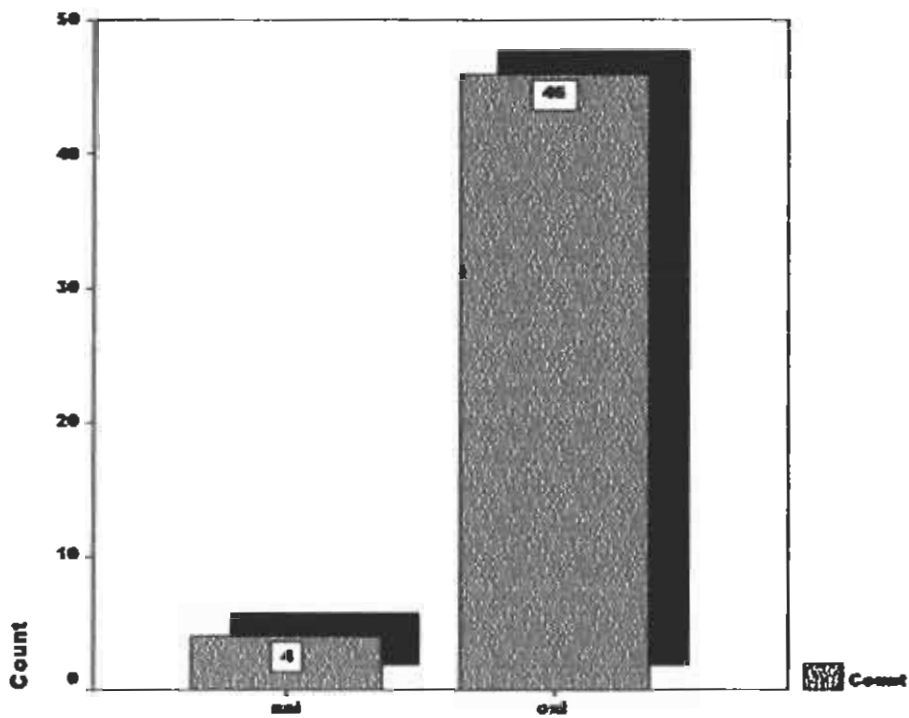

2) Ποιο από τα παρακάτω επιχειρησιακά προγράμματα γνωρίζεται;

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ & ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ
Ε.Π. κοινοτική πρωτοβουλία leader+
Αγροτική ανάπτυξη ανασυγκρότηση υπαίθρου 2000-2006
Περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα
Έγγραφο προγραμματισμού αγροτικής ανάπτυξης
Επιχειρησιακό πρόγραμμα Αλιείας (Ε.Π.ΑΛ.)

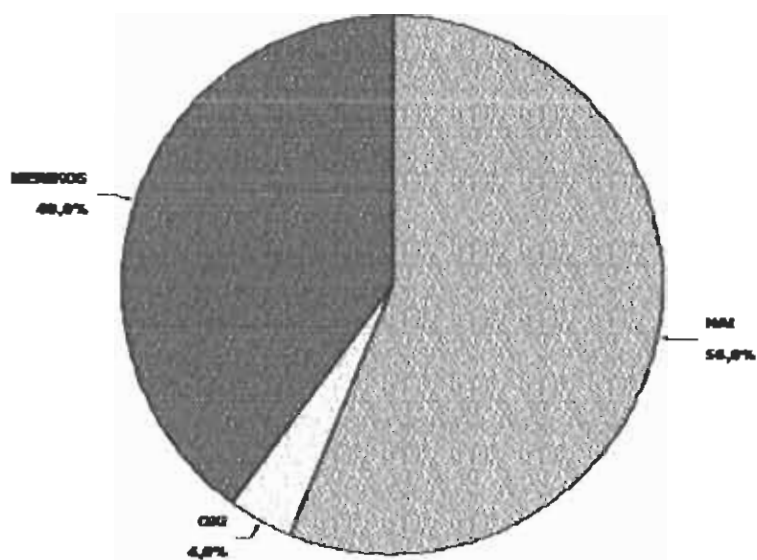
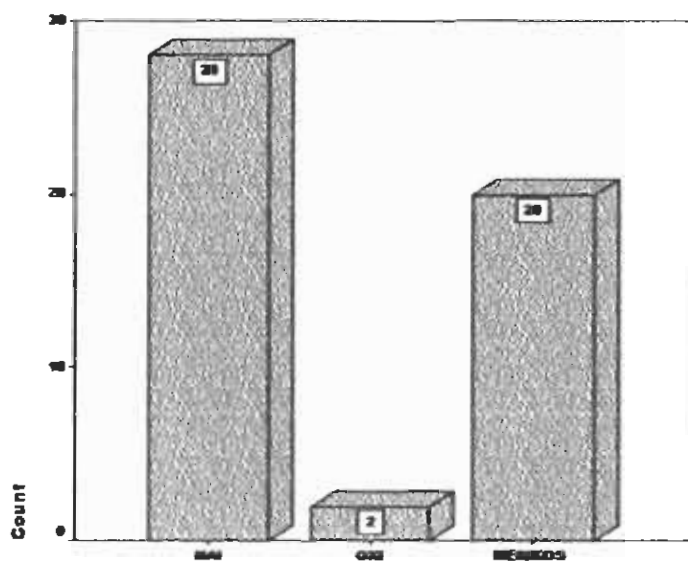

3) Έχετε λάβει επιχορήγηση για κάποια κοινοτική πρωτοβουλία ή κάποιο επιχειρησιακό πρόγραμμα;

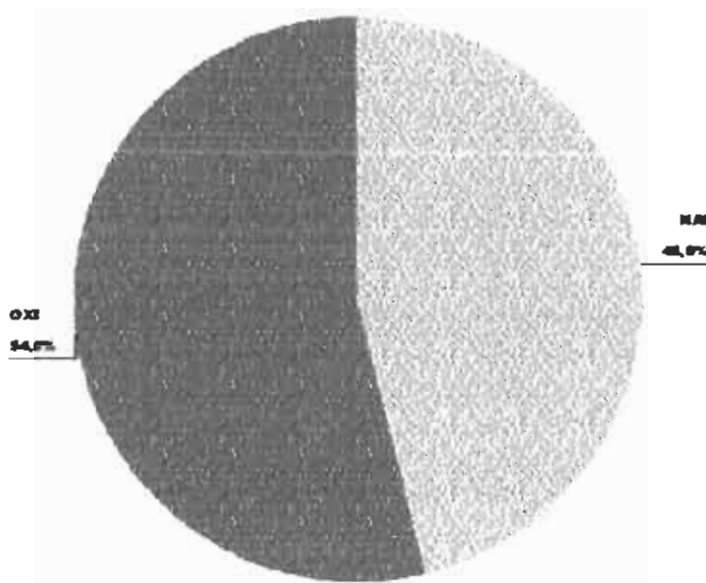
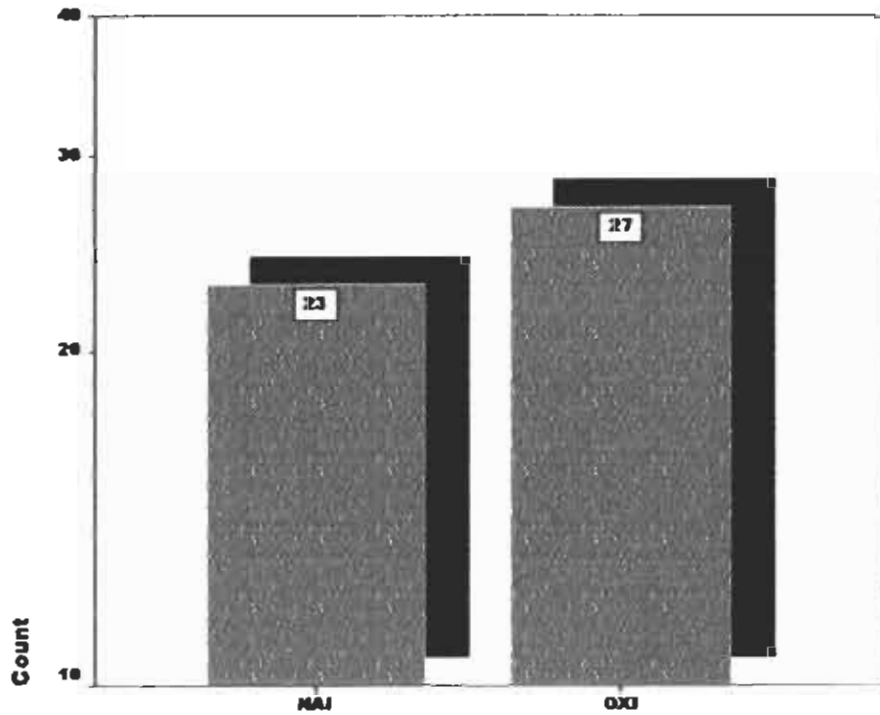

Από τους 50 ερωτηθέντες οι 4 έχουν λάβει επιχορήγηση. Οι τρεις από τους τέσσερις έχουν λάβει επιχορήγηση για την Κοινοτική πρωτοβουλία Leader+ και ο τέταρτος για το Περιφερειακό Επιχειρησιακό πρόγραμμα.

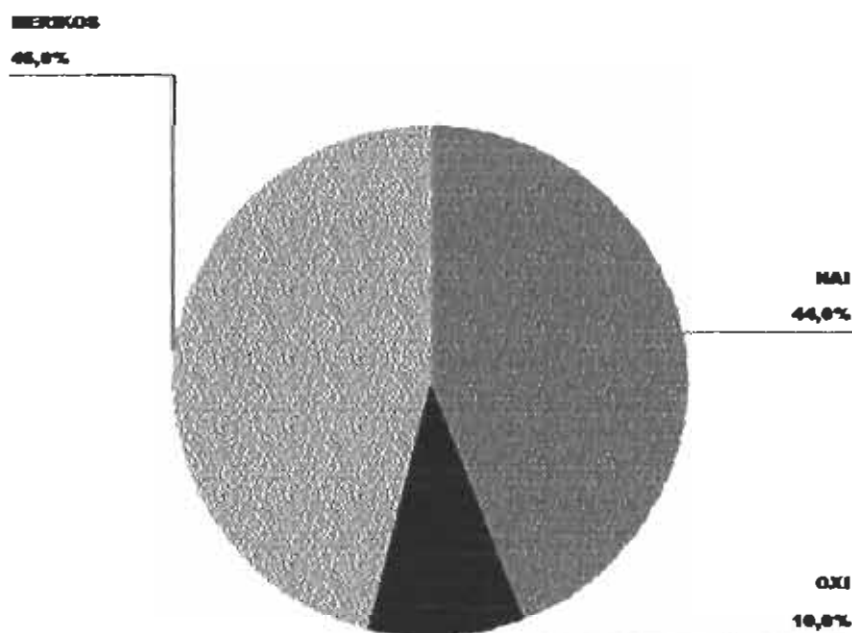
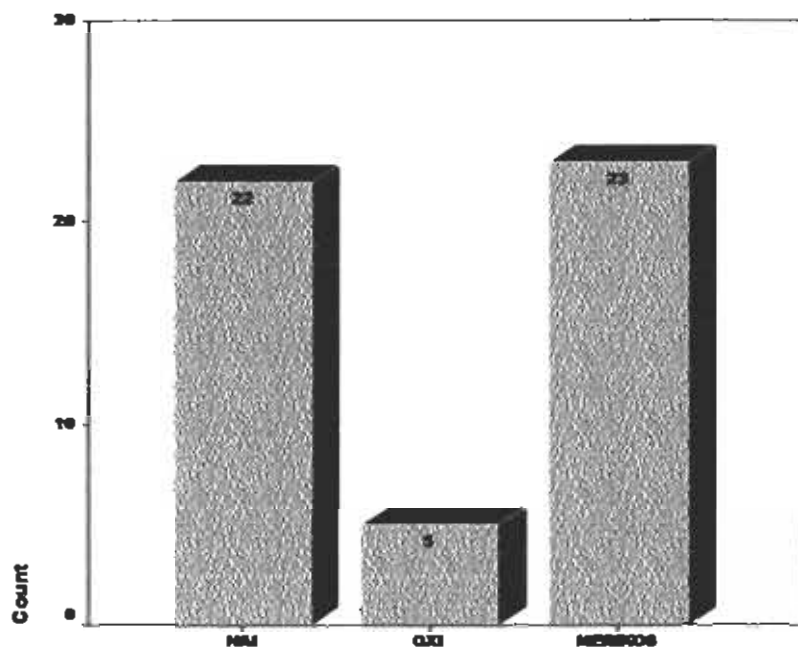
4) Πιστεύετε ότι τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης έχουν βοηθήσει στην αντιμετώπιση της ανεργίας και κατά συνέπεια στην αύξηση αγροτικών εισοδημάτων στις αγροτικές περιοχές;

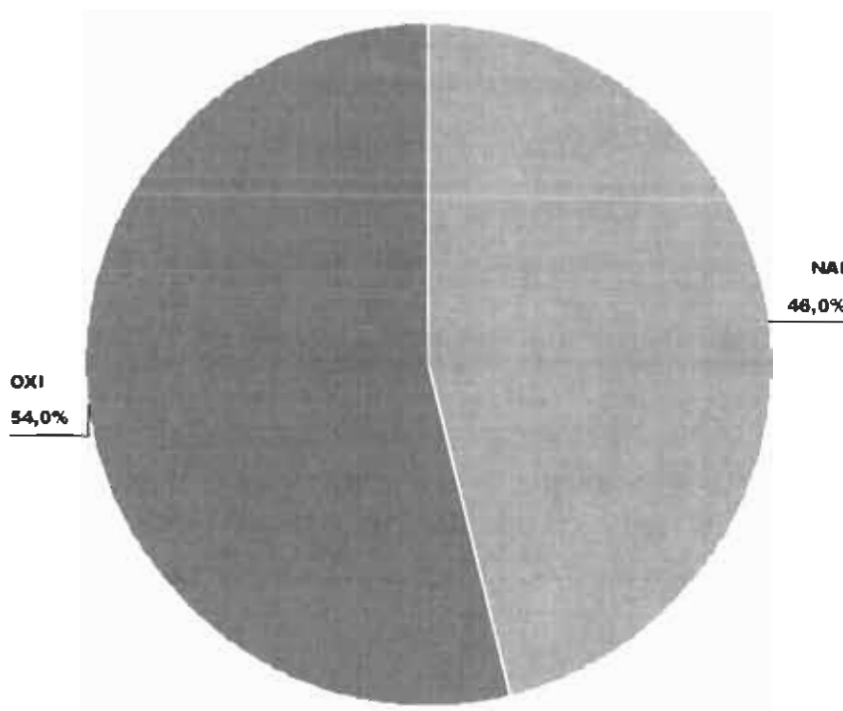
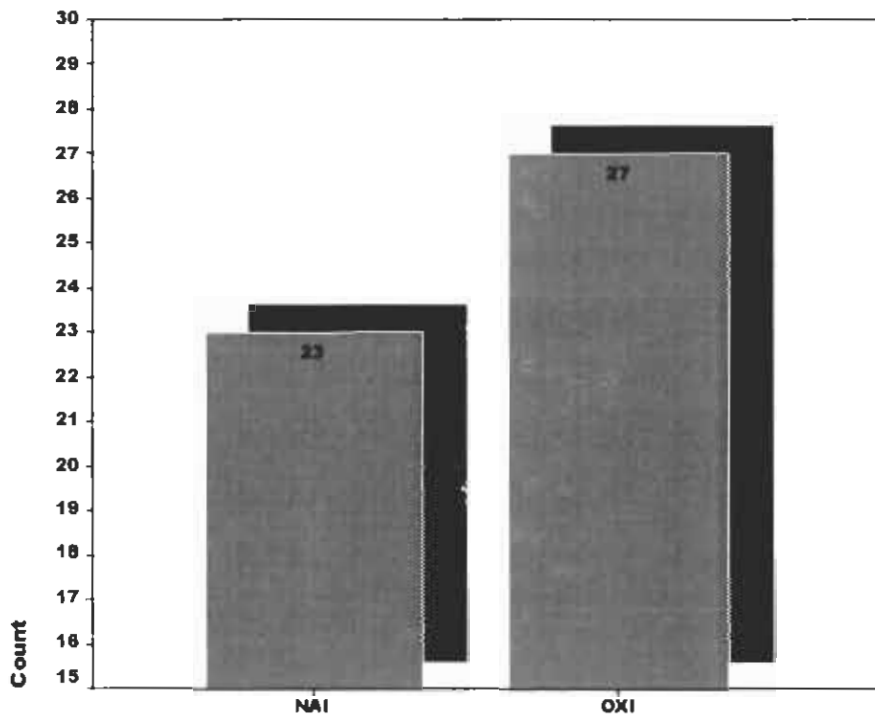
5) Πιστεύετε ότι δόθηκαν ευκαιρίες στους νέους αγρότες για εύρεση εργασίας στον τόπο καταγωγής τους;

6) Πιστεύετε ότι η εφαρμογή των παραπάνω προγραμμάτων βοήθησε στην ανάπτυξη της περιοχής σας τόσο στην ποιοτική όσο και την ποσοτική παραγωγή;

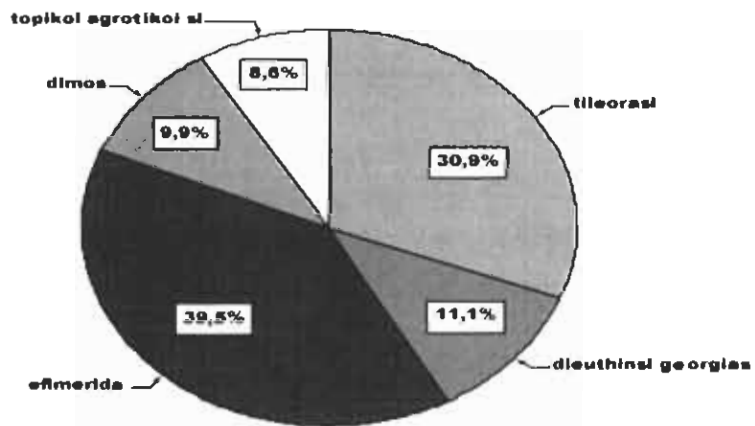
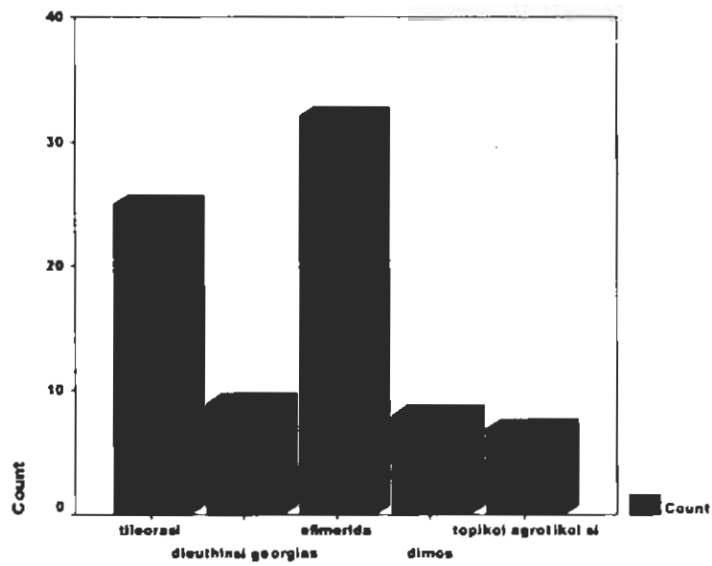

7) Είναι επαρκής η πληροφόρηση από τις αρμόδιες αρχές για τα επιχειρησιακά προγράμματα ;

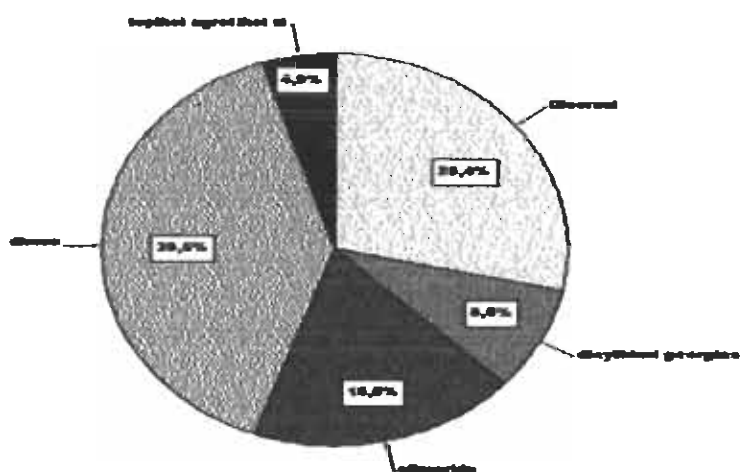
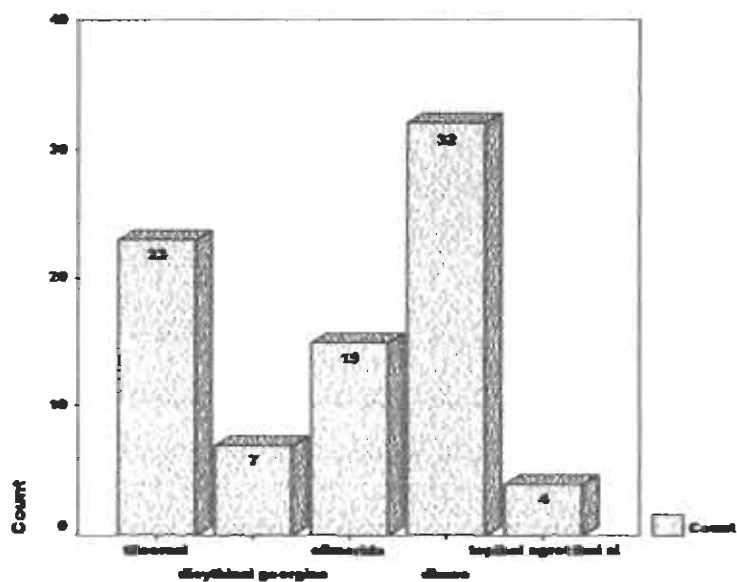
8.A) Από ποια μέσα ενημερωθήκατε για τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης;

- Τηλεόραση
- Διεύθυνση γεωργίας
- Εφημερίδα
- Δήμος
- Κ.Ε.Π.
- Τοπικοί αγροτικοί συνεταιρισμοί

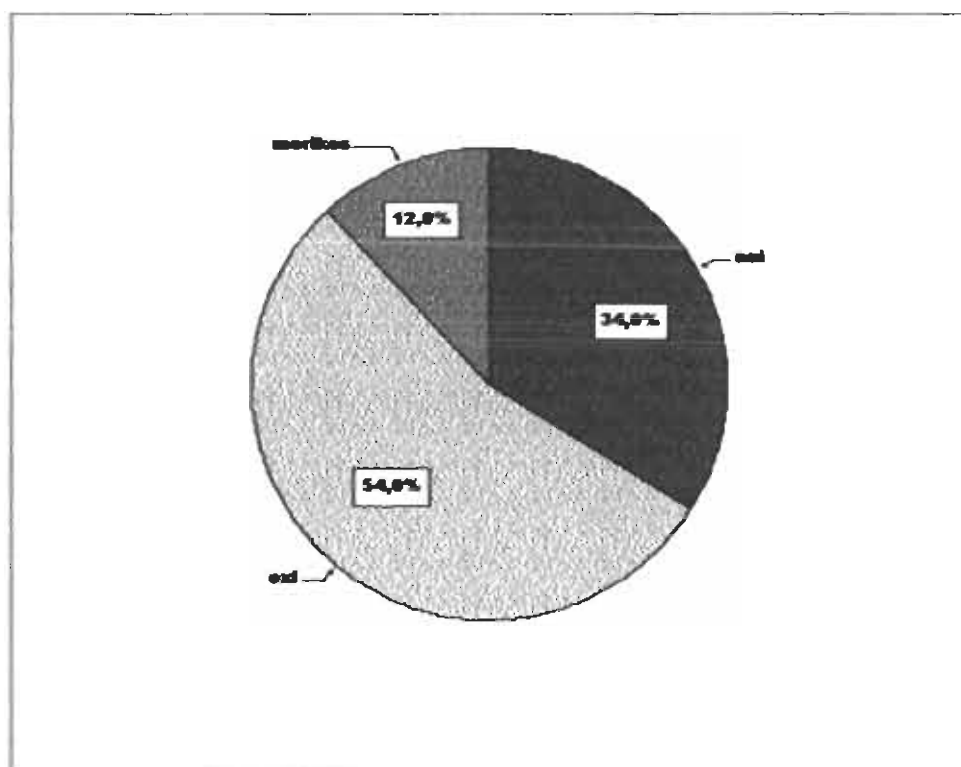
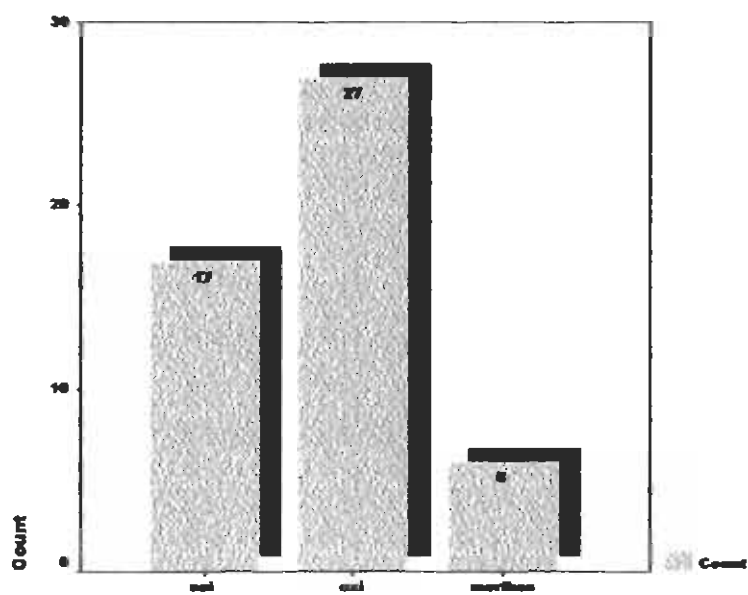

8.Β)Ποια θεωρείται πιο κατάλληλα μέσα για την πιο σωστή ενημέρωση πάνω σε θέματα ευρωπαϊκής ανάπτυξης;

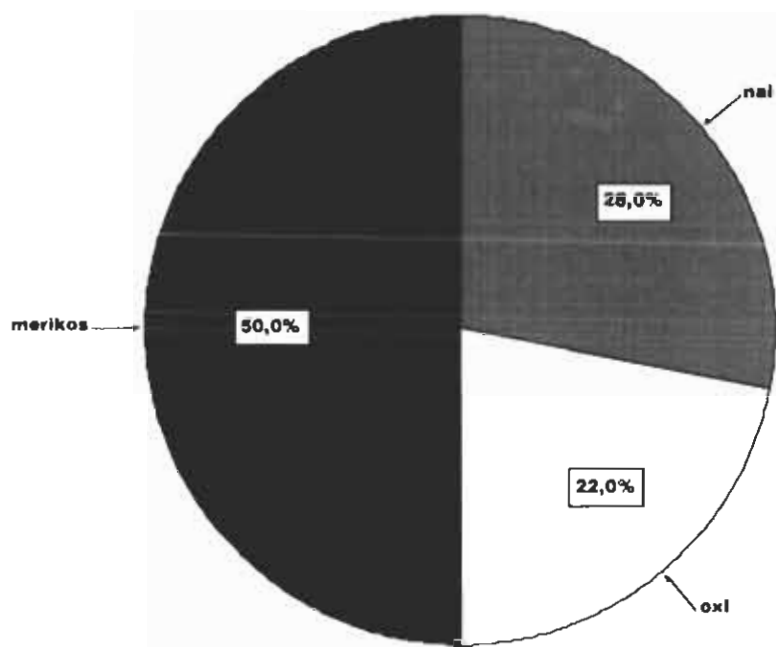
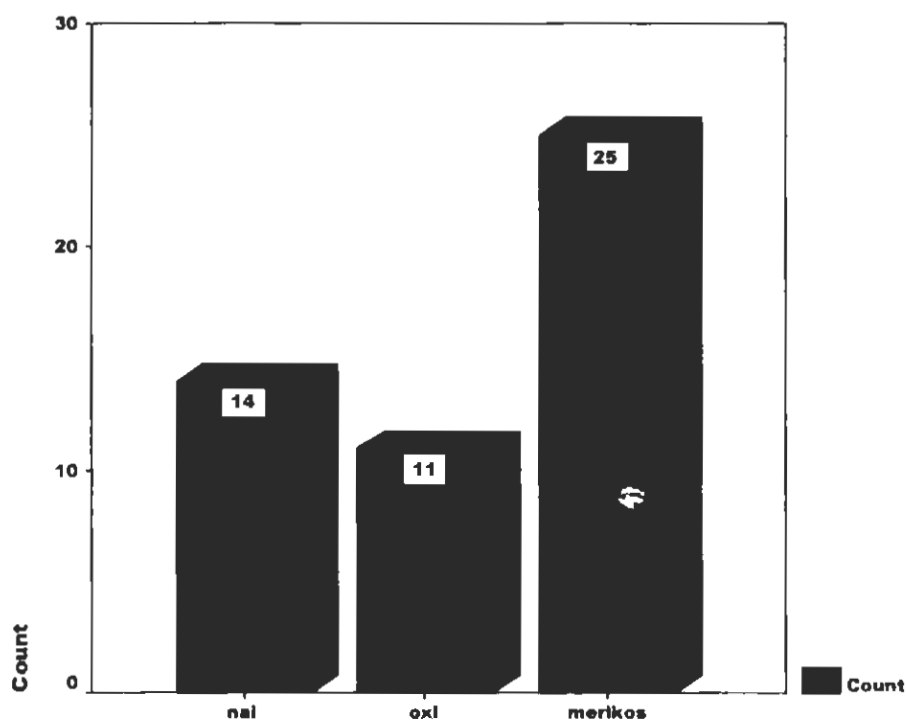
- Τηλεόραση
- Διεύθυνση γεωργίας
- Εφημερίδα
- Δήμος
- Κ.Ε.Π.
- Τοπικοί αγροτικοί συνεταιρισμοί

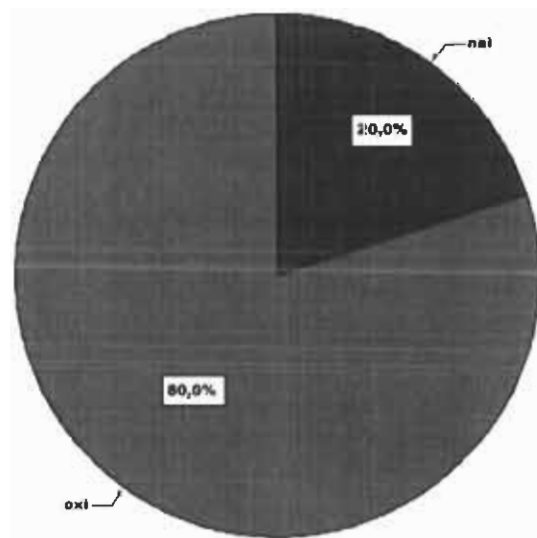
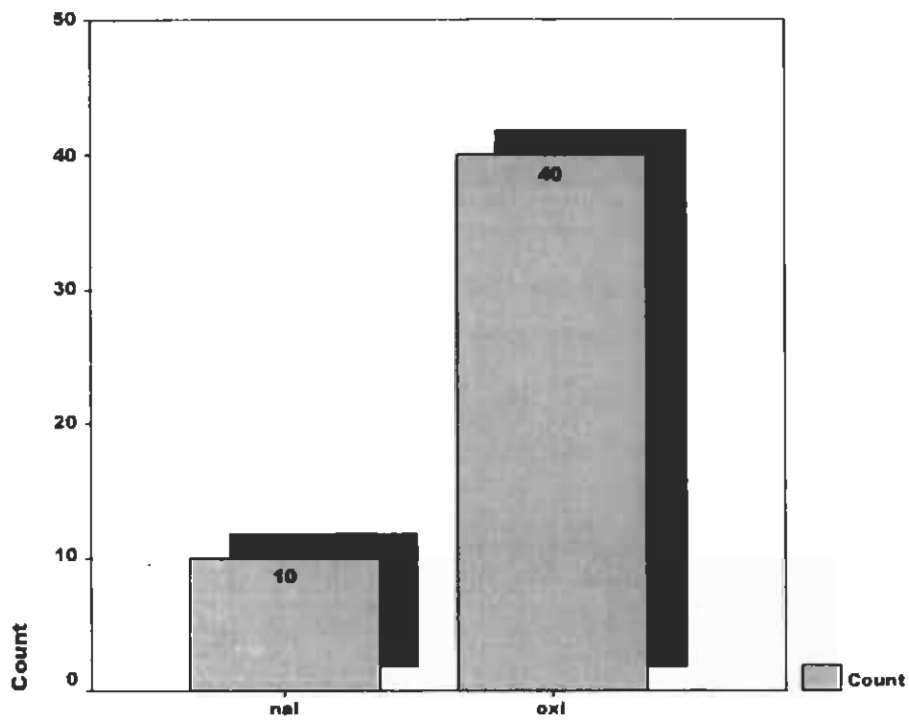
9) Πιστεύεται ότι επαρκούν τα ήδη υπάρχοντα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης.

10) Είστε ευχαριστημένοι από το ύψος των επιδοτήσεων που παρέχει η Ε.Ε. για την αγροτική ανάπτυξη της υπαίθρου;

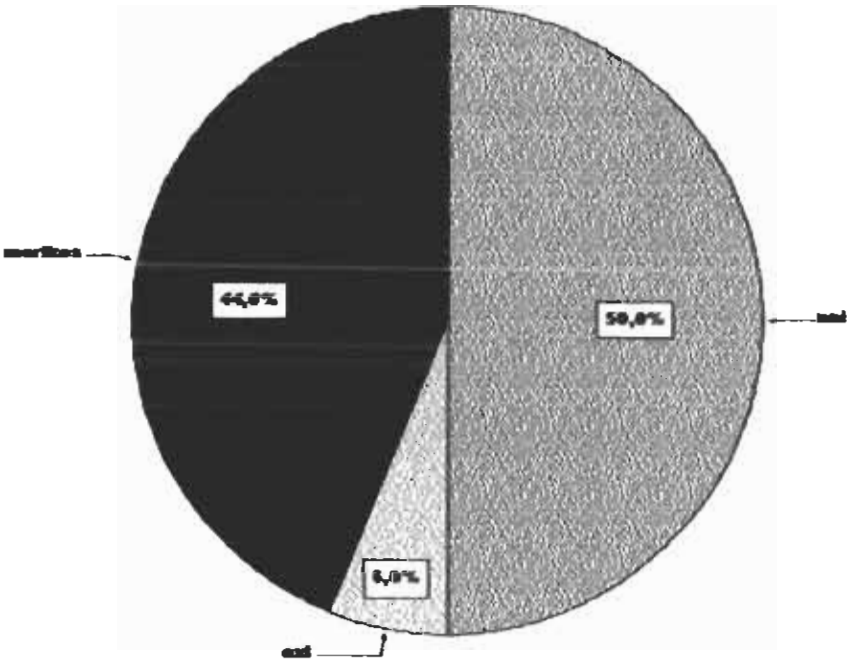
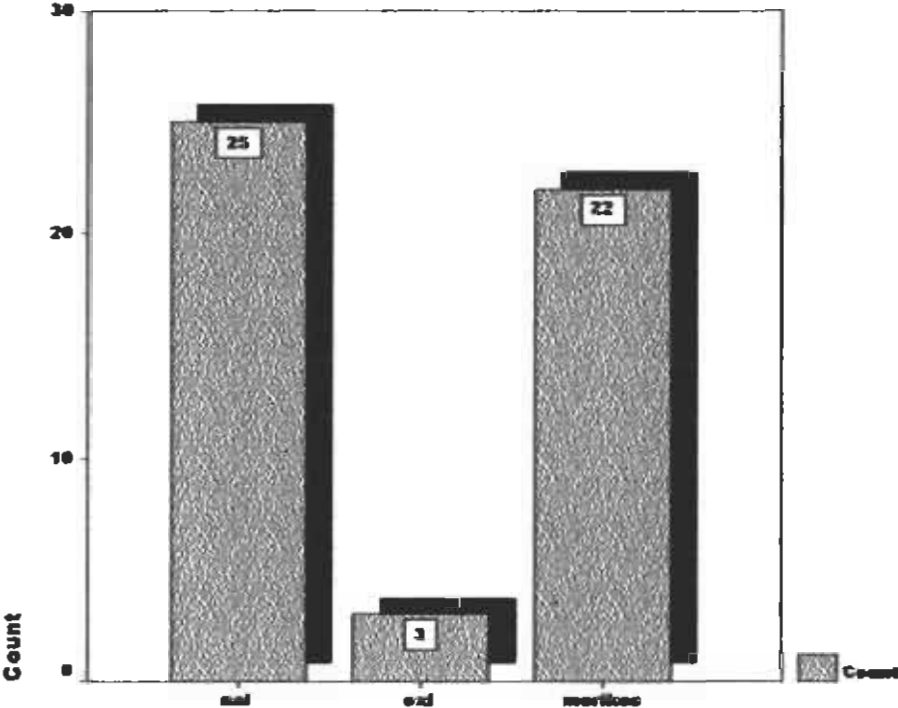
11Α)Είστε κάτοικος παραθαλάσσιας περιοχής:

11.Β)Αν ναι έχετε στην περιοχή σας παραδείγματα αξιοποίησης σύμφωνα με το πρόγραμμα αλιείας;

Από τους 50 ερωτηθέντες όπως βλέπουμε στην παραπάνω ερώτηση οι 10 είναι κάτοικοι παραθαλάσσιας περιοχής. Από αυτούς κανένας δεν έχει παραδείγματα αξιοποίησης σύμφωνα με το πρόγραμμα αλιείας.

12)Επηρεάζει η αγροτική ανάπτυξη της περιοχής σας την τοπική αγορά και κατά συνέπεια τις τιμές των προϊόντων;

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στην προηγούμενη ενότητα παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα του ερωτηματολόγιου μέσω διαγραμμάτων που προέκυψαν από τυχαίο δείγμα 50 κατοίκων αγροτικών περιοχών και συγκεκριμένα από την ορεινή Ναυπακτία καθώς και από τον Δήμο Ναυπάκτου και Αντιρρίου (μειονεκτικός όγκος).

Στη συνέχεια γίνεται προσπάθεια να εξαχθούν κάποια συμπεράσματα σχετικά με τις επιπτώσεις της εφαρμογής των επιχειρησιακών προγραμμάτων του τρίτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών.

❖ Αρχικά παρατηρούμε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει συμβάλει σε σημαντικό ποσοστό (64%) στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών όπου βλέπουμε μια ιδιαίτερη και συνεχή παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω των επιχειρησιακών προγραμμάτων στο χώρο της γεωργίας και ειδικότερα στο χώρο της αγροτικής οικονομίας. Το βέβαιο είναι ότι αυτοί οι άνθρωποι έχουν εναποθέσει σημαντικές ελπίδες για την ανάπτυξη των περιοχών τους στις χρηματοδοτήσεις της Ε.Ε. και αυτό είναι ορατό στο διάγραμμα μας από την απουσία αρνητικής γνώμης.

❖ Στη συνέχεια βλέπουμε ότι το πιο γνωστό επιχειρησιακό πρόγραμμα στις περιοχές της Ορεινής Ναυπακτίας και Δήμου Ναυπάκτου και Αντιρρίου είναι η πρωτοβουλία Leader+ με ποσοστό 68,7% και ακολουθεί το Π.Ε.Π. Δυτικής Ελλάδος με ποσοστό 23,9%. Οι κάτοικοι των αγροτικών περιοχών παράλληλα με την ενασχόληση τους με την γεωργία και την κτηνοτροφία μπορούν να αναπτύξουν νέες πρωτοβουλίες και επενδυτικές δραστηριότητες όπως είναι ο αγροτουρισμός. Από το διάγραμμα της ερώτησης 2 φαίνεται ότι το Έγγραφο Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας Ε.Π.ΑΛ. δεν είναι γνωστά στους κατοίκους της περιοχής και αυτό γιατί αυτά τα προγράμματα δεν εφαρμόζονται σε αυτές τις περιοχές.

❖ Παρατηρούμε από το διάγραμμα 3 ότι μόνο το 8% του συνολικού δείγματος έχουν λάβει επιχορήγηση για κάποιο επιχειρησιακό πρόγραμμα. Οι τρεις από τους τέσσερις έχουν λάβει επιχορήγηση για την κοινοτική πρωτοβουλία Leader + ενώ ο τέταρτος για το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδος.

Πιο συγκεκριμένα στον δήμο Αντίρριου περιοχή Πλατανίτης παραχωρήθηκε επιχορήγηση Leader + για δημιουργία ξενώνα καθώς επίσης και σε κάτοικο του Δήμου Αποδοτίας (κάτω Χώρα) για τον ίδιο λόγο. Στον Δήμο Ναυπάκτου και ειδικότερα στο Ξηροπήγαδο κάτοικος έλαβε επιχορήγηση για το Leader+. Συγκεκριμένα χρηματοδοτήθηκε για να δημιουργήσει Παραδοσιακό κελάρι μουσείο κρασιού. Τέλος στον Δήμο Αποδοτίας (Ελατού) κάτοικος επιχορηγήθηκε με το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδος για την δημιουργία Παραδοσιακής Ταβέρνας. Είναι εύλογο λοιπόν, οι επισκέπτες αυτών των περιοχών να έχουν την δυνατότητα να μείνουν για περισσότερες από μια μέρες στην περιοχή, με πολλές παρεχόμενες ανέσεις, προκειμένου να απολαύσουν και να επισκεφθούν τα αξιοθέατα της περιοχής. Ως απόρροια των παραπάνω είναι να αυξηθούν σημαντικά και τα κέρδη των επιχειρήσεων που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τον τουρισμό. Αυτές οι πρωτοβουλίες έχουν σκοπό να δώσουν εναλλακτικές λύσεις στην απασχόληση των γεωργών και να βελτιώσουν το εισόδημα τους. Έτσι το Υπουργείο Γεωργίας προωθεί την ανάπτυξη του αγροτουρισμού στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές που έχουν τη βασική υποδομή και τις δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης εφαρμόζοντας τα παραπάνω επιχειρησιακά προγράμματα δίνοντας τους οικονομική ενίσχυση για την πραγματοποίηση των παραπάνω έργων. Έτσι δίνεται η δυνατότητα για:

- 1) βελτίωση του γεωργικού εισοδήματος
- 2) βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας του αγροτικού πληθυσμού
- 3) συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού στον τόπο διαμονής τους
- 4) βελτίωση και διάθεση των τοπικών γεωργικών και βιοτεχνικών προϊόντων
- 5) προστασία του περιβάλλοντος
- 6) διατήρηση, προβολή και η αξιοποίηση της αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς

❖ Από τα αποτελέσματα του διαγράμματος της ερώτησης 4 παρατηρείτε ότι τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης πιστεύεται ότι έχουν βοηθήσει σημαντικά στην αντιμετώπιση της ανεργίας και την αύξηση των αγροτικών

εισοδημάτων. Με τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης δίνεται η δυνατότητα οργάνωσης και λειτουργίας μιας σειράς δραστηριοτήτων στην κοινότητα ή την περιοχή. Ο αγροτουρισμός είναι αυτός που δίνει διέξοδο στην παραμελημένη Ελληνική περιφέρεια. Επίσης δημιουργεί νέα επαγγέλματα ενώ παράλληλα αναβαθμίζει την ποιότητα ζωής. Αυτή η αύξηση της επιχειρηματικότητας βοηθάει στην εύρεση της απασχόλησης αλλά είναι σίγουρο ότι δεν καταπολεμεί την αστυφιλία. Αυτό επίσης είναι φανερό και από το διάγραμμα της ερώτησης 5 που δείχνει ότι όσον αφορά τους νέους αγρότες οι ευκαιρίες για επαγγελματική αποκατάσταση είναι ελάχιστες και έτσι οι νέοι αγρότες απομακρύνονται από τον τόπο καταγωγής τους.

❖ Στο διάγραμμα της ερώτησης 7 παρατηρούμε ότι το 54% δήλωσε ότι δεν είναι ικανοποιημένο από την πληροφόρηση από τις αρμόδιες αρχές για τα επιχειρησιακά προγράμματα. Διαπιστώνουμε ότι οι κάτοικοι των αγροτικών περιοχών δεν είναι ενημερωμένοι για το πώς να λάβουν κάποια επιδότηση και ποια είναι τα κριτήρια απόκτησης της. Επομένως η πολιτεία πρέπει να λάβει κάποια μέτρα πάνω στο θέμα της ενημέρωσης των πολιτών. Ειδικότερα απαιτείτε:

- 1) Η διανομή εντύπου πληροφοριακού υλικού.
- 2) Η δημιουργία ενημερωτικών εκπομπών πάνω σε θέματα αγροτικής ανάπτυξης.
- 3) Η στελέχωση των Δήμων με στόχο την ενημέρωση των πολιτών σε θέματα που αφορούν την Γεωργία.

❖ Από το διάγραμμα 8Α παρατηρούμε ότι ένα ποσοστό 70% του συνόλου του δείγματος πληροφορήθηκε σχετικά με τα Κοινοτικά προγράμματα από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος παραπληροφόρησης και έλλειψης βασικών παραμέτρων όσον αφορά την αγροτική ανάπτυξη.

Αυτό που είναι αναγκαίο, όπως φαίνεται και από το διάγραμμα 8Β είναι ο κάθε Δήμος να μεριμνήσει για την σωστή και πλήρη ενημέρωση των κατοίκων κάθε περιοχής. Προτιμάτε η απευθείας επικοινωνία με έναν αρμόδιο δημοτικό υπάλληλο από την τυχαία δημοσίευση σχετικών άρθρων μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

❖ Στα διαγράμματα της ερώτησης 9 και 10 παρατηρούμε ότι θα πρέπει η Ε.Ε. να αυξήσει τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης τόσο σε επίπεδο καλλιεργειών όσο και σε εναλλακτικές μορφές αγροτικής ανάπτυξης. Έτσι θα έχουν την δυνατότητα περισσότεροι κάτοικοι των αγροτικών περιοχών επιδοτούμενοι από κάποιο πρόγραμμα να μπορέσουν να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο τρόπο την περιοχή τους. Επίσης θα πρέπει να τονίσουμε ότι παράλληλα με την αύξηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων θα πρέπει η Ε.Ε. να αυξήσει και το ύψος των επιδοτήσεων ώστε να μπορέσει να βοηθήσει τους κάτοικους των αγροτικών περιοχών να δράσουν αποτελεσματικά.

❖ Είναι φανερό ότι η αγροτική ανάπτυξη συμβάλει στην ανάπτυξη της τοπικής αγοράς με αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών των προϊόντων. Έτσι με τον αγροτουρισμό που αναπτύσσεται με ταχύ θα λέγαμε ρυθμό στην χώρα μας έχει σαν αποτέλεσμα να προτιμούν οι άνθρωποι να κάνουν τις διακοπές τους στην ύπαιθρο. Οι δύσκολες συνθήκες ζωής των μεγάλων πόλεων δημιουργούν στους ανθρώπους έντονη επιθυμία να βρεθούν κοντά στη φύση για να απολαύσουν την γαλήνη, την ησυχία αλλά και τον διαφορετικό τρόπο ζωής που τους προσφέρει η ελληνική ύπαιθρος. Έτσι οι επισκέπτες στην καθημερινή τους βόλτα στην τοπική αγορά των περιοχών θα έχουν την ευκαιρία να αγοράσουν παραδοσιακά ντόπια προϊόντα καθώς και διάφορα είδη λαϊκής τέχνης όπως υφαντά, κεραμικά, ξυλόγλυπτα κ.α. Απόρροια των παραπάνω είναι οι τιμές των προϊόντων να ακολουθούν συνεχώς αυξητικές τάσεις.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο αντίκτυπος της διεύρυνσης στην οικονομία της Ε.Ε. θα είναι σημαντικός, δεδομένου ότι μια μεγαλύτερη και πιο ολοκληρωμένη αγορά ευνοεί την οικονομική ανάπτυξη τόσο για τα νέα όσο και για τα σημερινά κράτη μέλη.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά ότι η προσχώρηση στην Ένωση θα έχει ως αποτέλεσμα να αυξηθεί ο ρυθμός ανάπτυξης κάθε νέου μέλους κατά 1% ετησίως κατά τα δέκα πρώτα χρόνια της ένταξης. Το ποσοστό της επιπλέον ανάπτυξης για τα αλλά μέλη, αν και χαμηλότερο, θα είναι σημαντικό.

Η διευρυμένη ενιαία αγορά θα προσφέρει στις ανταγωνιστικές επιχειρήσεις της Ε.Ε. νέες δυνατότητες, θα δημιουργήσει θέσεις απασχόλησης και θα αυξήσει τα φορολογικά έσοδα των κυβερνήσεων, τα οποία θα μπορούν να διατεθούν σε προγράμματα προτεραιότητας. Η εμπειρία της Ιρλανδίας, της Πορτογαλίας, της Ισπανίας και της Ελλάδας δείχνει πως η ένταξη μπορεί να ευνοήσει την ανάπτυξη οικονομιών που στο παρελθόν ήταν ασθενέστερες.

Οι πρώτοι που θα επωφεληθούν άμεσα από την προσχώρηση στην Ε.Ε. θα είναι οι αγρότες οι οποίοι θα λάβουν πλήρη βοήθεια από την Ε.Ε. και συγκεκριμένα θα λάβουν χρηματοδοτήσεις ύψους 10 περίπου δις €.

Η Ελληνική Γεωργία βρίσκεται στην πιο κρίσιμη και αποφασιστική φάση της πορείας της και σε στάδιο προσαρμογής στα νέα δεδομένα που έχουν διαμορφώσει οι Ευρωπαϊκές και οι Διεθνείς οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις οι οποίες τις περισσότερες φορές είναι απρόβλεπτες.

Οι μεταβολές αυτές θα επηρεάσουν όχι μόνο τις γεωργικές αγορές αλλά και τις τοπικές οικονομίες των αγροτικών περιοχών. Το μέλλον του γεωργικού τομέα είναι στενά συνδεδεμένο με την ισόρροπη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, οι οποίες καλύπτουν 80% του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η κοινοτική διάσταση της πρόκλησης αυτής είναι προφανής: η γεωργική και αγροτική πολιτική διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εδαφική, οικονομική και κοινωνική συνοχή της Ένωσης.

Στα πρώτα χρόνια της Ε.Ε., το μεγαλύτερο μέρος της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών αφορούσε το εμπόριο και τα οικονομικά θέματα. Σήμερα όμως η Ε.Ε. ασχολείται με πολλά άλλα θέματα που επηρεάζουν άμεσα την καθημερινή μας ζωή, όπως τα δικαιώματα των πολιτών,

τη διασφάλιση της ελευθερίας και της δικαιοσύνης, τη περιφερειακή ανάπτυξη, τη προστασία του περιβάλλοντος, και τη προώθηση των θετικών επιπτώσεων της παγκοσμιοποίησης.

Η μεταρρύθμιση, όπως προβλέπεται στην «Ατζέντα 2000», θα δημιουργήσει τις συνθήκες για την ανάπτυξη πολυλειτουργικής, βιώσιμης και ανταγωνιστικής γεωργίας στην Ε.Ε. Πρέπει να ληφθούν επίσης υπόψη οι ποικίλες ανάγκες του αγροτικού κόσμου, οι προσδοκίες της σημερινής κοινωνίας και οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις. Επιπλέον, οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της δεν θα επηρεάσουν μόνον τις υποψήφιες χώρες, αλλά επίσης θα ωφελήσουν τις μελλοντικές γενιές.

Επενδύσεις του τομέα της αγροτικής ανάπτυξης έχουν ενταχθεί στα πλαίσια των σχετικών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Κ.Α.Π.) του Α΄ Β΄ του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Κ.Π.Σ.) καθώς και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών Leader (Κ.Π.).

Το Α΄ Κ.Π.Σ. προσφέρει την ευκαιρία για την απόκτηση τεχνογνωσίας η οποία αποδείχτηκε πολύτιμη στα προγράμματα του Β΄ Κοινοτικού Πλαισίου που ακολούθησε. Η βελτίωση των συνθηκών της Ελληνικής οικονομίας κατά την περίοδο εφαρμογής του Β΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, η συμβολή του ίδιου του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, και τα μέτρα για την επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας και διαρθρωτικών αλλαγών, έχουν δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για μεγαλύτερη απόδοση της νέας διαρθρωτικής παρέμβασης κατά την περίοδο 2000 – 2006.

Ο γενικός αυτός στόχος βρίσκεται σε αντιστοιχία με την προτεραιότητα της Ε.Ε. για την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών μέσω και της δημιουργίας ενός αγροτικού τομέα, προσαρμοσμένου στη νέα διεθνή οικονομική πραγματικότητα που χαρακτηρίζεται από αυξανόμενο ανταγωνισμό, τάσεις απελευθέρωσης του εμπορίου, ζήτηση για προϊόντα υψηλής ποιότητας που διασφαλίζουν την προστασία του καταναλωτή (π.χ. βιολογικά κ.α.), νέα καταναλωτικά πρότυπα, και μείωση των παρεμβατικών μηχανισμών της Κ.Α.Π. για τη στήριξη των τιμών των ευρωπαϊκών γεωργικών προϊόντων.

Η προετοιμασία για τη μετάβαση στο νέο περιβάλλον απαιτεί την ανάληψη δράσεων και πρωτοβουλιών, οι οποίες θα προωθήσουν την απαραίτητη αλλαγή στη σύνθεση του γεωργικού προϊόντος και την έγκαιρη

ενσωμάτωση της ελληνικής γεωργίας στις νέες παγκοσμιοποιημένες ανταγωνιστικές διεθνείς αγορές.

Οι συγκεκριμένες παρεμβάσεις θα συντελέσουν αποφασιστικά στη βελτίωση του εισοδήματος των παραγωγών αλλά και θα προσφέρουν στην κατανάλωση νέα και σαφώς βελτιωμένα ποιοτικά προϊόντα, τα οποία θα είναι πλήρως συμβατά με τους κανόνες της Ενιαίας Κοινοτικής Αγοράς, που σχετίζονται με την διασφάλιση της υγιεινής κατάστασης αυτών των προϊόντων και την προστασία του καταναλωτή.

Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο πολιτικών, θεσμικών και χρηματοδοτικών μέσων που συνδυάζεται με τους στόχους και τις προτεραιότητες και εφαρμόζεται μέσω ενός εξειδικευμένου επιχειρησιακού σχεδιασμού.

Τα αποτελέσματα από τη μέχρι σήμερα πορεία εφαρμογής του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, καταγράφουν ήδη μια εξαιρετικά σημαντική πρόοδο η οποία έχει επιτευχθεί.

Οι άνθρωποι των αγροτικών περιοχών, παράλληλα με την ενασχόληση τους με την γεωργία ή την κτηνοτροφία, μπορούν να αναπτύξουν νέες πρωτοβουλίες- επενδυτικές δραστηριότητες, οι οποίες συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ανάπτυξη αυτή επιτυγχάνεται μέσα από δραστηριότητες των κατοίκων, που αξιοποιούν τους φυσικούς, ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους του τόπου τους, αναδεικνύουν τις ομορφιές τους, ανακαλύπτουν νέες πηγές εισοδήματος και παράλληλα προστατεύουν την φυσική και πολιτιστική κληρονομιά.

Αυτή όμως η πρωτοβουλία λόγω και του αναπτυξιακού χαρακτήρα της, δεν έμεινε στάσιμη και άκαμπτη αλλά εξελίχθηκε με την πάροδο των χρόνων προσαρμοζόμενη κάθε φορά στις απαιτήσεις των καιρών. Το LEADER+ επιδιώκει, κάτι επιπλέον απ' αυτό που πρόσφεραν οι προηγούμενες εφαρμογές και εξακολουθούν να δίνουν σήμερα τα υπόλοιπα προγράμματα του Γ' Κ.Π.Σ.

Στόχος είναι η διασφάλιση ικανοποιητικού επιπέδου ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών για την συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο και την ενίσχυση της περιφέρειας με συμπληρωματικό προς την γεωργία εισόδημα, σε συνδυασμό με την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων.

Το Ε.Π.Α.Α. μαζί με τα άλλα προγράμματα του Υπουργείου Γεωργίας (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης και Ανασυγκρότησης της Υπαιθρου, Leader + ,Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα) για να αντιμετωπίσει τις διαρθρωτικές αδυναμίες του αγροτικού τομέα της χώρας μας προωθεί μέτρα που στοχεύουν την στήριξη των τοπικών κοινωνιών, την διατήρηση και προστασία της πλούσιας Ελληνικής χλωρίδας και πανίδας, την διαμόρφωση μοναδικών αγροτικών τοπίων και την διάσωση σπάνιων αγροτικών ζώων και καλλιεργούμενων ποικιλιών. Είναι αξιοσημείωτο να αναφέρουμε ότι με αυτά τα προγράμματα αναμένεται να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα της γεωργίας και Αλιείας της Περιφέρειας και η ποιότητα ζωής στην ύπαιθρο, να διατηρηθεί το επίπεδο του αγροτικού εισοδήματος και να μειωθεί το ποσοστό της ανεργίας στην ύπαιθρο. Επιπλέον συμβάλλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών ευκαιριών απασχόλησης και στη δημιουργία συμπληρωματικών εισοδημάτων στις ορεινές περιοχές της Περιφέρειας, επίσης συμβάλλουν στην εξάλειψη των προβλημάτων απομόνωσης των περιοχών αυτών και διασφαλίζουν ένα καλύτερο επίπεδο υπηρεσιών υγείας, εκπαίδευσης, πολιτισμού και αναψυχής στους κατοίκους που διαμένουν μόνιμα σ' αυτές τις περιοχές.

Ο προγραμματισμός 2007-2013 αποτελεί μέρος μίας συνολικής, μακροχρόνιας προοπτικής ανάπτυξης που καλύπτει ολόκληρο το πρώτο τέταρτο του 21ου αιώνα. Ως εκ τούτου, οι βασικοί άξονες ανάπτυξης περιλαμβάνονται ήδη στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2000-2006 και θα συνεχίσουν να αποτελούν στόχο και κατά την επόμενη εικοσαετία.

Τέλος, για την επίτευξη των επιμέρους στόχων απαιτείται μια αυστηρή ιεράρχηση προτεραιοτήτων.

ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ

Ε.Ε. → Ευρωπαϊκή Ένωση

Ε.Ο.Κ. → Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα

Κ.Α.Π. → Κοινή Αγροτική Πολιτική

Ε.Γ.Τ.Π.Ε. → Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού & Εγγυήσεων

Ε.Γ.Τ.Π.Ε-Π → Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού & Εγγυήσεων

- Τμήμα Προσανατολισμού

Ε.Τ.Π.Α. → Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Κ.Π.Σ. → Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης

Κ.Π. → Κοινοτική Πρωτοβουλία

Π.Ε.Π. → Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Ε.Κ.Τ. → Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ε.Τ.Π.Α. → Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Π.Ο.Ε. → Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου

Ε.Τ.Κ.Ε. → Ευρωπαϊκό Ταμείο Καθοδήγησης & Εγγυήσεων

Χ.Μ.Π.Α. → Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού Αλιείας

Ο.Π.Α.Α.Χ. → Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου

Ε.Π.Α.Α. → Έγγραφο Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης

Ε.Π.ΑΛ. → Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Για την συγγραφή της παρούσας πτυχιακής εργασίας, χρησιμοποιήθηκαν πληροφορίες και υλικό από τα παρακάτω συγγράμματα:

1. Καυκαλάς Γρηγόρης, Ανδρικοπούλου Ελένη, *Χωρικές επιπτώσεις των Ευρωπαϊκών Πολιτικών. Η Ελληνική εμπειρία 1989-1999*, Έκδοση Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Θεσσαλονίκη 2000.
2. Ερευνητική Ομάδα Χωρικής Ανάπτυξης του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, *Χωρικές επιπτώσεις των Ευρωπαϊκών Πολιτικών. Συνοπτικά συμπεράσματα*. Έκδοση Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιβάλλον, Θεσσαλονίκη 1997.
3. *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2000-2006*, Συμπλήρωμα Προγραμματισμού Ιούνιος 2001, Υπουργείο Γεωργίας, Ευρωπαϊκή επιτροπή.
4. Παπαδόπουλος Θανάσης, (Μάρτιος 2003), *Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία LeaderII. Παρουσίαση και αποτίμηση έργου στον Δήμο Καλαβρύτων*, Διπλωματική Εργασία, Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών Πανεπιστημίου Πατρών
5. Ευθυμιόπουλος Η., Ψωμάς Σ, *Greenpeace, Πράσινες Πεδιάδες με σκοτεινό μέλλον* (Μια κριτική στην αγροτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης), Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 1997
6. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος , *Ανταγωνιστική Γεωργία και Αγροτική Ανάπτυξη*, (Καίρια διαρθρωτικά προβλήματα και αντιμετώπιση τους), Αθήνα 1998.

7. ΦΕΝΕΛ ΡΟΣΜΑΡΥ, Μετάφραση ΚΙΟΥΚΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (Συνέχεια και αλλαγή), Εκδόσεις Θεμέλιο, 1999
8. Μηνιαίο περιοδικό της ΠΑΣΕΓΕΣ, Ιούνιος 2004 *Αγροτικός Συνεργατισμός Κρίσιμες αποφάσεις για την εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π.*, Αθήνα, τεύχος 22.
9. Φυλλάδιο Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Γενική Διεύθυνση Τύπου & Επικοινωνίας, Νοέμβριος 2003, *Περισσότερη ποικιλότητα, μεγαλύτερη ενότητα. Η μεγαλύτερη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, (Βέλγιο) B-1049 Brielle's/Brussels.
10. Άρθρα και πληροφορίες από το Internet. Οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις του Διαδικτύου που χρησιμοποιήθηκαν είναι οι εξής:
 - www.minagric.gr
 - www.google.gr (χρησιμοποίηση μηχανής αναζήτησης)
 - www.europa.eu.com
 - www.agrinet.gr
 - www.dytikiellada.gr
 - www.in.gr/agro

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1) Πιστεύετε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει βοηθήσει στην αναβάθμιση και ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών;

ΝΑΙ ΟΧΙ ΜΕΡΙΚΩΣ

2) Ποιο από τα παρακάτω επιχειρησιακά προγράμματα γνωρίζετε;

<u>ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ & ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ</u>	<u>ΝΑΙ</u>	<u>ΟΧΙ</u>
Ε.Π. κοινοτική πρωτοβουλία leader+		
Αγροτική ανάπτυξη ανασυγκρότηση υπαίθρου 2000-2006		
Περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα		
Έγγραφο προγραμματισμού αγροτικής ανάπτυξης		
Επιχειρησιακό πρόγραμμα Αλιείας (Ε.Π.ΑΛ.)		

3) Έχετε λάβει επιχορήγηση για κάποια κοινοτική πρωτοβουλία ή κάποιο επιχειρησιακό πρόγραμμα;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ναι ποια από τα παραπάνω;

.....
.....

4) Πιστεύετε ότι τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης έχουν βοηθήσει στην αντιμετώπιση της ανεργίας και κατά συνέπεια στην αύξηση αγροτικών εισοδημάτων στις αγροτικές περιοχές;

ΝΑΙ ΟΧΙ ΜΕΡΙΚΩΣ

5) Πιστεύετε ότι δόθηκαν ευκαιρίες στους νέους αγρότες για εύρεση εργασίας στον τόπο καταγωγής τους;

ΝΑΙ ΟΧΙ

6) Πιστεύετε ότι η εφαρμογή των παραπάνω προγραμμάτων βοήθησε στην ανάπτυξη της περιοχής σας τόσο στην ποιοτική όσο και την ποσοτική παραγωγή;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΜΕΡΙΚΩΣ

7) Είναι επαρκής η πληροφόρηση από τις αρμόδιες αρχές για τα επιχειρησιακά προγράμματα ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

8.A) Από ποια μέσα ενημερωθήκατε για τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης;

Τηλεόραση

Διεύθυνση γεωργίας

Εφημερίδα

Δήμος

Κ.Ε.Π.

Τοπικοί αγροτικοί συνεταιρισμοί

8.B) Ποια θεωρείται πιο κατάλληλα μέσα για την πιο σωστή ενημέρωση πάνω σε θέματα ευρωπαϊκής ανάπτυξης;

Τηλεόραση

Διεύθυνση γεωργίας

Εφημερίδα

Δήμος

Κ.Ε.Π.

Τοπικοί αγροτικοί συνεταιρισμοί

9) Πιστεύεται ότι επαρκούν τα ήδη υπάρχοντα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΜΕΡΙΚΩΣ

10) Είστε ευχαριστημένοι από το ύψος των επιδοτήσεων που παρέχει η Ε.Ε. για την αγροτική ανάπτυξη της υπαίθρου;

ΝΑΙ ΟΧΙ ΜΕΡΙΚΩΣ

11A)Είστε κάτοικος παραθαλάσσιας περιοχής;

ΝΑΙ ΟΧΙ

11B)Αν ναι έχετε στην περιοχή σας παραδείγματα αξιοποίησης σύμφωνα με το πρόγραμμα αλιείας;

ΝΑΙ ΟΧΙ

12) Επηρεάζει η αγροτική ανάπτυξη της περιοχής σας την τοπική αγορά και κατά συνέπεια τις τιμές των προϊόντων;

ΝΑΙ ΟΧΙ ΜΕΡΙΚΩΣ

